

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Onsdag 8. mai 2019 kl. 12:15.

Møterom 448 – JUSII.

Til stede:

Halvard Haukeland Fredriksen (leder) (a)
Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)
Erling Johannes Husabø – vara for Jan-Ove Færstad (a)
Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund (b)
Nathalie S. L. Gaulier – vara for Kjersti Bakke Sørensen (c)
Emilie Mellbye Rytter (d)
Andreas Myrseth Kolstad (d)

Forfall:

- Jan-Ove Færstad (a)
- Kjersti Bakke Sørensen (c)

Sekretær: Johanne Spjelkavik.

Kontakt: studieutvalget@jurfa.uib.no

ePhorte 19/3

Neste møte: onsdag 12. juni 2019, kl. 12:15 i 448 - JUSII.

Sak 26/19	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Ingen merknader. Dagsorden: Ingen merknader
Sak 27/19	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 20. mars. Godkjent på sirkulasjon 29. mars. OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.
2	Fullmaktsvedtak: a) EXFAC Juridisk forprøve Litteratur b) JUS255-2-A Påtalerett Litteratur c) JUS258-2-B Competition Law Litteratur d) JUS260-2-D Markedsføringsrett Litteratur e) JUS289-2-A International Civil Procedure Tillegglitteratur f) JUS124 Tingsrett Litteratur g) JUS253-2-A Kommunalrett Litteratur h) JUS276-2-C Litteratur i) JUS131 Kontraktsrett II Litteratur <i>Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til studieutvalget@jurfa.uib.no</i>
3 2011/13503	Universitetet i Stavanger, godskravingsavtale og utveksling. Fakultetet har bestemt at forhåndsgodkjenningen av full bachelorgrad som grunnlag for masteropptak hos oss og som grunnlag for godskriving i integrert masterprogram, opprettholdes etter at Universitetet i Stavanger innfører utveksling på femte semester i sitt program. Vilkåret er at et metodeemne på minst 10 studiepoeng inngår i porteføljen fra utvekslingen.
4	Studentombudets årsrapport 2018 . OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.
Sak 28/19	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
1	Årsrapporten for utdanning 2018. <i>Uttalelsen ble vedtatt på sirkulasjon 11. april 2019.</i>

SU uttaler	Studieutvalget sier seg tilfreds med den aktiviteten som har vært i 2018, og dokumentasjonen av den. Vi holder et høyt aktivitetsnivå og arbeidet er preget av kvalitet så vel i planlegging og utførelse som i resultat og dokumentasjon. Rapporten oversendes fakultetsstyret med innstilling om at styret gir sin tilslutning til at rapporten danner grunnlag for rapportering av fakultetets utdanningsaktivitet i form av dialogmøter og egenverdinger.
2	Forskrift om ansettelse og opprykk. <i>Uttalelsen ble vedtatt på sirkulasjon 10. april 2019 og er oversendt fakultetsstyret..</i>
SU uttaler 2019/2451	Studieutvalget sier seg tilfreds med forskriftsendringen, og med UiBs forslag til oppfølging. Utvalget foreslår å samordne kulepunkt fem og syv som følger: Arbeid med utvikling av studieplaner og undervisningsopplegg. Med hensyn til dokumentasjon av disse målene, foreslår Studieutvalget at den kan inngis i tilknytning til emneevalueringene som emneansvarlige avgir til Studieutvalget (i egenskap av Programstyre) hver gang et emne evalueres. Utvalget legger til at UiB bør vurdere om også dokumentasjon på de andre momentene som skal vektlegges i vurderingen av pedagogisk kompetanse, kan skje som ledd i UiBs nye system for arbeid med utdanningskvalitet.
3	JUS131 Kontraktsrett II Kursrapport H17. <i>[Rapporten er ikke fullstendig, og har vært stilt i bero i studieadministrasjonen i påvente av slutføring. Den mangler avsnitt om studentevaluering.]</i>
SU uttaler	Studieutvalget takker for rapporten, men bemerker at den skulle vært sendt inn langt tidligere. Utvalget registrerer at det ikke er referert til studentevaluering – det reduserer verdien av rapporten noe. Dette forsterkes av at her er påpekt forbedringspunkter (pkt. 1 a) ii), uten at det er utdypet, vist til planlagte tiltak eller argumentert mot slike tiltak. Til spørsmålet om obligatoriske storgrupper på tredje år: Et slikt tema vil være egnet som innspill i prosessen med utforming av undervisning og oppbygging av emner i ny studiemodell.
4	Utkast til ordning for merittering av undervisere ved Det juridiske fakultet. Notat fra studieadministrasjonen. <i>[INTØ]</i>
SU uttaler	Studiedekanen redigerer notatet og overleverer det til fakultetsstyret med Studieutvalgets uttalelse: Utvalget støtter hovedpunktene i forslaget, inkludert punkt 3.5.1 om at merittering skal være midlertidig. Det var imidlertid ulike synspunkter på kravet til fast stilling for å kunne søke om merittering. Studieutvalget ber styret være særskilt oppmerksom på dette.
Vedtakssaker	
Sak 29/19	Adgang til undervisning i godkjente emner på fjerde studieår. Notat fra studieadministrasjonen. <i>[JOSP]</i>
Vedtak	1. Fra og med studieåret 2019/2020 gis <u>ikke tilgang til seminarundervisning på fjerde studieår for studenter som har bestått eksamen</u>. En orientering om dette, med henvisning til § 3-4 nr. 1 bokstav c pkt. i, publiseres i MittUiB. 2. Fra og med studieåret 2019/2020, <u>gis tilgang til seminarundervisning på fjerde studieår for studenter som har godkjent kurs, men ikke bestått eksamen, bare etter søknad</u>. Vilkår for å få innvilget slik tilgang, er at man har strøket til eksamen minst en gang. Likt med stryk regnes avbrutt eksamen (ikke levert besvarelse). Manglende oppmøte til eksamen – uansett grunn – gir ikke slik tilgang til ny undervisning. 3. § 3-4 nr. 1 bokstav b pkt. iii endres slik (endringer i fet skrift): iii. Første, andre og tredje studieår: Etter søknad kan studenten gjennomføre de obligatoriske undervisningsaktivitetene på nytt. Når slik søknad er innvilget, faller tidligere godkjenning bort, og man deltar på samme betingelser som studenter som ikke før har fått kurset godkjent. Alle obligatoriske skriftlige arbeider i kurset skal skrives på nytt. Tidligere leverte besvarelser kan benyttes som utgangspunkt for fornyet innlevering, men det kreves at besvarelsene bearbeides. I tilfeller hvor besvarelsen representerer en omskriving av en tidligere levert besvarelse, vil kravet til nyskriving bare bli ansett oppfylt

	dersom studenten i en avsluttende merknad redegjør for hvilke forbedringer som er foretatt, og hvorfor visse deler av besvarelsen eventuelt er uforandret. Der kravet til nyskriving ikke er oppfylt, kan besvarelsen underkjennes. Fjerde studieår: Etter søknad kan studenten gjennomføre lukket undervisning (seminarundervisning) på nytt. Søknad innvilges bare der studenten har strøket til eksamen. Likt med stryk regnes avbrutt eksamen, men ikke manglende oppmøte (uansett grunn).
Sak 30/19	Fordeling av studieplasser i toårig master. Notat fra studieadministrasjonen. <i>[JOSP]</i>
Vedtak	Bokstav b) i § 5 i Opptaksreglement for opptak til toårig mastergrad i rettsvitenskap skal lyde: b) Opptaket deles inn i tre opptaksgrupper, definert ut fra lærestedene som søkerne kan ha utdanningen sin fra. Studieplassene fordeles slik: Høsten 2019: • Høgskolen i Innlandet: 16 plasser • Universitetet i Agder: 8 plasser • Universitetet i Stavanger: 6 plasser Høsten 2020: • Høgskolen i Innlandet: 15 plasser • Universitetet i Agder: 7 plasser • Universitetet i Stavanger: 8 plasser Høsten 2021: • Høgskolen i Innlandet: 15 plasser • Universitetet i Agder: 7 plasser • Universitetet i Stavanger: 8 plasser Søkere med utdanning fra de forskjellige lærestedene konkurrerer om studieplassene i opptaksgruppen de tilhører.
Sak 31/19	JUS242 Rettergang. Emnebeskrivelse og emneansvar. Forslag fra Ørnulf Øyen.
Vedtak	1. Læringsutbyttebeskrivelsen for JUS242 Rettergang endres som foreslått med virkning fra H19. 2. Hovedlitteraturen for JUS242 Rettergang endres som foreslått med virkning fra H19. Sidetallet øker marginalt (med 15 – 20 sider til ca. 865), og er innenfor rammen på 600 – 1200 sider. 3. Ørnulf Øyen er emneansvarlig for JUS242 Rettergang med virkning fra 1. august 2019.
Sak 32/19	Sensorveiledninger for ordinær eksamen i obligatoriske emner på 1. – 4. studieår. Notat fra studiedekan og studieadministrasjon. <i>[JOSP]</i>
Vedtak	Studieutvalget vedtok enkelte endringer i malen <i>[– i protokollen her synliggjort med track changes]</i> . Tilsvarende endringer gjøres i malen som ble vedtatt i sak 21/19 den 20. mars 2019. Studieutvalget ber om at vedlagte mal legges til grunn for alle sensorveiledninger som utarbeides til ordinære eksamener i obligatoriske emner på 1. – 4. studieår ved Det juridiske fakultet i Bergen fra og med studieåret 2019/2020.
Sak 33/19	Eksamensplan 2019/2020. Oppsett utarbeidet av studieadministrasjonen. <i>[KJESO]</i>
Vedtak	Eksamensplanen for 2019/2020 vedtas som foreslått.
Sak 34/19	Godskriving i timeregnskapet for ekstern undervisning. Notat fra studieadministrasjonen <i>[JOSP]</i> og studiedekanen.
Vedtak	Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret:

	1. Forelesninger eller annen undervisning ved UiB utenfor Det juridiske fakultet kan etter søknad godskrives i timeregnskapet ved fakultetet. 2. Bare undervisning med en påviselig side til den aktuelle underviserens aktuelle forskning kan godskrives. 3. Slik undervisning godskrives eventuelt med faktor 3 for alle kategorier vitenskapelig ansatte.
Sak 35/19	Instruks for sensorer og Retningslinjer for karakterfastsettelse for JUS397.
Vedtak	Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret: Instruks for sensorer og Retningslinjer for karakterfastsettelse for JUS397 vedtas som foreslått.
Sak 36/19	Sette-emneansvarlig for JUS131 Kontraktsrett II. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
Vedtak	Professor Johan Giertsen oppnevnes som sette-emneansvarlig for JUS131 Kontraktsrett II fram til starten av høstsemesteret 2019, likevel sånn at alt arbeidet med kontinuasjonseksamen 2019 omfattes.
Sak 37/19	Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 5-4 nr. 1 bokstav e. Notat fra studieadministrasjonen.
Vedtak	1. Bestemmelsen skal lyde: e) Emner fra Universitetet i Stavanger godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen: Bachelorgrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Stavanger godskrives som 1., 2. og 3. studieår. Graden kan inneholde utveksling bare på femte semester og i utvekslingsemnene må minst 10 studiepoeng metode inngå. 2. Når studenter senere reiser på utveksling, skal emner med faglig sammenfall med utvekslingsemner fra Universitetet i Stavanger, ikke forhåndsgodkjennes eller på annen måte godkjennes.
38/19	Nytt spesielemne JUS276-2-C Human Rights Policies. Notat fra emneansvarlig og studieadministrasjonen [JOSP]
Vedtak	SU innstiller overfor fakultetsstyret på at spesielemnet JUS276-2-C Human Rights Policies opprettes med virkning fra H19. Det er et vilkår at JUS276-2-A legges «på is» i den perioden JUS276-2-C tilbys.
39/19	JUS276-2-A Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights legges «på is» inntil videre. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
Vedtak	Spesielemnet JUS276-2-A Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights (20 studiepoeng) legges på is inntil videre. Det kan ikke reaktiveres samtidig med at spesielemnet JUS276-2-C Human Rights Policies er aktivt.
40/19	JUS291-2-A EU and EEA State Aid Law. Emneansvarlig. Notat fra studieadministrasjonen.
Vedtak	Førsteamanuensis Malgorzata Agnieszka Cyndecka overtar som emneansvarlig for JUS291-2-A EU and EEA State Aid Law med umiddelbar virkning.
41/19	JUS397 Masteroppgave forskerlinje. Emneansvarlig. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP].
Vedtak	Anne Marie Frøseth beholder emneansvaret for JUS397 for så vidt gjelder 2018/2019-kullet. Synne Sæther Mæhle overtar emneansvaret for JUS397 fra og med 2019/2020-kullet.
42/19	JUS397 Masteroppgave forskerlinjen. Emnebeskrivelse. Notat fra Anne Marie Frøseth, Synne Sæther Mæhle og studiedekanen.
Vedtak	Endringer i emnebeskrivelsen for JUS397 Masteroppgave forskerlinjen vedtas som foreslått.
43/19	MBLSP Maritime Bergen Law Summer Programme. Litteratur. Notat fra studieadministrasjonen [MARHO]
Vedtak	Litteraturlisten for MBLSP Maritime Bergen Law Summer Programme vedtas i henhold til ny oversikt inntatt i protokollen her.
44/19	Periodisk emneevaluering – oppstart. Notat fra studieadministrasjonen [KJESO]
Vedtak	Modellen for periodisk emneevaluering, vedtatt i 2016, iverksettes med virkning fra H19.

Eventuelt

Halvard Haukeland Fredriksen
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Årsrapport for utdanning 2018

Innholdsfortegnelse

Innledning	8
1. Studiekvalitetstiltak	8
1.1. Planer for utvikling av studietilbudet: Ny studieordning	8
1.2. Digitalisering	8
1.2.1. Digital eksamen, digitale ordbøker og Lovdata	8
1.2.2. Office365 Oppgaveseminar	9
1.2.3. Mitt UiB	9
1.2.4. Dragfjellet lærings- og formidlingssenter	10
1.3. Fredagspedagogikk og fagvafler	10
1.4. PBL Revisited: Kultur for studentaktiv læring	10
1.5. Kvalitetssikring av sensur/klagesensur	11
1.6. Sensorer	11
1.6.1. Godkjenning og oppfølging av sensorer og tildeling av oppdrag	11
1.6.2. Endringer i godkjenning av og informasjonsflyt til sensorer	12
1.7. Spesialemer	12
1.8. Masteroppgave	12
1.8.1. Masteroppgaver og stipend	13
1.9. Bedre språk, bedre jurister	13
1.10. Etablering av ordning for merittering av undervisere	14
1.11. Studentrepresentanter til oppgaveutvalgsmøter før eksamen	14
2. Læringsmiljøtiltak	15
2.1. Arbeidsgruppeledere	15
2.2. Si Fra om læringsmiljøet	16
2.4.1. Det fysiske læringsmiljøet	16
2.4.2. Det psykososiale arbeidsmiljøet	16
2.3. Alternativt utvelgelseskriterium for tildeling av plass på utveksling	17
3. Evaluering	18
4. Etter- og videreutdanning	18
5. Internasjonalisering	18
5.1. Norsk senter for kinesisk rett	18
5.2. Semesterprogrammet i kinesisk rett	19

<u>5.3.</u>	<u>Maritime Bergen Law Summer Programme</u>	19
<u>5.4.</u>	<u>Kontaktreiser/nettverksmøter/besøk</u>	20
<u>5.5.</u>	<u>Oppfølging av innreisende studenter</u>	21
<u>5.6.</u>	<u>Nye avtaler inngått i 2018 og tidlig 2019</u>	21
<u>5.7.</u>	<u>Ekstern finansiering av arbeid med internasjonalisering</u>	22
<u>5.8.</u>	<u>Tiltak for å heve kvaliteten og læringsutbyttet ved utveksling</u>	22
<u>5.9.</u>	<u>Ny engelsk brosjyre om fakultetet</u>	23
<u>6.</u>	<u>Rapporterte utdanningsdata for 2018</u>	23
<u>6.1.</u>	<u>Studenttall</u>	23
<u>6.2.</u>	<u>Kjønnsfordeling</u>	24
<u>6.3.</u>	<u>Ferdige kandidater</u>	24
<u>6.4.</u>	<u>Ferdige jurister ved de tre juridiske fakultetene</u>	24
<u>6.5.</u>	<u>Total studiepoengproduksjon</u>	24
<u>6.6.</u>	<u>Studiepoengproduksjon per student</u>	24
<u>6.7.</u>	<u>Karakterfordeling</u>	25
<u>6.8.</u>	<u>Uttekslingsstudenter</u>	25
<u>7.</u>	<u>Studentundersøkelser</u>	26
<u>7.1.</u>	<u>Studiebarometeret 2018</u>	26
<u>7.2.</u>	<u>Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHOT)</u>	27
<u>7.3.</u>	<u>Kandidatundersøkelsen</u>	27
<u>8.</u>	<u>Tiltak og utvikling utover handlingsplanen for 2018-2019</u>	28
<u>8.1.</u>	<u>Administrativ effektivisering, kvalitetsutvikling og forenkling</u>	28
<u>8.2.</u>	<u>Internt opplæringstilbud for ansatte i studieseksjonen</u>	28
<u>8.3.</u>	<u>Lærlingeordning</u>	29
<u>8.4.</u>	<u>Saksbehandling ved studieseksjonen</u>	29
<u>8.5.</u>	<u>Utredninger og høringer</u>	30

Innledning

Fakultetsstyret vedtok i møte 19.06.2018 i sak 41/18 Handlingsplan for utdanning 2018-2019. Handlingsplanen¹ er et retningsgivende dokument for studiedekanens og studieseksjonens arbeid ut 2019, og er et redskap for å identifisere hvilke områder som skal prioriteres for å realisere fakultetets utdanningsstrategi. Innføring av Handlingsplan for utdanning gjorde at man gikk vekk fra rutinen med å utarbeide årsplan for utdanning.

Handlingsplanen danner grunnlaget for rapporten her.

I rapporten her tas det utgangspunkt i de løpende aktivitetene som er identifisert i, med naturlige tilføyelser for de aktivitetene som har kommet til.

Universitetsstyret vedtok, etter anbefaling fra Utdanningsutvalget, nytt system for kvalitetsutvikling i utdanningene i møtet 25.10.2018. Det nye systemet er beskrevet i rapporten fra arbeidsutvalget som ble ledet av studiedekan Halvard Haukeland Fredriksen, og utdanningsutvalgets valg og anbefalinger er presisert i Universitetsstyresak S 109/18.

Det nye systemet innebærer avvikling av ordning med utdanningsmelding, og innføring av nytt system med dialogmøter og egenvurderinger. Fakultetet avventer oppdatert kvalitetshåndbok, men årsrapporten her inngår som en del av arbeidet med å rapportere om fakultetets arbeid med utdanning.

Her følger en oversikt over aktiviteten på utdanningssiden i perioden mars 2018 til mars 2019.

Studiekvalitetstiltak

1.1. Planer for utvikling av studietilbudet: Ny studieordning

Den 19. februar leverte arbeidsgruppen for fagsammensetning på 1. - 3. studieår sin rapport. Det videre arbeidet med reformprosessen ventes å bli initiert av fakultetsstyret i løpet av våren 2019. Vi forventer at reformen skal innfri på en god del av tiltakene som skisseres i handlingsplanen for utdanning. Det er ikke realistisk at en ny studiemodell kan være operativ før tidligst høsten 2020.

1.2. Digitalisering

1.2.1. Digital eksamen, digitale ordbøker og Lovdata

Alle eksamener ved Det juridiske fakultet går fortsatt i Inspira, noe de har gjort siden juni 2015.

Nytt fra våren 2019 er at UiB kan tilby digital ordbok på bokmål og nynorsk på eksamen. Dette blir første gang tilgjengelig på eksamen i JUS113 Kontraktsrett I den 11. april. Fungerer dette tilfredsstillende, vil også studentene på JUS133 Rettskilde- og metodelære kunne bruke systemet – og deretter de øvrige emnene på masterstudiet i rettsvitenskap.

Fakultetet har siden sommeren 2018 arbeidet med et prosjekt for å få på plass ordning for digitale juridiske hjelpemidler på eksamen. Etter anbudskonkurranse ble Lovdata valgt. Den opprinnelige planen var at digitale hjelpemidler skulle utprøves i fullskala på eksamen i JUS133 Rettskilde- og metodelære den 26.4., og deretter benyttes på alle eksamener høsten 2019. Dette har dessverre vist seg umulig å gjennomføre grunnet diverse forsinkelser, og prosjektet er dermed midlertidig nedskalert for bruk på

¹ <https://www.uib.no/jur/119007/handlingsplan-utdanning-2018-2019>

JUS133 Rettskilde- og metodelære. Dette betyr at studentene på dette kurset vil få tilgang til Lovdata på eksamen med mulighet for henvisninger lovbestemmelser, lovforarbeider og rettspraksis, men da kun som rene teksthenvvisninger uten ytterligere funksjonalitet, basert på det vanlige formatet for henvisninger i Lovdata.

Det vil være frivillig for studentene å benytte Lovdata på eksamen, og de vil i tillegg kunne medbringe ordinære, analoge hjelpemidler som beskrevet i § 3-5 i fakultetets utfyllende regler², akkurat som før.

Det juridiske fakultet og Biblioteket for juridiske fag samarbeider om å utarbeide informasjon til studentene på JUS133, og publiserer dette snarest mulig.

Hvis alle biter faller på plass slik vi ser for oss vil en mer omfattende versjon av Lovdata benyttes på høstens eksamen i JUS122 Erstatningsrett, og deretter på JUS132 Pengekravsrett. Også andre eksamener *kan* være aktuelle for Lovdata på eksamen, men dette vil besluttes på et senere tidspunkt. Våren 2020 er det tenkt at fysiske utgaver av lovsamlingen, særtrykkene og lignende ikke lenger er tillatte hjelpemidler – da skal eksamen ved Det juridiske fakultet være heldigital³.

1.2.2. Office365 Oppgaveseminar

Vi har siden våren 2018 brukt Office365 Oppgaveseminar som innleverings- og kommenteringsverktøy for arbeids- og storgruppeoppgaver. Det har vært noen utfordringer med dette, og studentene har vært svært tålmodige. De har bl.a. opplevd å ikke få levert innen fristen, ikke kommentert innen fristen eller at kommentarene deres forsvinner. Noen av utfordringene har vært knyttet til UiB sine månedlige programvareoppdateringer og koblingen til Office365 Oppgaveseminar. Dette skal nå være ordnet. Vi har hele tiden hatt kontakt med brukerstøtte både ved UiB og det eksterne firmaet som har utviklet tilleggsfunksjonene, og har opplevd at forbedringer stadig blir gjort og feilene blir færre og færre.

Det er et problem at en student ikke kan bytte gruppe etter at et oppgaveseminar er opprettet. Det kan være forskjellige årsaker til at en student ønsker å bytte gruppe i løpet av et emne, men dette er ikke teknisk mulig og vil heller ikke bli det. Det har også vært enkelte problemer med studenter som har flere Office365-kontoer. Disse får konsekvent ikke levert oppgaver eller kommentert medstudenter. Noen har opplevd problemer på flere emner, og det jobbes enda med å finne feilen for enkelte.

Fakultetsadministrasjonen har ikke fulle administratortilganger i systemet for å kunne lete etter feil eller rette opp feil i systemet. Det vil vi nok heller ikke få. Dermed er vi nå helt avhengig av brukerstøtte fra sentraladministrasjonen og utviklerfirmaet når problemer oppstår.

1.2.3. Mitt UiB

Fakultetet bruker Mitt UiB på alle studieårene. Noen emner har tatt i bruk mange av mulighetene i Mitt UiB for et godt pedagogisk opplegg med bruk av videoer, diskusjonstråder, quizer etc. Det er fortsatt et flertall av emnene som ikke har utnyttet Mitt UiB fullt ut, men det er stadig flere som går i gang med å prøve ut nye verktøy. Siden UiB bruker Open Source-versjonen av Canvas (plattformen Mitt UiB er basert på) og ikke fullversjonen, er det flere begrensninger på hvilke funksjoner vi har tilgang til.

Mitt UiB fungerer godt som pedagogisk plattform for det enkelte emne, men fungerer dårlig som mer generell informasjonskanal til studentene. Vi opplever generelt at det er vanskelig å nå frem til studentene med all nødvendig informasjon. Mange studenter slår av e-postvarslene fra Mitt UiB, fordi

² <https://www.uib.no/jur/21684/utfyllende-regler-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen>

³ Med unntak av de eksamenene der studentene får papirutgaver av eksamensoppgaven.

dette oppleves som støy. Viktige meldinger fra fakultetet ender opp med å «drukne» i varsler om publiserte filer eller nye innlegg i diskusjoner. I et forsøk på å nå flest mulig studenter, har såkalte “globale kunngjøringer” vært en del brukt av fakultetet. Disse ligger som et fast banner på toppen av studentenes visning. Denne type meldinger vises ikke i UiB sin egenutviklede mobil-app som vi vet at veldig mange av studentene bruker, og vi har derfor i stor grad gått bort fra å bruke denne muligheten.

1.2.4. Dragefjellet lærings- og formidlingssenter

Senteret er ledet av førsteamanuensis Knut Martin Tande, har én fast ansatt digital produksjonsmedarbeider og engasjerer ellers eksterne medarbeidere når det er behov for det. Senteret er fakultetets spydspiss når det gjelder digital formidling innen undervisning og forskning, og har også tatt på seg oppdrag fra fagmiljø utenfor fakultetet. Det er utarbeidet et eget strategisk dokument for lærings- og formidlingssenteret som fakultetsstyret sluttet seg til i sak 89/17.

1.3. Fredagspedagogikk og fagvafler

Vinteren 2019 ble det opprettet en uformell seminarrekke der man skal diskutere nye (og gamle) pedagogiske ideer og problemer, eller la seg inspirere av andres arbeid med undervisning. Seminarene holdes i forlengelse av lunsj, 1215-1330 fredager i ansattkantinen. Det blir lagt opp til ca. fem seminarer i løpet av et år. Det første seminar i rekken var 15. februar, med tema “Storgruppen fra helvete”. Åge Diseth fra institutt for pedagogikk, Ingrid Barlund og Lars Kvestad innledet diskusjonen. Våren 2019 blir det arrangert to seminarer: “Undervisning v. 2.0” med informasjon om TALIDA-prosjektet, digitalisering av undervisning og omvendt klasserom-undervisning. I mai er tema hvordan aktivisere studentene i forelesninger med vel 300 studenter. Kjetil Egelandsdal ved SLATE og institutt for pedagogikk presenterer hovedfunnene i sitt doktorgradsarbeid “Clickers and Formative Feedback at University Lectures. Exploring students and teachers’ reception and use of feedback from clicker interventions.” Johan Giertsen og Jan Ove Færstad forteller om bruk av dialogforelesninger og studentresponssystem i Kontraktsrett I

1.4. PBL Revisited: Kultur for studentaktiv læring

I desember 2018 leverte fakultetet søknad til Direktorat for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku) sin utlysning av midler til 3-årige prosjekt⁴. Fakultetet har bl.a. samarbeidet med det globale senteret for læringsanalyse SLATE⁵ i søknaden, og har også samarbeidet med et utvalg studenter i å identifisere ulike problemstillinger. Fra søknaden:

Hovedmålet for prosjektet er å skape en kultur for studentaktiv læring. Et første delmål for å oppnå dette er å utvikle et meningsskapende samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelse, læringsaktiviteter og vurderingsform i hvert enkelt emne. Vi vil ta i bruk blended learning og nyskapende lærings- og vurderingsformer som gir verdifulle bidrag til studentenes læring, og trekke veksler på den kompetansen Centre for the Science of Learning & Technology (SLATE) har på bruk av digitale hjelpemidler for å fremme læring.

Et andre delmål er å utvikle et program for pedagogisk kompetanseheving hos undervisningsstaben. En kultur for studentaktiv læring forutsetter at både studenter og undervisere behersker det valgte læringsdesignet (Nerland & Prøitz 2018). I dette inngår også kompetanse i å formidle til studentene de pedagogiske siktemålene bak PBL. Dersom studentene gjennom undervisningen utvikler en

⁴ Dikus Program for studentaktiv læring er nytt fra 2018. Man kan søke om inntil 5 millioner over 3 år til prosjekter som innfrir kravene. Mer om programmet her: <https://diku.no/programmer/program-for-studentaktiv-laering>

⁵ Centre for the Science of Learning & Technology

forståelse for hvordan de ulike komponentene i læringsdesignet henger sammen, og lærer om selve læringsprosessen, vil dette påvirke deres tilnærming til læring i positiv retning (Wilhelmsen 2010), og gjøre dem bedre rustet for videre læring i fremtiden (Fink 2013). Et tredje delmål er derfor å utvikle et opplegg for å gi studentene en innføring i studentaktive læringsformer og læringsopplegget på jusstudiet.

Et fjerde delmål er å utvikle et program for kvalitetsheving av sensur. Dette er viktig for å sikre at studentene ikke opplever at læringsmiljøet dobbeltkommuniserer hva som forventes av dem (Raaheim 2016), og at det dermed utvikler seg en skjult studieplan (Wilhelmsen 2014). SLATE vil hjelpe oss med å utvikle metoder for å analysere hvordan sensorene anvender vurderingskriterier, og prøve ut nye metoder (f.eks. comparative judgement (Hartell mfl. 2018; Canty mfl. 2017)), for å sikre at prestasjonene til den enkelte student blir vurdert mest mulig rettferdig og i samsvar med læringsutbyttebeskrivelsen for emnet.

Diku mottok 71 søknader, 11 av dem fra UiB. Vi forventer svar på søknaden i slutten av april.

1.5. Kvalitetssikring av sensur/klagesensur

Fakultetet har siden innføring av blind klagesensur fra høstsemesteret 2014 revidert arbeidsform to ganger for å sikre god kvalitet i sensurarbeidet. Det føres nøye statistikk over utfallet av klagesaksbehandlingen. Dette vil inngå i den periodiske emneevalueringen.

I august 2018 ble det vedtatt en endring i UHL §5.3 med virkning fra 1.juli 2018:

(6) Hvis karakteren ved ny sensur avviker med to eller flere karakterer fra opprinnelig sensur, skal utdanningsinstitusjonen foreta ytterligere en vurdering før endelig karakter fastsettes.

Fakultetet har vedtatt at det i disse tilfellene skal gjennomføres kontrollkommisjoner før klagesensuren publiseres, bestående av opprinnelig sensor, én klagesensor og emneansvarlig/kommisjonsleder. Lederen av kontrollkommisjonen skriver rapport for hvert tilfelle, og disse arkiveres til internt bruk. Siden ordningen ble innført har 31 besvarelser vært til kontrollkommisjon i klagesensuren.

Robotiseringsprosjektet som ble startet i 2017 har som følge av nye funksjonaliteter i Felles Studentsystem blitt lagt på is. Det er fortsatt uavklart hvilke funksjonaliteter dette er, men planen er at all klagesensur skal foregå digitalt. En av funksjonalitetene er at fakultetet skal kunne registrere all klagesensur selv, uten å gå gjennom sentraladministrasjonen. Vi venter på klarsignal fra sentraladministrasjonen på at det kan tas i bruk.

1.6. Sensorer

1.6.1. Godkjenning og oppfølging av sensorer og tildeling av oppdrag

Vi har et jevnt tilsig av nye sensorer, mellom 20 og 30 nye godkjennes av visedekan for undervisning hvert år. Disse har enten blitt rekruttert av vitenskapelig ansatte som ber dem søke om godkjenning, eller de kontakter oss selv for å bli godkjent som sensorer.

Selv om en sensor er godkjent, betyr ikke dette nødvendigvis at vedkommende får oppdrag som sensor, da vi etter hvert har mange å velge mellom. Vi bruker ofte de samme sensorene fra år til år, men supplerer med nye sensorer etter behov. Det er emneansvarlig som bestemmer hvilke sensorer som skal få henvendelse om sensur.

1.6.2. Endringer i godkjenning av og informasjonsflyt til sensorer

Et nytt opplegg for informasjon til eksisterende og potensielle sensorer har vært på trappene en god stund, men prosjektet har vist seg å bli mer omfattende enn først antatt.

Prosjektet er utvidet til å ikke bare dreie seg om informasjon: fakultetet ønsker i tillegg å innføre en bedre og mer effektiv søknadsprosess for potensielle sensorer, noe som bl.a. oppnås ved at man nå skal søke via nettskjema, ikke e-post. Dette gjør søknadsprosessen mer forutsigbar, strømlinjeformet og håndterlig for både søkere og administrasjonen. Informasjonen om for eksempel krav og forventninger til våre sensorer samles i større grad enn tidligere, og blir dermed mye mer allment tilgjengelig – også for studentene og andre.

Videre skal det opprettes én nettside for potensielle sensorer, og én for den generelle informasjonen om sensur, altså til eksisterende sensorer. Sistnevnte er ment å skulle erstatte dagens sensorbrev, slik at det eneste sensorene skal få tilsendt på e-post er frister og informasjon som er unikt for den enkelte sensurprosess. Tekstene for begge nettsidene er så godt som ferdige, men en endring i flere av fakultetets retningslinjer for sensor o.l. gjør at det kreves en oppdatering før de kan publiseres.

Vi har også sett at vi er nødt til å skille sensorgodkjenninger mellom bl.a. masterveiledere/-sensorer og sensorer på 1.4. studier/spesialemner mer enn tidligere, men har ikke konkludert med hva som er den mest formålstjenlige løsningen her. Mye er altså på plass per april 2019, men ressursknappheten i administrasjonen har gjort at dette prosjektet ikke har blitt landet.

1.7. Spesialemner

I forbindelse med en løpende evaluering av spesialemnene, har fakultetsstyret gjort følgende endringer i spesialemneporteføljen fra og med V18:

- JUS273-2-A Legal Philosophy legges på is og gjenopptas med ny emneansvarlig V2020 – sist V18.
- JUS273-2-C Law and Justice legges på is inntil videre – sist V18.
- JUS259-2-A Internasjonal privatrett ligger (fortsatt) på is, inntil videre.
- JUS275-2-A Terrorism in International and European Criminal Law ligger (fortsatt) på is inntil videre.
- JUS288-2-A International Criminal Law ble flyttet fra høstsemester til vårsemester f.o.m vår 2018.

I styresak 57/18 fins en spesialemnerapport med oppdaterte tall og tilstandsbeskrivelse for spesialemnene.

1.8. Masteroppgave

Våren 2018 ble JUS398 Masteroppgave (60 sp) terminert og erstattet av de nye emnene JUS396 Masteroppgave (60 sp) og JUS397 Masteroppgave forskerlinje (70 sp) som ble opprettet i 2017.

JUS397 Masteroppgave forskerlinje (70 sp) er en ambisiøs satsing i skjæringspunktet mellom utdanning og forskning, basert på et samarbeid med NFR. Emnet ble i januar 2018 utvidet fra 60 studiepoeng til 70 studiepoeng, med virkning fra studieåret 2018/2019. Dette representerer en studiespesialisering som synliggjøres på vitnemålet. Studentene som er tatt opp til JUS397 studieåret 18/19 får utbetalt et skrivestipend på kr. 25.000 ved godkjent kurs.

Vi arbeider fremdeles med sensur og bruken av karakterskalaen; karakterstatistikk rapporteres til studieutvalget og fakultetsstyret. For våren 2018 utgjorde A+B 60 % hos oss (likt med H17), 66 % i Oslo og 42 % i Tromsø.

	Emne	Vår 2018	Høst 2018
Antall leverte masteroppgaver 2018	JUS399 Masteroppgave (30 sp)	198	124
	JUS396 Masteroppgave (60 sp)	2	3
	JUS397 Masteroppgave forskerlinje (70 sp)	5	-

Våren 2019 er 218 studenter meldt til JUS399 Masteroppgave (30 sp), 2 studenter til JUS396 Masteroppgave (60 sp) og 6 studenter til JUS397 Masteroppgave forskerlinje (70 sp)

1.8.1. Masteroppgaver og stipend

I 2018 ble det lyst ut og tildelt flere stipend til studenter som skriver masteroppgave ved fakultetet:

Som del av det fireårige UTFORSK-prosjektet fakultetet er tildelt for å utvikle samarbeid med Kina, er det også satt av midler til reisestipend til studenter som skal skrive masteroppgave med innslag av komparativ rett. Det ble i perioden lyst ut to stipender. Ett reisestipend på kr 20 000 ble tildelt til en student som leverte masteroppgave i emnet JUS397 våren 2018.

Innenfor prosjektet "EØS-finanstilsyn – en rettsvitenskapelig analyse av Norges tilknytning til EUs tilsynssystem for finansmarkedet" ble det for studieåret 2017/18 lyst ut og tildelt ett stipend på kr 100 000 til en student som skrev masteroppgave (60 sp) om spørsmål som gjelder Norges tilknytning til EUs finanstilsyn. Masteroppgaven i emnet JUS397 ble levert våren 2018.

I løpet av 2018 ble stipend fra Skatteetaten (tidligere Skatt vest) lyst ut til studenter som skriver masteroppgave innen skattefaglige tema som merverdiavgift, skatt eller arbeidsgiveravgift. Til sammen har det i perioden blitt tildelt fire stipender på kr 20 000. To av stipendene var knyttet til oppgaver i emnet JUS399 (hvor av én ble levert våren 2018 og én ble levert høsten 2018), mens ett stipend var knyttet til oppgave i emnet JUS396 (levert høsten 2018). Det siste stipendet ble tildelt høsten 2018 og er knyttet til oppgave i emnet JUS397 som skal leveres våren 2019.

Det ble lyst ut to stipend à kr 75 000 for studenter som studieåret 2018/19 skriver stor masteroppgave (60 eller 70 sp) innen klimarett. Stipendet er finansiert av Fritt ord og Sparebanken vest. Ett stipend ble tildelt til en student som våren 2019 skal levere oppgaven i emnet JUS397.

For studieåret 2018/19 ble det også lyst ett stipend på kr 75 000 tilknyttet prosjektet "EØS-finanstilsyn", samt ett stipend på kr 100 000 tilknyttet prosjektet PlanCoast ved NMBU. Det meldte seg ingen kvalifiserte søkere til noen av disse stipendene.

1.9. Bedre språk, bedre jurister

Da fakultetet søkte Norgesuniversitetet (nå Diku) om midler til prosjektet, argumenterte vi for at det er et potensial for bedre språklig kvalitet i studentenes tekster, og at vi kan kvalitetssikre studentenes faglige kunnskap og ferdigheter gjennom en forbedring av tekstkvaliteten. Vi har gjennom årene sett at det er en tendens til skjematisk tilnærminger til juridiske fremstillinger og analyser blant studentene, basert på for enkle oppgavetekniske retningslinjer.

Det har vært utfordrende å snu det som har vist seg å være et omfattende og gjennomgående fenomen, men vi konstaterer etter to år med prosjektet at vi har lyktes; stadig flere studenter ser ut til å ha forstått

hvorfor og hvordan en mindre skjematisk og normativ tilnærming til tekst ikke bare gir bedre språk, men også gir bedre kunnskap og ferdigheter i faget.

Prosjektet ble fullført høstsemesteret 2018, men fakultetet ønsker å videreføre arbeidet med oppfølging og veiledning av studentenes skriving. Som følge av tilbakemeldinger fra arbeidsgruppeledere og studenter, og erfaringer i gjennomføring av prosjektet de to siste årene, vil vi se på hvordan vi best kan videreføre arbeidet. Planene legger så langt opp til videreføring av opplegget rettet mot førsteårsstudentene via arbeidsgruppelederne. I tillegg vil vi samarbeide med emneansvarlige på de første emnene på hhv. 2. og 3. studieår om et tilpasset opplegg.

Vi jobber også med å styrke arbeidet med tekstkvalitet gjennom samarbeid med klarspråkprosjektet⁶ ved vårt søsterfakultet ved UiO. Vi forventer også at ny studieordning vil inkorporere arbeidet med studentenes språk og kvalitet på tekst på en mer gjennomført måte enn det vi har fått til i dagens studieordning.

1.10. Etablering av ordning for merittering av undervisere

Prosessen med å etablere meritteringsordningen Fremragende underviser og undervisningsmiljø (FUND) ved Det juridiske fakultet pågår. Lærerkollegiet ved fakultetet drøftet merittering av undervisere på fakultetsseminar som ble holdt på Solstrand i oktober 2018, og på bakgrunn av innspillene som kom der ble det i desember lagt frem en drøftingssak for studieutvalget og fakultetsstyret der dekan og fakultetsdirektør ba om ytterligere innspill og synspunkt.

Forslag til ordning ved Det juridiske fakultet sendes ut på høring til alle ansatte i april 2019, før fakultetsstyret skal fatte endelig vedtak i juni 2019. Det tas sikte på første gangs utlysning før sommeren 2019 med søknadsfrist høsten 2019.

1.11. Studentrepresentanter til oppgaveutvalgsmøter før eksamen

Fakultetsstyret vedtok i møte 30.08.2016 i sak 74/16 at ordningen med to studentrepresentanter i oppgaveutvalg skulle videreføres og at disse skulle oppnevnes av fakultetet. Juridisk studentutvalg (JSU) utpekte tidligere studentrepresentanter, men fakultetet tok over dette ansvaret fra og med studieåret 2017/2018. Fakultetet har valgt å ansette to studentrepresentanter per studieår som stiller i utvalg for samtlige emner på dette studieåret.

Til denne rapporten er de emneansvarlige, nåværende studentrepresentanter og studieårsansvarlige spurt om å komme med tilbakemeldinger om ordningen som nå har fungert i nesten to studieår.

Fra de emneansvarlige er det først og fremst blitt uttrykt at det er for tidlig å si noe sikkert om hvordan ordningen med faste studentrepresentanter fungerer. Det har kommet inn innspill om at studentene oppleves som grundige og reflekterte, og at dette også har vært inntrykket ved forrige ordning.

De emneansvarlige melder videre at nyordningen skaper større sikkerhet for at fakultetet får tak i studentrepresentanter. I tillegg er det positivt at representantene har vært gjennom et oppgavemøte tidligere, og dermed har litt erfaring ved utvalget.

Det har samtidig kommet inn uttalelse fra emneansvarlige om at det er en viss uro knyttet til studentenes taushetsplikt. I forkant av et møte kan klare tilfeller av inhabilitet hindres (venner, samboer m.fl. som skal ta eksamen). Men ellers finnes det et spekter av mer subtile måter informasjon fra en som har deltatt,

⁶ <https://www.jus.uio.no/forskning/prosjekter/klarsprak/>

forsettlig eller uaktsomt kan tilflytte andre. Det er derfor ønskelig at det blir vurdert alternativer til dagens ordning, f.eks. å nøye seg med at en storgruppeleder deltar (kanskje fortrinnsvis en som ikke har studenttilværelsen for fjernt).

Studentrepresentantene er fornøyde med ordningen med faste representanter. De skriver i sine tilbakemeldinger at det er trygt å være de to samme studentene som møtes hver gang. Det fører til at representantene blir mer sikre på hverandre og at de blir mer rutinerne til å løse oppgavene utvalget stiller til dem.

Administrativt blir ordningen med faste studentrepresentanter ansett som mer effektiv og sikker enn tidligere ordning. Tidligere ble studenter utpekt for hvert oppgaveutvalg, slik at det kunne være ulike studenter ved hvert emne. I tillegg ble ikke habilitetsspørsmålet vurdert i tide til et utvalgsmøte. Fakultetet kan nå engasjere studenter som oppfyller faglige krav, habilitet og tillit, og det trengs kun å bli gitt én opplæring per studieår. Det er også enklere for administrasjonen å forholde seg til de samme studentene.

Læringsmiljøtiltak

1.12. Arbeidsgruppeledere

Vi konstaterer ellers at det i år som tidligere studieår er svært gode tilbakemeldinger fra studentene på arbeidsgruppeledernes innsats, og arbeidsgruppene generelt som læringsarena. Svarprosenten på spørreundersøkelsen var i år hhv. 76 % blant studentene på 1. studieår, og 64 % på 2. studieår.

Fra inneværende studieår har den årlige evalueringen av arbeidsgruppene – og arbeidsgruppelederne blitt fulgt opp med personlige e-poster til samtlige av fakultetets 60 arbeidsgruppeledere. Med denne tette oppfølgingen erfarer vi at arbeidsgruppelederne har lavere terskel for å ta kontakt med fakultetet for ev. videre oppfølging.

Fra høsten 2018 inviterer fakultetet arbeidsgruppelederne til to referansegruppemøter per studieår. Hver kollegagruppe velger en representant til referansegruppen (arbeidsgruppelederne er delt inn i 10 kollegagrupper). Så langt har denne ordningen gitt oss nyttige innspill, og vi tar sikte på å fortsette med møtene også neste studieår.

Emnet JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse er et av flere instrumenter for å regissere arbeidsgruppeledernes innsats. I 2017 overtok førsteamanuensis Arnt Skjefstad emneansvaret. Fra høsten 2018 overtok studiedekan Halvard Haukeland Fredriksen. Fra høsten 2019 blir førsteamanuensis Knut Einar Skodvin emneansvarlig.

Studenter kan ikke ha engasjement som arbeidsgruppeleder utover 2 år på grunn av de formelle begrensningene som ligger i åremålsstillingen. Innstrammingene her i samsvar med forskriften om ansettelsesvilkår⁷ ble iverksatt i 2018. Det er i år 10-15 arbeidsgruppeledere som har oppgitt at de ønsket å fortsette, men var forhindret pga. denne regelen. HR er i gang med å se på alternative løsninger for å beholde kompetente arbeidsgruppeledere med lang erfaring i undervisningsteamet på 1. og 2. studieår. Våren 2019 er det rekruttert 50 nye arbeidsgruppeledere for det kommende studieåret, 10 fortsetter fra inneværende studieår.

⁷ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-01-31-102>

1.13. Si Fra om læringsmiljøet

Fra og med januar 2018 har UiB etablert en ordning der studenter på en enkel måte kan melde fra til institusjonen⁸. Systemet er innrettet med tre nivåer: Grønne meldinger “når du er fornøyd”, gule meldinger “når noe må forbedres”, røde meldinger “når det er alvor”. Systemet har dokumenterbare oppfølgings- og tilbakemeldingsrutiner og fakultetet har organisert mottak, registrering og oppfølging av saker som gjelder oss. Det juridiske fakultet har fått inn seks gule saker og én grønn i 2018.

Fakultetet er i utgangspunktet positiv til Si fra-systemet. Det er en sikkerhet for både studentene og fakultetet at UiB har et lavterskeltilbud for å melde fra om læringsmiljøet. Den tekniske funksjonen til systemet fungerer i utgangspunktet bra, og fakultetet har opprettet ulike saksbehandlingsnivåer etter alvorlighetsgraden på saker.

Systemet er imidlertid lite brukt frem til nå, og i de tilfellene det er meldt inn saker har Si fra ikke vært rett kanal. På bakgrunn av saker innmeldt ved fakultetet kan det virke som om formålet og hensikten med Si fra-systemet ikke er tilstrekkelig klart for studentene. Det til tross for at systemet henviser til andre innmeldingskanaler når saker ikke gjelder læringsmiljø, f.eks. at Eiendomsavdelingen og Lydia-portalen skal ha saker om drift og bygning.

JSU tror at studentene ikke har tatt i bruk Si fra fordi det ikke er anonymt, og at studenter benytter Jodel (mobilapplikasjon for deling av tekst og bilder), som er anonymt, for å si fra om studentlivet på fakultetet i stedet.

På bakgrunn av få innmeldte saker, samt feilinnmelding har vi for lite erfaring med systemet til å rapportere mer utfyllende om Si fra.

2.4.1. Det fysiske læringsmiljøet

Fakultetet mottar en del klager på temperaturen på lesesalene våre. JSU forteller at de også mottar en del henvendelser knyttet til kalde lesesaler. Fakultetet og JSU har i tidligere år kontaktet Eiendomsavdelingen for å prøve å løse problemet. JSU har kjøpt inn pledd til studentene, men opplever at temperaturen ikke har bedret seg. Eiendomsavdelingen og JSU skal ha et møte for å se på dette problemet.

Vi jobber med å ruste opp informasjonssenteret ved fakultetet, men er avhengig av finansiering fra Eiendomsavdelingen. Det er i gangsett et større prosjekt som skal gi studentene bedre miljø for både læring og hvile i 3. og 4. etasje i JUSI. De siste plantegningene fra arkitekten er godkjent, og fakultetet avventer nå Eiendomsavdelingens kostnadsoverslag og forslag til fordeling av utgifter.

I tillegg er fakultetet og Eiendomsavdelingen i gang med å etablere en arbeidsgruppe som skal jobbe med mulighetene for å bygge om auditorium 4 til et mer hensiktsmessig undervisningsrom for studentaktive læringsformer.

2.4.2. Det psykososiale arbeidsmiljøet

Karakterpress er fremdeles den største belastningen for det psykososiale arbeidsmiljøet blant en del studenter på fakultetet. Fakultetet får innblikk i presset gjennom ulike kanaler, og kanskje mest gjennom veiledningstimer som studentene har med studieveiledere. Ansatte ved fakultetet er av den oppfatningen at studenter heller vil forsinke egen studieprogresjon enn å uteksamineres med en karakter de er misfornøyd med. Fakultetet jobber fortsatt for å motvirke dette presset.

⁸ <http://www.uib.no/student/111870/si-fra-om-l%C3%A6ringsmilj%C3%B8et>

Juridisk studentutvalgs arbeid med læringsmiljøet

JSU opplever studentenes synspunkter om sosialt og faglig press gjennom spørreundersøkelser og Jodel. Studentorganisasjonen har opprettet ulike tiltak for å bedre studentene hverdag. Det ble for et år siden iverksatt en ny holdningskampanje som går på trivsel blant studentene, og da særlig med fokus på at flere studenter føler seg ensomme. Flere studenter sier de ikke har noen å spise lunsj med, dra på eksamensfest med osv. Kampanjen heter #inviterenekstra, og målet med den er at studentene skal bli flinkere til å invitere med seg andre studenter de møter. JSU håper dette kan redusere antallet som føler seg ensomme på studiet. Utvalget har fått gode tilbakemeldinger på kampanjen, spesielt fra studenter på første studieår. Kampanjen skal evalueres og relanseres i 2019.

Av andre tiltak JSU jobber med kan det nevnes at de har en kollokvieordning hvor studenter kan melde seg opp og bli plassert i kollokviegrupper av studentutvalget.

UiBs mentorordning

UiB har utredet mentorordning i høyere utdanning på forespørsel fra Kunnskapsdepartementet (KD). Bakgrunnen for henvendelsen fra KD var at Stortinget ved behandlingen av Meld. St. 16 (2016-2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning i vedtak nr. 769 ba Regjeringen om: (...) å utrede hvordan man trinnvis kan innføre en mentorordning i høyere utdanning

I UiBs handlingsplan for kvalitet i utdanning heter det at vi skal: "Sikre i alle studieprogram at studentene integreres faglig og sosialt i et kollegialt fagfellesskap – gjennom ulike målrettede tiltak, som studentaktive undervisningsformer, praksis, veiledning og mentorordninger.

Fakultetets 60 arbeidsgruppeledere på hhv. 1. og 2. studieår fungerer som mentorer for studentene i sine grupper, og er blitt trukket fram som ett eksempel å se til når de mange fagmiljøene ved UiB som i dag ikke har mentorordninger skal etablere egne slike ordninger. I denne forbindelse har også fakultetet, ved Dragefjellet lærings- og formidlingssenter, produsert en filmsnutt der vår modell er presentert⁹.

NAVs mentorordning

Mentorordningen er et tilskudd fra NAV. Formålet med ordninger er at studenter med funksjonsnedsettelse eller særlige behov blir værende i arbeid eller på studiet. Lærestedet administrerer ordningen (lyser ut stilling, ansetter medstudent, utbetaler lønn og ber om refusjon fra NAV). Arbeidsoppgavene for mentoren tilpasses etter det behovet som studenten har. Det kan både gjelde faglige og sosiale behov.

Ved fakultetet har mentorordningen blitt benyttet for tre tilretteleggingstilfeller. Etter fakultetets mening har mentoren bistått positivt for studentens studiehverdag og progresjon.

1.14. Alternativt utvelgelseskriterium for tildeling av plass på utveksling

Studentene på masterprogrammene i rettsvitenskap har det største utvekslingsstilbudet av alle studenter ved UiB og det er utvekslingsplasser til alle som ønsker det. Noen utvekslingsdestinasjoner oppleves som mer attraktive enn andre og det er konkurranse om plassene. Per i dag er det slik at dersom det er konkurranse om et bestemt antall plasser til en bestemt utvekslingsdestinasjon er det søkerens karakterer som avgjør hvem som får plass. Dette, i kombinasjon med at det til en del utvekslingsdestinasjoner er bestemte karakterkrav for å være kvalifisert til utveksling, bidrar til et karakterpress også knyttet til utveksling. Karakterpresset oppstår blant studentene til tross for fakultetets budskap om at *alle* som vil kan få reise på utveksling uavhengig av karakter. På oppfordring fra studentrepresentantene i

⁹ <https://www.uib.no/jur/23766/arbeidsgruppeledere-ved-det-juridiske-fakultet>

studieutvalget utredet administrasjonen i januar 2018 en alternativ utvelgelsesmetode basert på loddtrekning blant de kvalifiserte studentene og fant at loddtrekning kan være praktisk mulig.

Det viste seg imidlertid at studentrepresentantenes forslag om å utrede loddtrekning som alternativ utvelgelsesmetode ikke hadde nødvendig forankring i studentmassen, og etter nærmere undersøkelse gjennomført av studentutvalget oppfordret JSU studieutvalget og studieseksjonen til å ikke videreføre arbeidet med å endre utvelgelseskriterier for utveksling.

Selv om forslaget om å gå over til loddtrekning som utvelgelseskriterium dermed ikke ble fulgt opp og implementert i denne omgang, har utredningen vist at det vil være praktisk mulig å gjennomføre loddtrekning etter modell av medisinstudiets forhenværende tildeling av turnusplasser, og utredningen utgjør et godt grunnlagsmateriale dersom man på et senere tidspunkt skulle ønske å komme tilbake til dette konkrete tiltaket for å redusere karakterpress knyttet til utveksling. Inntil videre noterer vi oss at studentene synes å akseptere, og å ønske, at karakterer skal være styrende for hvem som får plass når det er konkurranse om et bestemt antall plasser til en bestemt destinasjon.

Evaluering

Ordningen med årlig evaluering av alle (ordinære) emner med referansegruppemøte og/eller spørreundersøkelser og kursrapport erstattes i løpet av våren 2019 av et nytt system der 1/3 av fakultetets emner skal evalueres grundig hvert år, i overensstemmelse med UiBs nye system for kvalitetsutvikling av utdanningene (se innledningen på rapporten her).

Evalueringen i det nye systemet vil være langt mer omfattende enn tidligere, og de årene emnet ikke gjennomgår stor evaluering skal emneansvarlig levere en kort statusrapport for emnet ("liten evaluering"). I tillegg er det slik at studentene får mulighet til å komme med sine synspunkter via en enkel, digital evaluering *hvert* år, for å sikre at studentene har en åpen og "offisiell" kanal for tilbakemelding på det enkelte kurs. Referansegruppemøter avholdes hvis emneansvarlig ønsker det.

Selve innrapporteringen skal nå foregå digitalt, og det er utarbeidet nettskjemaer som gjør både rapporteringen og innhenting langt enklere enn tidligere. Den nye ordningen vil iverksettes fra sommeren 2019.

Etter- og videreutdanning

Et nytt EVU-emne ble opprettet ved fakultetet i 2018, JUR605 Innføring i forvaltningsrett for sakshandsamarar i kommunal sektor. Emneansvarlig er professor Bjørn Henning Østenstad og emnet tilbys første gang våren 2019 og har 33 påmeldte studenter.

Emnet er opprettet i samarbeid med Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Kurset gir en praktisk innføring i forvaltningslovens regler om inhabilitet, forvaltningen utredningsplikt og partenes rett til varsel og til å få uttale seg, retten til dokumentinnsyn etter forvaltningsloven og offentlighetsloven, kravene til form og begrunnelse for vedtak og klage over forvaltningsvedtak. Emnet tar i bruk flere digitale pedagogiske verktøy som fins i Mitt UiB for gruppearbeid og tilbakemeldinger, i tillegg til at deltagerne samles to helger i Bergen.

Internasjonalisering

1.15. Norsk senter for kinesisk rett

Universitetsstyret etablerte norsk senter for kinesisk rett 23. februar 2017, organisatorisk plassert ved Det juridiske fakultet. Senteret har fått en viktig rolle i å følge opp og implementere UiBs handlingsplan for

samarbeid med Kina som ble vedtatt av universitetsstyret 12. april 2018. I 2018 har senteret fått tilført en administrativ ressurs i form av en rådgiverstilling. Stillingen er finansiert av UiB sentralt og ble besatt i oktober 2018.

1.16. Semesterprogrammet i kinesisk rett

Semesterprogrammet i kinesisk rett, hvor studier hos våre partneruniversiteter kombineres med praksisopphold hos norske, kinesiske eller internasjonale bedrifter og organisasjoner i Kina, ble gjennomført for andre gang i vårsemesteret 2018 med 12 deltakende studenter. Våren 2019 deltar 7 studenter. Antall søkere til vårsemesteret 2020 er lavere enn forventet: Bare fire studenter er så langt nominert til programmet. Dette til tross for at studentene signaliserer at de ønsker mer praksis i utdanningen. Det er tydelig at det trengs bedre og mer spisset markedsføring av semesterprogrammet som er ett av få tilbud om praksis i utdanningen i dagens studieordning. Dette vil bli fulgt opp frem mot neste søknadsfrist om utveksling, samtidig som studieseksjonen i samråd med emneansvarlig for JUS334 Chinese law clinical programme vil se på om det kan være mulig å tilby semesterprogrammet også i høstsemesteret siden flertallet av studentene våre ønsker å reise ut i høstsemesteret.

Det pågår også et arbeid med å utvikle et tilsvarende semesterprogram på Hongkong (se mer om dette nedenfor). Det er grunn til å tro at terskelen for å utveksle til Hongkong kan være noe lavere enn terskelen for å utveksle til fastlands-Kina ettersom de kulturelle forskjellene er mindre og at det vil tiltrekke seg flere søkere.

1.17. Maritime Bergen Law Summer Programme

Sommerskolen Maritime Bergen Law Summer Programme (MBLSP) ble arrangert for første gang i august 2018, i samarbeid med Maritime Bergen. Sommerskolen er del av fakultetets langsiktige oppbygging av samarbeid med kinesiske universitet. Ett av formålene med sommerskolen er å friste kinesiske studenter til å komme tilbake til Norge for et helt semester eller år når de, eller medstudentene, senere skal utveksle som del av studiet sitt.

I løpet av det to uker lange programmet var det undervisning på formiddagene og besøk til ulike offentlige institusjoner og private bedrifter innen den maritime næringen på ettermiddagen. I 2018 deltok 20 studenter fra fire av fakultetets partneruniversitet i Beijing, samt 8 norske studenter som også var vertskap og "guider" for de kinesiske studentene. Tilbakemeldingene fra både studenter, forelesere og bedrifter er overveldende positive, og arbeidet med MBLSP har gitt fakultetet et stort nettverk innen maritim næring som kan vise seg å bli verdifullt også i andre sammenhenger.

Sommerprogrammet er del av det fireårige UTFORSK-prosjektet fakultetet har fått tildelt midler til fra Diku. Til gjennomføring av sommerskolen i 2018 og i 2019 har Maritime Bergen gjennom søknader til næringsliv, Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune fått inn til sammen rundt 1,2 millioner kr til å dekke kostnaden ved gjennomføring av sommerskolen, samt signal om at det etter nye søknader kan være aktuelt å tildele støtte også i årene som kommer.

Fakultetsstyret opprettet programmet i første omgang som et 0-poengsemne, med intensjon om at emnet skulle bli studiepoenggivende så snart det var tilstrekkelig utviklet. I 2019 vil deltakelse på sommerskolen og bestått avsluttende vurdering gi 5 studiepoeng. Emnebeskrivelsen vil bli behandlet på nytt av Studieutvalget før eventuell videreføring i 2020.

1.18. Kontaktreiser/nettverksmøter/besøk

I 2018 og første halvdel av 2019, har fakultetet gjennomført delegasjonsbesøk til utvalgte partneruniversitet, deltatt på de årlige møtene i de ulike nettverkene av europeiske juridiske fakultet som fakultetet er medlem av samt deltatt på International Staff Exchange Week hos to partneruniversitet:

- Delegasjonsreise til Australia og New Zealand (fakultetsdirektør og en av fakultetets internasjonale koordinatore) i mars 2018: Besøk til eksisterende partnere University of Auckland (NZ) og Bond University, samt besøk og innledende samtaler om nye avtaler med University of Queensland og University of Sydney. I tillegg til generell oppfølging av pågående samarbeid, ble det hos de eksisterende partnerne holdt presentasjon for studenter som er interessert i å utveksle til UiB.
- Rotterdam Law Network Meeting i april 2018: Fakultetet i Bergen var vertskap for møtet som hadde 27 deltagere fra 18 ulike universitet (deltagere fra vårt fakultet ikke medregnet).
- European Law Faculties Association (ELFA) Annual General Meeting, Barcelona, Spania i april 2018.
- Nijmegen Law Group Network Meeting ved Johannes Kepler University Linz, Østerrike i mai 2018
- International Staff Exchange week ved China University of Political Science and Law i Beijing, Kina i juni 2018
- The New Silk Road Law Schools Alliance, ved The Peoples' Friendship University of Russia, Moskva, Russland i september 2018
- Nordplus nettverksmøte ved University of Tartu, Estland i oktober 2018
- PKU Law International Day - Global Law School Fair ved Peking University Beijing, Kina i oktober 2018 (i forbindelse med allerede planlagt reise til Kina)
- Delegasjonsreise til USA (dekan, fakultetsdirektør og rådgiver for internasjonalisering) i november 2018: besøk til eksisterende partnere Mitchell Hamline School of Law og University of Minnesota (UoM) hvor dekan holdt gjesteforelesning, samt besøk til Fordham University i New York for signering av ny avtale. I tillegg til generell oppfølging av pågående samarbeid, ble det ved UoM også drøftet utkast til ny studentutvekslingsavtale samt holdt presentasjon for studenter som er interessert i å utveksle til UiB
- Norway day i Paris, et kontaktseminar for norske og franske høyere utdanningsinstitusjoner arrangert i samarbeid mellom Diku, Campus France, Institut Français Norge og den norske ambassaden i Paris. (Fakultetet ble representert av ansatt på forskningsopphold i Paris)
- Delegasjonsreise til Beijing, Kina i mars 2019 (leder og rådgiver ved Norsk senter ved kinesisk rett): Oppfølging av pågående samarbeid samt informasjonsmøter om Maritime Bergen Law Summer Programme 2019. (Reisen gjøres i forbindelse med avtalt undervisning ved Renmin University)

Fakultetet har gjennom 2018 og begynnelsen av 2019 også tatt imot en rekke besøk fra partneruniversitet med formål å følge opp pågående studentutveksling og samarbeid eller fra potensielle nye partnere for initiering av nytt samarbeid. Blant annet har representanter eller delegasjoner fra National Research University – Higher School of Economics, University of Southampton, Queen Mary University London, Bond University, Texas A&M University, China University of Political Science and Law, City University Hong Kong, Charles University, Mykolas Romeris University.

1.19. Oppfølging av innreisende studenter

I 2018 hadde fakultetet for første gang på flere år en nedgang i antall innreisende utvekslingsstudenter. Det er likevel ikke mer enn at vi kan si at vi er tilbake til normalen etter et veldig stort hopp i 2017. Tallene for neste opptak vil vise bedre om trenden er ned- eller oppadgående.

Det internasjonale mottaket i regi av SA er endret noe slik at alle informasjonsmøtene ved fakultetene nå er lagt til fredagen i mottaksuken (uke 32 høst og uke 1 vår). Dette har hittil fungert fint på høsten, og det at mottaket er ferdig før fadderuken starter har fortsatt å sikre bedre oppmøte. På våren ser vi imidlertid at dette blir veldig tidlig for en del studenter som har eksamen på hjemmeuniversitetet i januar, men i og med at vi mottar en mindre gruppe i vårsemesteret har det hittil likevel vært mulig å gi god oppfølging til de studentene som kommer sent.

1.20. Nye avtaler inngått i 2018 og tidlig 2019

Universitet	Type avtale	Bakgrunn for avtalen og innhold i avtalen
Alexandru Ioan Cuza University of Iasi, Romania	EEA	Etter initiativ fra partner. Avtalen er først og fremst tiltenkt innreisende studentmobilitet.
Fordham University, New York, USA	Bilateral	På vårt initiativ som del av det mangeårige arbeidet med å utvikle et godt utvekslingstilbud i USA. Dialogen med Fordham har pågått siden 2014 og er et eksempel på at utvikling av nye avtaler kan ta lang tid og kreve gjentatte besøk. Avtalen tas i bruk fra høst 2019 og de fem første studentene fra UiB er allerede nominert. Avtalen gjelder per i dag kun mobilitet fra UiB til Fordham.
University of Minnesota, Minneapolis, USA	Bilateral	Etter initiativ fra partner. Fakultetet har hatt LLM-avtale med UoM siden 2013. Våren 2018 foreslo UoM å utvide samarbeidet ved å også inngå en gjensidig utvekslingsavtale av studenter for ett semester. Avtalen er per mars 2019 enda ikke formelt signert, men det er enighet om innholdet i avtalen og at den skal tas i bruk fra høst 2019. De første studentene både til og fra UiB er allerede nominert.
University of Queensland, Australia	LLM	På vårt initiativ. Bond University har inntil nå vært fakultetets eneste partner i Australia, og vi så behov for å utvide avtaleporteføljen i Australia særlig når det gjelder LLM for slik å bidra til å spre studentene til flere ulike universitet. ¹⁰ Avtalen tas i bruk fra studieåret 2019/2020 og de 5 første studentene fra UiB er allerede nominert.

¹⁰ I tillegg til fakultetets partner Bond, har studentene også tidligere kunnet utveksle til Australia gjennom UiBs mange avtaler. Blant disse også til University of Queensland. Men ingen av UiBs institusjonsavtaler åpner for at studentene kan få opptak til en LLM.

I tillegg pågår det drøftinger om nye avtaler med University of Sydney (LLM) for å gi studentene flere tilbud i Australia, og med Chinese University Hong Kong og The University of Hong Kong for å ha de nødvendige studieplassene knyttet til semesterpakke med kombinasjon av studier og praksis. Så fremt positive utfall, er dette avtaleinitiativ som vi forventer vil komme i havn før søknadsfristen for utveksling 1. februar 2020.

1.21. Ekstern finansiering av arbeid med internasjonalisering

I 2018 leverte fakultetet søknad i InternAbroad-programmet som forvaltes av Diku for å skaffe midler til å utvikle det nevnte semesterprogrammet med kombinasjon av studier og praksis i Hongkong. Søknaden ble innvilget med kr 300 000 for perioden 1.1.2019-31.12.2020.

Samarbeidsprosjektet med National Law University Delhi (NLUD) innenfor Indo-Norwegian Cooperation (Diku) og indiske University Grant Council i samarbeid, er nå slutført. Den fireårige prosjektperioden gikk ut 31.12.2018 og sluttrapport for prosjektet ble levert til Diku i mars 2019. Aktiviteter er gjennomført i henhold til plan og tildelte midler er brukt opp. Gjennom prosjektet har vi lyktes med å utvikle en samarbeidsavtale med NLUD som legger til rette for studentutveksling også i fremtiden, og det er bygget relasjoner mellom flere vitenskapelig ansatte som det er sannsynlig at vil føre til videre samarbeid.

Vi er nå halvveis i prosjektperioden i det fireårige prosjektet innen UTFORSK-programmet for å videreutvikle samarbeidet og aktivitetene i Kina. Årsrapporten for 2018 som ble levert til Diku i mars 2019 viser at aktivitetene i all hovedsak gjennomføres ihht. plan og at det er god fremdrift i prosjektet. Prosjektperioden løper til 31.12.2020 og fakultetet er tildelt 2 millioner kroner.

Fakultetet deltar hvert år med delsøknader i UiBs søknad om Erasmus+ International Credit Mobility midler. Søknaden gir oss mulighet til å tilby Erasmusstipend til innreisende studenter fra bestemte land/universitet utenfor EU og til å finansiere lærerutveksling. I januar 2018 deltok vi med delsøknader for USA (Penn State University), India (NLUD) og Kina (Renmin University) der de to førstnevnte ble innvilget. I januar 2019 deltok vi med delsøknader for USA (University of Minnesota), Kina (Renmin University) og Russland (Immanuel Kant Baltic Federal University, Kaliningrad og National Research University – Higher School of Economics, Moskva). Resultatet på 2019-søknaden ventes før sommeren.

Fakultetet søker også hvert år Studieadministrativ avdeling om tilskudd fra universitetets Erasmus+ Organizational Support-midler som bidrag til å dekke fakultetets utgifter ved å delta på de årlige europeiske nettverksmøtene og for å avholde internasjonal dag. Gjennom en slik søknad ble kostnadene ved å være vertskap for Rotterdam Law Network Meeting våren 2018 dekket fullt ut, mens kostnadene ved de andre aktivitetene vi søkte om støtte til ble dekket 70 %.

1.22. Tiltak for å heve kvaliteten og læringsutbyttet ved utveksling

Et kvalitetshevende tiltak som ble vedtatt i SU i 2018 var å begrense antall studenter som kan utveksle til samme lærested i samme semester (maks 8 studenter). Begrensningen omfatter imidlertid ikke LLM-avtaler. Tiltaket ble vedtatt med formål om å heve kvaliteten og læringsutbyttet ved utveksling, ved at ikke så store grupper studenter reiser til ett og samme sted samtidig, og at forholdene dermed ligger best mulig til rette for at studentene kan bli godt integrert i det lokale studentmiljøet der de reiser. Begrensningen trådte i kraft ved ny søknadsrunde 2019/2020.

I informasjonsarbeidet frem mot søknadsfristen 1. februar 2019 ble studentene særlig oppfordret til å være kreative og selvstendige i sine utvekslingsønsker. I saksbehandlingen så vi at søknadene fordelte seg på et større antall destinasjoner enn de senere årene og at det var økt søkning til Erasmus+ programmet.

1.23. Ny engelsk brosjyre om fakultetet

Det siste året har ny videreutviklet og forbedret engelsk brosjyre om fakultetet blitt utarbeidet og den er nå klar til å trykkes. Innholdsmessig er det blant annet tatt hensyn til at UiB sentralt ikke lenger utarbeider trykte brosjyrer i rekrutteringsarbeidet.

Fakultetsbrosjyren brukes ved reiser og besøk til eksisterende og potensielle partneruniversitet, til rekruttering av internasjonale studenter når partneruniversitet ber om å få tilsendt informasjonsmaterieil til sine arrangement om utvekslingsmuligheter, den deles ut til nye internasjonale studenter og den deles ut til gjester og besøkende til fakultetet. Vi opplever at det fortsatt har en verdi å ha noe håndfast å dele ut. Den nye utgaven vil bli sendt ut til alle partnerfakultetene våre.

Rapporterte utdanningsdata for 2018

Fakultetet rapporterer hvert år kvantitative data til Kunnskapsdepartementet gjennom Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Et utvalg av de rapporterte dataene følger her for at studieutvalget og fakultetsstyret skal være kjent med nøkkeltall for utdanning ved fakultetet. Også tall for tidligere år er inkludert slik at man kan se utviklingen over tid. Studiepoengproduksjon, antall ferdige kandidater og antall utvekslingsstudenter er av stor betydning for fakultetets økonomi. Rapporterte data gir grunnlag for budsjett 2 år frem i tid.

På grunn av EUs General Data Protection Regulations (GDPR) er statistikk basert på individdata anonymisert i DBH. Dette innebærer at enkelte tall i statistikken presentert nedenfor er avrundet til nærmeste 5. Fakultetet kan ved innlogging få tilgang til de faktiske tallene for UiB, men rapporten her viser statistikken slik den er presentert på DBHs sider, som ligger offentlig tilgjengelig for alle. Tallene som blir presentert i tabellene nedenfor vil dermed avvike noe fra hva som er rapportert i årsrapporter tidligere år.

1.24. Studenttall

I 2018 var det totalt 2500 registrerte studenter ved fakultetet. 2000 av disse, eller 80 %, var registrert på det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap. Det er studenttall i høstsemesteret som rapporteres offisielt. Tilsvarende forholdstall i fjor var 78,14 %.

Start ► Universiteter ► Universitetet i Bergen ► Det juridiske fakultet ► Det juridiske fakultet

Studieprogramnavn	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt
Ansatt - Det juridiske fakultet						
Femårig masterprogram i rettsvitenskap					1 895	2 000
Innføring i juridiske emner	20		15	25	20	30
Integrert masterprogram i rettsvitenskap	1 855	1 810	1 850	1 860		
Internasjonale programmer og avtaler	130	115	150	165		
Internasjonale studenter - Det juridiske fakultet					205	175
Planrett		25	25			
Poststudierett - Det juridiske fakultet		40	65	90	80	70
Særskilt valgemne jus	100	105	145	155	150	155
Toårig masterprogram i rettsvitenskap		30	60	65	65	70
Videreutdanning - juridiske emner	50					
Sum	2 150	2 125	2 305	2 360	2 425	2 500

1.25. Kjønnssfordeling

I 2018 var 1300 av de 2000 studentene på det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap kvinner. Dette utgjør en kvinneandel på 65 %. Tilsvarende er kvinneandelen på det toårige masterprogrammet i rettsvitenskap 64,29 % (45 av 70). Av innreisende utvekslingsstudenter var 68,57 % kvinner (120 av 175). Av det totale antallet studenter ved fakultetet i 2018 (2500) er kvinneandelen på 64,2 %, ned fra 64,33 % for et år siden.

UiB totalt har en kvinneandel blant studentene på 58,73 %.

Opptak og søkertall for 2018 ble rapportert til fakultetsstyret i sak 37/18 (opptak vår) og 59/18 (opptak høst).

1.26. Ferdige kandidater

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall	345	290	300	330	365	350

1.27. Ferdige jurister ved de tre juridiske fakultetene

	2014	2015	2016	2017	2018
UiO	560	510	600	570	435
UiB	290	300	330	365	350
UiT	70	80	85	105	105

1.28. Total studiepoengproduksjon

Tabellen viser oversikt over studiepoengprogresjon i henhold til studieprogrammet hvor emnet primært tilhører. Studiepoengproduksjonen er samlet i såkalte studiepoengsenheter som utgjør 60 studiepoeng, altså det en ideell student skal produsere pr studieår.

	2014	2015	2016	2017	2018
Studiepoengproduksjon i 60 studiepoengsenheter	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)
Sum egenfinansierte emner uten ph.d.-emner, Bergen Summer Research School og EVU	1 525,7	1 631,57	1 650,97	1 725,13	1 761,33

1.29. Studiepoengproduksjon per student

Beregningen omfatter antall beståtte studiepoeng for hele året delt på gjennomsnittlig antall registrerte studenter for vår- og høstsemesteret det samme året.

	2015	2016	2017	2018
Femårig masterprogram i rettsvitenskap	50,85	49,42	50,36	49,86

Erasmus	80	20	100												
Erasmus+	45	15	60	15 0	30	180	18 0	60	240	22 5	55	280	22 0	40	260
Fulbright															
Individbaserte avtaler					5	5		5	5		5	5			
Nordplus	10	5	15	5	10	15	5	5	10	10	5	10	10	5	15
Sum	15 5	12 5	280	19 5	12 5	320	22 0	19 0	410	26 0	16 5	425	27 0	14 0	410

Et flertall av våre utreisende studenter drar gjennom fakultetets bilaterale avtaler, mens det store flertallet av innreisende studenter kommer gjennom Erasmus+-programmet. Dette er uendret fra tidligere år.

Studentundersøkelser

1.32. Studiebarometeret 2018

Studiebarometeret er en nasjonal spørreundersøkelse som blir sendt ut til over 60 000 studenter hver høst, initiert av Kunnskapsdepartementet og utføres av NOKUT. Undersøkelsen blir sendt til studenter på 2. og 5. studieår. Oppdaterte resultater publiseres i portalen i februar hvert år.

Formålet med undersøkelsen er å styrke arbeidet med kvalitetsutvikling i høyere utdanning og gi nyttig informasjon om studiekvalitet. På [Studiebarometeret.no](https://studiebarometeret.no) kan du enkelt

- finne studentenes vurderinger av ulike studieprogrammer
- sammenligne resultater mellom ulike studieprogrammer
- se utvikling over tid for et studieprogram

[Hovedfunnene for vårt fakultet i 2018](#)

Alle tallene for vårt fakultet kan du finne på [disse sidene](#).

De aller fleste studentene oppgir å være **tilfreds med studieprogrammet**. De synes det er **faglig utfordrende**, og de går på det **studieprogrammet de helst vil gå på**.

Færre av studentene oppgir at de får god informasjon om hvordan **kompetansen kan brukes i arbeidslivet**, og svarer at det i liten grad legges til rette for at de kan **knytte kontakter i næringslivet**.

Det svaret som avviker mest negativt er hvor tilfreds studentene er med det **sosiale miljøet på studieprogrammet**. Vi bør også merke oss at vi scorer under gjennomsnittet på studentenes opplevde **medvirkning**.

[Sammenligninger](#)

Sammenligning mellom de tre femårige masterprogrammene i rettsvitenskap i Norge kan du se på [disse sidene](#) (lenker til Studiebarometeret.no).

Sammenligning mellom våre to studieprogrammer kan du se [her](#) (lenker til Studiebarometeret.no).

1.33. Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHOT)

Studentundersøkelsen er et samarbeidsprosjekt mellom studentsamskipnadene SiO, Sammen og SiT. Undersøkelsen blir gjennomført hvert fjerde år. I 2018 svarte 4816 studenter på undersøkelsen. Tallene for UiB finnes på [disse sidene](#)¹¹.

Hovedfunnene for vårt fakultet i 2018

Jusstudentene er de mest fornøyde på UiB med **undervisningen** og **måten studiet er strukturert på**.

Studentene er litt mindre fornøyde med den **faglige veiledningen** og det **fysiske læringsmiljøet**, men også her har Det juridiske fakultet gode tall.

Vi ser at én av fire studenter hos oss rapporterer om alvorlige symptomer på **psykiske plager**.

Litt mer enn én av fire rapporterer at de føler seg **ensom** ofte eller svært ofte, og 27 % av studentene rapporterer å ha en **livskvalitet** fra «Litt under middels» til «Svært dårlig».

29 % av våre studenter rapporterer at de har vært utsatt for «en eller annen form for **seksuell trakassering** (verbal, ikke-verbal eller fysisk trakassering)». Det er ikke spurt om hvorvidt dette er opplevd på studiestedet eller andre steder.

1.34. Kandidatundersøkelsen

Kandidatundersøkelsen er utarbeidet av Ideas2evidence på oppdrag fra Sammen. Det er syvende gang undersøkelsen gjennomføres. Målgruppen for undersøkelsen er kandidater som ble uteksaminert fra NHH, HVL og UiB i 2016. Kandidatundersøkelsen i sin helhet finner du på [disse sidene](#) (lenker til sammen.no).

Hovedfunn fra vårt fakultet:

- 100 % (av de 144 respondentene) oppgir å jobbe heltid
- 93 % opplever at de har relevant jobb etter to år
- Innen et halvt år etter siste avlagte eksamen hadde 85 % jobb, og ingen av respondentene måtte vente mer enn to år på ansettelse
- 88 % av respondentene oppgir at de fikk jobb på det geografiske stedet de ønsket
- 55% av respondentene oppgir å jobbe i offentlig sektor, mens 44 % oppgir å jobbe i privat sektor
- I tabell 43 kan vi lese at «Når det gjelder digitale ferdigheter er det juristene som i minst grad opplever at dette er noe de har tilegnet seg gjennom studiene»
- På spørsmål om hva kandidatene skulle ønske de hadde mer av i studiet, svarer 88 % av jusstudiene praksis. Det er definitivt våre studenter som ivrer mest for dette, på «andreplassen» for praksisønske følger SV med 72 %. 25 % av jusstudentene oppgir at de har hatt praksis i løpet av studiene
- 23 % av respondentene vurderte å slutte før endt studium. Dette er på nivå med de andre fakultetene, men det er særegent for juss at 61 % av respondentene oppgir at «krevende studie» var grunnen til dette
- Det er positivt at hele 54 % av respondentene melder at de hadde verv i en organisasjon under studiene, og 36 % drev med frivillig arbeid. Her ligger juss og SV-fakultetet i toppen

¹¹ https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/universitetet_i_bergen.pdf

Tiltak og utvikling utover handlingsplanen for 2018-2019

1.35. Administrativ effektivisering, kvalitetsutvikling og forenkling

Studieseksjonen har i 2018 fortsatt sitt kontinuerlige arbeid med å effektivisere, forbedre og forenkle prosesser og rutiner lokalt, og bidra til administrativ erfaringsutveksling ved hele UiB gjennom de mange fora vi er medlem av.

Flere tiltak som anses å gi effektiviseringsgevinst er under utarbeiding, men foreløpig ikke satt. Disse er beskrevet under punkt 1.2.1 *Digital eksamen, digitale ordbøker og Lovdata* og punkt 1.6.2 *Endringer i godkjenning av og informasjonsflyt til sensorer*, og vil på hver sin måte bidra til effektivisering av det studieadministrative arbeidet.

Når Lovdata og digitale ordbøker er fullt ut implementert som tillatte hjelpemidler, forventes en administrativ gevinst i form av at studieseksjonen fra og med januar 2020 ikke lenger trenger å gjennomføre bokkontroll på alle eksamener. Avviklingen av bokkontrollsystemet vil videre medføre reduserte eksamenskostnader også for Studieadministrativ avdeling (SA), da eksamensvaktene kan starte sine vakter senere, på samme tidspunkt som for andre fakultet sine eksamener.

Endringene i godkjenningsprosessen av sensorer vil medbringe noen arbeidsbesparelser, da søknadsbehandlingen blir mer strømlinjeformet. I tillegg vil det generelle vedlikeholdet av både generell og spesiell informasjon i forbindelse med sensur bli mindre arbeidskrevende.

Vi har gjort flere effektivitetsgrep i arbeidet med å følge opp studenter som ønsker å reise på utveksling

- fra våren 2018 har vi slått sammen søkermøter for utreisende studenter som skal til samme land/område (tidligere ble de gjennomført for hver institusjon). Søknadsprosessene er forenklet ved at de fleste av våre partneruniversitet har gått over til online-skjema. Med gode instruksjoner fra partneruniversitet supplert med skriftlige instruksjoner fra utvekslingsveilederne, går søknadsprosessene lettere for studentene på egen hånd. Den enkelte utvekslingskoordinator bruker derfor mindre tid på møter.
- vi har samlet informasjon om JUS134-KINA i en egen modul i Mitt UiB, slik at informasjonen er lett tilgjengelig og studentene ikke drukner i e-poster.
- studentenes prosess med å søke forhåndsgodkjenning av emner de skal ta på utvekslingsstedet er forenklet. I løpet av 2018 har vi sammenstilt oversikter over allerede godkjente emner ved de universitetene vi jevnlig sender mange studenter til. Disse er publisert for studentene våren 2019 og de krysser av i digitalt søknadsskjema for om de skal ta allerede forhåndsgodkjente emner eller om de skal ta "nye" emner. Etter hvert vil vi kunne utvide oversiktene til å også gjelde flere destinasjoner.

1.36. Internt opplæringstilbud for ansatte i studieseksjonen

Internt ved fakultetet har vi hatt mest fokus på å lære opp nye medarbeidere, utvikle opplæringsprogram for nyansatte, overføring av kunnskap og kompetanse mellom medarbeidere og kvalitetsheving av eksisterende rutine- og prosessbeskrivelser og maler. I flere av pilotene vi kjører ved fakultetet og prosjekter vi deltar i, skjer det en betydelig kompetanseheving i at vi blir kjent med, og bidrar til utvikling av, nye digitale verktøy.

Vi har videreført det systematiske arbeidet med oppdatering av rutinebeskrivelser og sikring av god og forsvarlig praksis; og fakultetets lokale studieadministrative kvalitetshåndbok (wiki) er et sentralt verktøy her. Det avholdes jevnlig *wikistuer*, som studieseksjonen bruker til å oppdatere av rutiner og maler i wiki.

Flere av seksjonens medarbeidere bidrar i sentrale prosjekter og prosesser ved UiB gjennom deltakelse i fagspissede studieadministrative nettverk og arbeidsgrupper. Seksjonen var initiativtaker til internt studieveilederseminar/workshop ved UiB som ble arrangert 21.2.19 med ca. 70 deltakere.

1.37. Lærlingeordning

Som et bidrag til UiB sitt "læringleøft" tok Det juridiske fakultet høsten 2016 for første gang inn lærlinger i kontor- og administrasjonsfaget. Studieseksjonens lærling avsluttet sin lærlingperiode sommeren 2018 med fagbrev og gode skussmål.

Fakultetet besluttet å videreføre ordningen med lærling, under forutsetning av at vi denne gang fikk ha en aktiv del i rekrutteringsprosessen i stedet for bare å få tildelt en lærling, slik tilfellet var i forrige omgang. Seksjonsleder og gruppeleder for studieadministrasjon deltok bl.a. på "speed dating" med potensielle lærlinger, og ny lærling begynte sommeren 2018.

Lærlingens primære kontaktperson er fagansvarlig (gruppeleder for studieadministrasjon), men alle i studieseksjonen bidrar i opplæringsprosessen¹² som instruktører og har et felles ansvar for at lærlingen får den opplæring, oppfølging og bistand hun skal ha. Vi har et uttalt mål om å integrere vår lærling i så mange arbeidsfelt¹³ som mulig, og dermed gi henne et bredest mulig erfaringsgrunnlag. Lærlingen skal etter planen ta fagprøven neste vår.

1.38. Saksbehandling ved studieseksjonen

Saksbehandling ved studieseksjonen innebærer hovedsakelig behandling av studiesaker. Seksjonen arbeider også med å utrede og skrive notater, rapporter og andre skriv til UiBs sentrale avdelinger, styret og utvalg, og til fakultetets styrende organer.

Av studiesaker kan saksbehandlingen deles inn i opptak og studierett, utdanningsplan, undervisning, eksamen og klager. Sakstypene skal kort bli gjennomgått i det følgende.

Opptak ved studieseksjonen gjelder opptak til toårig masterprogram. Programmet ble opprettet i 2014 og har blitt gjennomført av studieseksjonen. Fra og med 2019 flyttes opptaket til UiBs sentrale opptaksenhet. Seksjonen vil fortsette å saksbehandle opptak til særskilt studierett til spesialemner, poststudierett og ha samme involvering i opptak av internasjonale studenter som tidligere.

Ved femårig masterprogram ved fakultetet er normal studierett på fem år. Studenter som kan dokumentere sykdom eller tungveidende forhold kan få forlenget sin studierett. For studenter som ikke produserer studiepoeng på to semester eller som ligger 60 studiepoeng bak normal progresjon, vil varsel og vedtak om tap av studierett iverksettes. Dersom en student ønsker å avslutte sin studierett, vil seksjonen behandle denne søknaden.

Utdanningsplanen kan studentene på eget initiativ søke om å få endret. Søknader om endring av utdanningsplan kommer vanligvis på skjema som studentene laster ned fra nettsidene eller henter utenfor infosenteret. Oftest gjelder det studenter som har eller merker at de vil få etterslep, og ønsker å ta emner på et senere tidspunkt enn angitt i opprinnelig utdanningsplan. Endringen krever derfor gjerne forlengelse av studieretten. For andre studenter får de tvungen endring av utdanningsplanen. Det gjelder

¹² Lærlingen har også læringsmål og arbeidsoppgaver knyttet til Forsknings- og stabsseksjonen sine kjerneoppgaver, og får dermed god opplæring fra flere også i denne seksjonen

¹³ Eksamens-, informasjons- og registreringsarbeid, forsendelser, selvstendige vakter i fakultetets infosenter, større og mindre forefallende administrativt arbeid.

for studenter som har mer enn 20 studiepoeng etterslep. Studieseksjonen tar ut rapporter om etterslep hver høst. Utdanningsplan må også ofte endres hvis en student har hatt permisjon.

Ordinær eksamen organiseres i utgangspunktet av SA. Studieseksjonen har imidlertid ansvar for å melde studenter opp til kontinuasjonseksamen og å påse at studenter holder seg innenfor reglene om frivillig gjentak, emnesperre og tregangersregelen. I tillegg behandler studieseksjonen saker om tilrettelegging av hjemmeeksamen. Ved fusk til eksamen er det fakultetet som i første ledd vurderer saken og ev. skriver innstilling til Den sentrale klagenemnden.

For å få rett til å gå opp til eksamen, må studentene ha fått godkjent alle obligatoriske undervisningsaktiviteter. Seksjonen påser at studentene oppfyller de krav som gjelder for å gå opp til eksamen. Studenter kan søke om tilrettelagt undervisning ved sykdom eller særlige behov. Også fusk knyttet til obligatoriske undervisningsaktiviteter behandler seksjonen, slik som fusk ved eksamen nevnt i avsnittet over. Studiedekanen, som leder av fuskekomitéen, er involvert i saksbehandling av alle saker der det er mistanke om fusk.

Studieseksjonen arbeider med å legge til rette for læringsmiljøet. Det kan gjelde studenter som ønsker å reservere en arbeidsplass eller kontor, trenger mentor m.m.

Klager på sensur og formelle feil ved vurdering rettes til seksjonen. Også klager som gjelder læringsmiljøet er det seksjonen som behandler.

1.39. Utredninger og høringer

Fakultetet har deltatt i arbeidet med å utvikle UiBs egen opptaksforskrift, som trådte i kraft fra 1. januar 2019. Vi har vært aktiv bidragsyter og deltaker i prosessen med revisjon av den nasjonale forskriften om godskriving i høyere utdanning. Det samme gjelder i en prosess med endring i universitets- og høyskoleloven med hovedvekt på tilrettelegging av læringsmiljø.

Til det pågående arbeidet med revisjon av universitets- og høyskoleloven er det gitt formelle og uformelle innspill.

I forbindelse med arbeidet med reform av studieordningen er det også gjort en rekke mindre utredninger av elementer som inngår i og setter rammer for "puslespillet". Disse vil primært komme til uttrykk i de rapportene som avgis i prosessen.

Fakultetet leverte høringsinnspill til UiBs innspill til stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet som skal legges frem ved årsskiftet 2019/2020.

[Tilbake til saklisten](#)

Kursrapport – Jus 131 – Kontraktsrett II – Høstsemesteret 2017**1. Kursledernes vurdering av gjennomføringen****a) Praktisk gjennomføring***i. Strukturen på kursopplegget*

Strukturen bygger i hovedsak på samme modell som tidligere år.

ii. Forelesningene

Forelesningene var som de foregående årene fordelt mellom kurslederne Erik Monsen og Johan Giertsen. Forelesningene er spredt ut over kurset. Inntrykket er at dette i og for seg fungerer bra, men det er en tilbakevendende utfordring at studentene må skrive noen oppgaver om emner som ennå ikke er behandlet på forelesning. Undertegnede kursleder kan ikke huske å ha registrert at studentene i fjor høst beklaget seg over dette.

iii. Oppgavene – både i arbeids- og storgrupper

Oppgavene bygde på tidligere års oppgaver. Oppgavene fungerer gjennomgående godt. Inntrykket fra storgruppene er at det i hovedsak går greit å gå gjennom oppgavene innenfor den tiden som står til rådighet.

iv. Skrivning og kommentering

Det er hvert år et løft å få tilstrekkelig arbeidskraft til ledelse av storgrupper og kommentering av oppgaver, men iherdig innsats fra vår dyktige administrasjon gjorde at dette gikk bra også høsten 2017. Skrivning og kommentering fungerer godt. Hovedinntrykket er at studentene legger ned stor innsats i å kommentere hverandre.

v. Storgruppesamlingene

Inntrykket er at studentene var fornøyde med storgruppelederne. Det er et tilbakevendende spørsmål om vi bør ha obligatoriske storgrupper på tredje studieår. Kurslederne tar gjerne en dialog med fakultetet med sikte på alternativer som ressursmessig krever mindre.

vi. Obligatorisk kursoppgave

Obligatorisk kursoppgave fungerte bra.

vii. Eksamen

Ingen spesielle merknader.

viii. Samarbeid med administrasjonen

Denne fungerte som vanlig utmerket. På vårt fakultet er vi velsignet med et givende og hyggelig samarbeid mellom administrasjonen og de faglig tilsatte.

b) Strykprosent og frafall

Ni av 312 besvarelser fikk ikke bestått, som svarer til 2,9 pst av kullet.

c) Karakterfordeling av besvarelser som fikk bestått resultat

A	46	14,7 %
B	95	30,4 %
C	101	32,4 %
D	49	15,8 %
E	12	3,8 %

Samlet 303 besvarelser med bestått resultat.

d) Studieinformasjon og dokumentasjon

Ingen spesielle merknader

e) Tilgang til relevant litteratur

Det er ikke meldt om problemer med å få tak i relevant litteratur. Studentene kan f.t. velge mellom Hov/Høgberg og Hagstrøm. Et læremiddel skreddersydd for studieordningen i Bergen er under skriving.

Faglærers vurdering av rammevilkårene

a) Lokaler og undervisningsutstyr

Fungerte i hovedsak bra.

2. Kursledernes merknader til studentevalueringen(e) (referansegruppemøtet)

3. Faglærers samlede vurdering, inkl. forslag til forbedringstiltak

Hovedinntrykket er at kurset fungerer bra, slik at det ikke er behov for større forbedringstiltak. Ideelt sett bør oppgavesettet gjennomgås og justeres/oppdateres kontinuerlig, men uten at det per i dag bør være nødvendig med noen altomfattende revisjon.

Bergen, mars 2018

Erik Monsen

Johan Giertsen

Sak 28/19 – 4**Utkast til ordning for merittering av undervisarar ved Det juridiske fakultet**

I Stortingsmeldinga Kultur for kvalitet i høyere utdanning (Meld.St. 16 2016-2017) stiller regjeringa krav om at alle universitet og høgskular skal etablera meritteringssystem som bidreg til at arbeid med å utvikla god undervisning vert verdsett.

Universitetsstyret har vedteke at meritteringa Fremragende underviser og undervisningsmiljø (FUND) vert innført ved UiB.

Det er opp til fakulteta å utvikla, implementera og prøva ut ordninga slik at ho vert tilpassa det einskilde fakultet. Etter at ulike løysingar er prøvde ut ved dei ulike fakulteta, skal ordninga evaluerast. Det er sannsynleg at det deretter vil bli vedteke ei einskapleg ordning som vil gjelda heile UiB.

Korleis ordninga skal innførast ved vårt fakultet har vore drøfta på fakultetsseminar på Solstrand i oktober, og av fakultetsstyret og studieutvalet i desember.

I sak 86/18 uttalte studieutvalet følgjande: *«SU ber om at ordningen videreutvikles i dialog med fagmiljøene, og med avveining av de innspillene som kommer inn. Herunder også avklaring av enkelte punkter, for eksempel hva det siktes til med «kollektiv innsats og samarbeid».*

På bakgrunn av innspela som kom både under fakultetsseminaret, i fakultetsstyret og i studieutvalet har studiedekan Halvard Haukeland Fredriksen og rådgjevar i studieseksjonen Ingrid Tøsdal utarbeidd eit utkast til ordning for merittering av undervisarar ved vårt fakultet.

Som svar på SU sitt ønskje om at ordninga vart vidarutvikla i dialog med fagmiljøa, vart utkastet til ordning send på høyring til alle tilsette via Fakultetsnytt fredag 12. april, med høyringsfrist 25. april. To dagar før fristen vart det send ut ei ekstraintgåve av fakultetsnytt med påminning om høyringa. Det har ikkje kome innspel til utkastet.

Det er likevel gjort éi endring i framlegget til ordning etter at utkastet vart send på høyring. Under overskrifta «Kva vil det seia å bli merittert som framifrå undervisar/fremragende underviser?» er det lagt til eit framlegg om at meritterte undervisarar blir tildelt personlege driftsmidlar på lik line med forskargruppeleiarar.

Framlegg til ordning for merittering av undervisarar ved Det juridiske fakultet vert gjort nærare greie for i vedlegget, og utkastet vert med dette lagt fram for studieutvalet for drøfting og uttale.

UTKAST TIL MERITTERINGSORDNING FOR UNDERVISARAR VED DET JURIDISKE FAKULTET, UNIVERSITETET I BERGEN

Innhald

<u>1. Bakgrunn</u>	35
<u>1.1 Prosessen så langt ved Det juridiske fakultet</u>	35
<u>1.2 Utvikling sidan saka vart drøfta i desember</u>	36
<u>1.2.1 Utkast til ordning ved Det medisinske fakultet</u>	37
<u>1.2.2 Status ved Fakultet for kunst, musikk og design</u>	37
<u>1.2.3 Ordninga ved Universitetet i Oslo</u>	37
<u>2. Endring i forskrift om tilsetjing og opprykk</u>	38
<u>3. Framlegg til meritteringsordning ved Det juridiske fakultet</u>	39
<u>3.1 Kven kan søka</u>	39
<u>3.2 Korleis søkja?</u>	39
<u>3.3 Vurderingskriterier</u>	41
<u>Kriterier for tildeling av status som Fremragende underviser (FUND) ved Det juridiske fakultet:</u>	41
<u>1. En kollegial holdning og praksis</u>	42
<u>2. Fokus på studentenes læring</u>	42
<u>3. En forskende tilnærming</u>	42
<u>4. En klar utvikling over tid</u>	42
<u>3.4 Søknadsprosess og samansetting av vurderingskomité</u>	42
<u>3.5 Kva vil det seia å bli merittert som framifrå undervisar/fremragende underviser?</u>	43
<u>3.5.1 Ein permanent eller mellombels status?</u>	44
<u>3.5.2 Lønnsauke</u>	44
<u>3.5.3 Driftsmidlar/utviklingsmidlar</u>	45
<u>3.5.4 Plikt til å vera ein ressursperson for kvalitetsutvikling av utdanning ved fakultetet i meritteringsperioden</u>	45
<u>3.5.5 Fritak frå forventning om forskningssøknader</u>	46
<u>3.6 Utlysing og fristar</u>	46
<u>4. Prosessen vidare</u>	47

1. Bakgrunn

Det er eit politisk ønskje om at kvaliteten på undervisninga i høgare utdanning skal aukast, og i Stortingsmeldinga *Kultur for kvalitet i høgere utdanning* står det

Regjeringen krever at universitetene og høyskolene utvikler pedagogiske meritteringssystemer for å stimulere til økt undervisningsinnsats og for å belønne viktig utviklingsarbeid. Meritteringssystemene skal fremme utdanningskvalitet gjennom å gi de faglig ansatte uttelling for dokumenterte resultater. Ett av målene med denne stortingsmeldingen er at utdanningsvirksomhetens status skal øke og undervisningskompetanse vektlegges tyngre enn i dag, ikke bare ved ansettelse, men gjennom hele karrieren. (Meld. St. 16 2016-2017:22)

I meldinga stiller regjeringa «krav om at alle universiteter og høyskoler, alene eller sammen med andre, i løpet av to år skal ha etablert meritteringssystemer som bidrar til at arbeidet med å utvikle god undervisning verdsettes» (Kap 1.5, s. 24, Kap 4.6 og Kap. 4.6, s.79)

Ved UiB har dette blitt fulgt opp mellom anna gjennom UiBs handlingsplan for utdanningskvalitet 2017-2022 som seier at ein skal:

- *Implementere og videreutvikle meritteringssystemet for Fremragende underviser og Pedagogisk akademi*
- *Utvikle insentivordninger for fremragende miljø og prosjekter med krav om erfaringsdeling*
- *Likestille undervisningsfaglig kompetanse og undervisningskvalitet med forskning ved tilsetting, opprykk og lønnsutvikling*

1.1 Prosessen så langt ved Det juridiske fakultet

Lærarkollegiet ved fakultetet drøfta merittering av undervisarar på fakultetsseminaret som vart halde på Solstrand i oktober 2018, og på bakgrunn av dette vart det førebudd ei drøftingssak til studieutvalet og fakultetsstyret der dekan og fakultetsdirektør bad om innspel og synspunkt.

Fakultetsstyret drøfta ulike spørsmål knytt til den framtidige ordninga for merittering av undervisarar ved fakultetet i fakultetsstyremøte 11. desember 2018 i sak 77/18, og studieutvalet gjorde det same i sak 86/18-1 i møte 12. desember 2018.

Fakultetsstyret gjorde følgjande vedtak: «*Aktuelle innspill og synspunkter noteres og vil bli fulgt opp i vedtakssak som fremmes første halvår 2019.*»

Studieutvalet uttalte følgjande: «*SU ber om at ordningen videreutvikles i dialog med fagmiljøene, og med avveining av de innspillene som kommer inn. Herunder også avklaring av enkelte punkter, for eksempel hva det siktes til med «kollektiv innsats og samarbeid».*

Fakultetsstyresaka, med vedlegg, gjev nyttig bakgrunnsinformasjon og kan lesast her:

<https://tjinfo.uib.no/Vedlegg?id=6045381cca6652f304bf2b07b1db6116> (lenke gyldig til 3/4-22).

På bakgrunn av innspela frå studieutvalet og fakultetsstyret har studiedekanen og rådgjevar i studieseksjonen, Ingrid Tøsdal, arbeidd vidare med å utvikla eit framlegg til ordning som skal gjelda ved Det juridiske fakultet. Ordninga vert i første omgang føreslått innført som ei prøveordning for fem år, slik

det er gjort ved dei andre fakulteta og i tråd med universitetsstyrets vedtak i sak 60/17.¹⁴ Fordi fakulteta har innført prøveordningane på litt ulike tidspunkt, må fakultetet vera budd på at det allereie før prøveordningsperioden ved alle fakultet er over kan komma til å bli vedteke ei einskapleg ordning som gjeld heile UiB. I så fall vil fakultetet måtte leggja ned prøveordninga og i staden innføra den kollektive UiB-ordninga slik denne blir vedteken.

Det vil i så fall vera naturleg at dei som har oppnådd status som meritterte undervisarar under prøveordninga vil behalda denne i tråd med varigheita og vilkåra som vert bestemt for prøveordninga, sjølv om ordninga ved vårt fakultet kanskje blir justert som følgje av eventuell innføring av ein felles UiB-modell.

1.2 Utvikling sidan saka vart drøfta i desember

Då fakultetsstyret drøfta saka i desember var det tre fakultet¹⁵ ved UiB som hadde vedteke ordningar for Fremragende underviser og undervisningsmiljø (FUND). Ordningane som er vedtekne ved desse fakulteta er omtala i fakultetsstyresaka frå desember (sak 77/18). Eitt av desse fakulteta, Det matematisk-naturvitskaplege fakultet (heretter MN) har nyleg utnemnd to nye framifrå undervisarar.¹⁶

Sidan saka vart førebudd til fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet sitt møte i desember har Det psykologiske fakultet (heretter PSYK) vedteke ordning som skal gjelda ved deira fakultet.¹⁷ Ordninga som vart føreslått av arbeidsgruppa som var sett ned ved PSYK likna i hovudsak ordninga som er innført ved MN idet framlegget til ordning og inneheldt eit Pedagogisk Akademi. Fakultetsleiinga meinte det var behov for å drøfta om eit Pedagogisk Akademi ville vera ressursmessig handterleg for eit lite fakultet som PSYK, både når det gjeld arbeidstidsressurs for dei tilsette som vert involverte i akademiet og dei relativt store økonomiske midla som vart føreslått stilt til rådvelde for akademiet.¹⁸ Fakultetsstyret slutta seg til leiinga si vurdering og bad om at status for Pedagogisk Akademi ved PSYK vert utgreia nærare, og at det eventuelt vil koma inn på budsjettet først frå 2020. Pedagogisk akademi er dermed førebels ikkje vedteke som del av ordninga ved PSYK, og ordninga ved PSYK ser dermed ut til først og fremst å likna på ordninga som er vedteken ved Det samfunnsvitskaplege fakultet (heretter SV), med unntak av at PSYK ikkje eksplisitt vektlegg det kollektive aspektet på same måte som SV. Ei nyskaping ved ordninga ved PSYK er at undervisningstermin (som eit alternativ til forskningstermin) vert føreslått som eit av goda som følgjer med statusen som merittert undervisar.

Ved PSYK går dei, på lik line med MN og SV, inn for at FUND skal vera ei individuell ordning. PSYK viser til at det allereie finst etablerte ordningar, slik som program for studentaktiv læring og Senter for framifrå utdanning, som gjer det mogleg for fagmiljø å søkja stønad til å utvikla undervisning. Når det gjeld tidspunkt for implementering av ordninga ved PSYK skal det leggjast fram ei nærare tids- og informasjonsplan for fakultetsstyret ved PSYK i juni 2019, med sikte på utlysing haust 2019 og søknadsfrist tidleg i 2020.

¹⁴ Sjå sak 60/17 til Universitetsstyret 13. mars 2017: <https://www.uib.no/ledelsen/112271/universitetsstyret#styremter-2017>

¹⁵ Det matematisk-naturvitskaplege fakultet, Det humanistiske fakultet og Det samfunnsvitskaplege fakultet.

¹⁶ «Her er våre nye framifrå undervisarar». <https://www.uib.no/matnat/126268/her-er-v%C3%A5re-nye-framifr%C3%A5-undervisarar>. (Nyheitssak 5.4.2019)

¹⁷ Sjå sak 92/18 til fakultetsstyret ved Det psykologiske fakultet 5.12.2018: <https://www.uib.no/psyfa/115037/sakslistre-og-protokoller#2018>

¹⁸ Arbeidsgruppa foreslo at det burde setjast av 300 000 til etablering av akademiet og deretter ei årleg løyving på minimum 150 000 kroner.

1.2.1 Utkast til ordning ved Det medisinske fakultet

Det medisinske fakultet (heretter MED) og Fakultet for kunst, musikk og design (heretter KMD) er framleis på om lag same stad i prosessen som oss. Ved MED har fakultetets eining for læring fått i oppdrag å føreslå ei meritteringsordning som skal sendast ut på høyring og handsamast i fakultetets organ våren 2019. Vi har fått tilgang til utgreiinga som er i ferd med å bli send ut på høyring til alle tilsette ved MED. I utgreiinga held arbeidsgruppa fram at «(...) det er viktig at meritteringssystemet sikrer stor breidde i arbeidet med å skape utdanningskvalitet. Utdanning er mer enn undervisning; det omfatter også studieplanarbeid, evaluering, tilrettelegging av studentenes læringsmiljø, utdanningsledelse, læremiddelproduksjon, eksamensarbeid og utdanningsforskning. Merittert status bør derfor tildeles vitenskapelig ansatte som har vist betydningsfull innsats for å sikre utdanningskvalitet i bred forstand. Det innebærer også at merittering er ikke det same som tradisjonelle undervisnings- eller forelesningspriser.»¹⁹ Dette er ei viktig presisering som vi sluttar oss til.

Framlegget til ordning ved MED liknar først og fremst på ordninga som er innført på MN, idet også MED gjer framlegg om oppretting av eit pedagogisk akademi der dei meritterte undervisarane ved MED skal takast opp, og der dei vert forventa å bidra til fakultetets og fagmiljøets pedagogiske arbeid. Lik som ved dei andre fakulteta vert både utmerkinga og lønsauka føreslått å vera permanent, men til skilnad frå rapportane frå arbeidsgruppene ved dei andre fakulteta kjem det eksplisitt fram at gruppa ved MED har drøfta og vurdert kor lenge meritteringa skulle vera for og om ho skulle vera mellombels for ein eller fleire av variablane merittering, lønsauke og medlemskap i det pedagogiske akademiet.

1.2.2 Status ved Fakultet for kunst, musikk og design

Ved KMD vedtok fakultetsstyret deira i desember (sak 83/18) framdriftsplan for arbeidet med å innføra ordninga for merittering av undervisarar. Våren 2019 held eit arbeidsutval på å utarbeida framlegg til ordning som skal vedtakast i KMD sitt studieutval før ordninga vert lyst ut i løpet av vår 2019 med søknadsfrist i januar/februar 2020. Vi har ikkje lukkast i å få nærare informasjon om ordninga som er under utarbeiding ved KMD.

1.2.3 Ordninga ved Universitetet i Oslo

I tillegg til arbeidet som pågår ved UiB, kan det nemnast at universitetsstyret ved Universitetet i Oslo i desember 2018 vedtok eit system for merittering av utdanningsfagleg kompetanse som skal gjelda heile institusjonen. Arbeidsgruppa som har vore sett ned ved UiO held fram at «grunnmuren til en langsiktig og fundert satsing på undervisningsmerittering bygges gjennom økt verdisetting av undervisningskvalifikasjoner i ordinære meritteringsordninger knyttet til tilsetting, opprykk, medarbeidersamtaler og lønnsforhandlinger. Med dette som bakteppe så kan en egen ordning for merittering, liknende den som finnes ved flere andre universiteter, ses som en tilleggsordning eller en spiss-ordning».²⁰

Den endelege utforminga av den søknadsbaserte ordninga ved UiO er enno ikkje kjend. Ho er vedteke oppretta for ein prøveperiode på tre år (2019-2021), men rektor er gjeven fullmakt til å fastsetja den konkrete utforminga. Frå arbeidsgruppa er det tilrådd ei ordning der fast vitenskapleg tilsette kan søkja om status som «merittert underviser» ut frå dei fire kriterieområda som vi også finn att i ordningane som er, eller held på å bli, innførte ved dei ulike fakulteta ved UiB og som vi og finn att i UiT, NTNU og Lunds universitet sine ordningar. Ordninga som vert tilrådd ved UiO skil seg likevel frå alle dei andre sine

¹⁹ Utredning av meritteringsordning for fremragende undervisere ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Bergen: <https://tjinfo.uib.no/Vedlegg?id=c088d51bc536e762f91801e53122f15d>

²⁰ Sjø V-SAK 4 (arkivsaksnummer 2018/1189) til universitetsstyret ved UiO til møte 8/2018 4. desember 2018: <https://www.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2018/12-04/index.html>

ordningar på eitt punkt: Meritteringa ved UiO vert føreslått å vera ein mellombels status for ein periode på 3 år. Lik som ved NTNU, blir storleik og innretning på lønsauken som følgjer med meritteringa bestemt gjennom ordinære lønsforhandlingar. Med «innretning» forstår vi det som at lønsauka ved UiO kan vera både permanent og mellombels.

Vidare vil tilsette som blir tildelt statusen «merittert underviser» få undervisningstermin, og dei forpliktar seg til å vera ein ressursperson for kvalitetsutvikling av utdanning både i eige fagmiljø og ved UiO. Dei meritterte tilsette skal og inngå i eit nettverk av meritterte undervisarar i meritteringsperioden.

Lik som i framlegget frå PSYK ved UiB vert undervisningstermin trekt fram som eit gode for den meritterte undervisaren. Ved UiO er undervisningstermin allereie innført som ei normalordning, og forskingstermin og undervisningstermin er to allereie sidestilte alternativ etter tre års oppteningstid. Det går ikkje klart fram av framlegget frå arbeidsgruppa ved UiO, men vi tolkar det som at undervisarar som vert meritterte får ein «ekstra» undervisningstermin uavhengig av ordinær oppteningstid.

I drøftingssaka til fakultetsstyret og studieutvalet her ved fakultetet i desember, vart det under spørsmålet om korleis ein skal belønna undervisarar som oppnår status som merittert undervisar halde fram at det det er noko sjølvmotseiande å skulla frita dei aller beste undervisarane frå undervisning. Dette held vi fast ved, slik at «undervisningstermin» eller ulike formar for godskriving i undervisningsrekneskapen ikkje er del av framlegget her. Ideen om å innføra undervisningstermin som eit sidestilt alternativ til forskingstermin slik det er gjort ved UiO, og slik det vert teke til orde for også i framlegget ved PSYK, er likevel noko som ein bør vurdere å innføra ved UiB gjennom ei endring i dei sentrale retningslinene for forskingstermin vedtekne av universitetsstyret.

2. Endring i forskrift om tilsetjing og opprykk

Parallelt med at alle institusjonar skal innføra ordningar for merittering av undervisarar, kjem det og ei endring i forskrift om tilsetjing og opprykk. Forskriftsendringane, som trer i kraft 1. september 2019, fører til at det vert innført strengare krav til utdanningsfagleg kompetanse ved tilsetjing og opprykk til førsteamanuensis- og professorstillingar.

§ 1.1 har eit nytt tillegg som seier:

Alle utdanningsinstitusjoner skal utvikle nærmere kriterier for ansattes utdanningsfaglige kompetanse og hvordan denne skal dokumenteres.

Endringa i forskrifta fører til behov for gjennomgang av og justeringar i UiBs reglement for tilsetjing i vitenskaplege stillingar og faglege/administrative leiarstillingar. Som del av prosessen som pågår ved UiB har framlegg til felles dokumentasjonskrav for utdanningsfagleg kompetanse vore send ut på høyring i fakultetsnytt (22/3-19 og 29/-19). Etter planen skal endringane, der også dokumentasjonskrava vil inngå, vedtakast av universitetsstyret i august 2019.

Det er naturleg å sjå dokumentasjonskrava for utdanningsfagleg kompetanse i samanheng, både når det gjeld merittering av undervisarar og når det gjeld tilsetjing og opprykk. I framlegget under er difor det førebelse framlegget til dokumentasjonskrav i relasjon til tilsetjing og opprykk inkorporert.

Formuleringane er ikkje likelydande, idet framlegget under også byggjer på arbeidet som er gjort ved dei andre fakulteta i samband med innføring av meritteringsordning.

Når dokumentasjonskrava i samband med tilsetjing og opprykk er vedtekne, bør vi vurdere om vi skal justera formuleringane kring dokumentasjon knytt til meritteringsordninga slik at det vert einskaplege formuleringar. Det kan og tenkjast at ei slik eventuell samordning kan venta til dei fakultetsvise

prøveordningane er evaluerte og ein igjen skal vurdere å innføre ei felles meritteringsordning som gjeld heile UiB.

3. Framlegg til meritteringsordning ved Det juridiske fakultet

Med kunnskapen om kva som er vedteke, eller føreslått, ved dei andre fakulteta og ved andre institusjonar som bakteppe, i tillegg til innspela som kom då merittering av undervisarar vart drøfta av studieutvalet og fakultetsstyret i desember, har vi no kome fram til eit framlegg til ordning ved Det juridiske fakultet.

I det følgjande vil vi gå gjennom følgjande:

- Kven kan søka?
- Korleis søker ein?
- Søknadsprosess og samansetting av vurderingskomité
- Vurderingskriterier
 - o Under dette blir det tidlegare diskusjonsspørsmålet om krav om kollektiv innsats handsama.
- Kva vil det seia å bli merittert som framifrå undervisar/fremragende underviser?
 - o Under dette blir det tidlegare diskusjonsspørsmålet om permanent eller mellombels merittering handsama
- Utlysing og fristar

3.1 Kven kan søka

I desember bad dekan og studiedekan om innspel og synspunkt på om kompetansegraden Framifrå undervisar/Fremragende underviser burde representere eit tredje og høgare nivå, over kompetansekrava som vert stilte for tilsetjing som høvesvis førsteamanuensis og professor, altså at det berre ville vera mogleg for professorar å søkja. Det kom gode argument mot at ordninga berre skal vera ope for professorar, mellom anna at dersom ordninga er meint å bidra til å auka undervisninga sin status, så må ikkje statusen avhenga av at ein har rukke å publisere nok til å bli professor. Ein kan i staden ha prioritert utdanningsdelen av stillinga, og det skal også anerkjennast.

I fakultetsstyremøtet kom det og innspel om at også stipendiatar burde vera omfatta. Når dette innspelet ikkje er teke til følgje er det fordi kriteria i meritteringsordninga legg opp til ein meir omfattande innsats, og innsats over lengre tid, enn det som er mogleg å oppnå innanfor ein stipendiatperiode.

Dermed føreslår vi:

Fast tilsette i vitenskaplege stillingar både på førsteamanuensis og professornivå kan søka. Ordninga er ikkje ope for stipendiatar og andre mellombels tilsette.

3.2 Korleis søkja?²¹

Tilsette som ønskjer status som framifrå undervisar må sjølv søkja om å bli vurderte for merittering. For å i det heile kunna søkja må ein kunna dokumentere pedagogisk basiskompetanse.

²¹ Dette avsnittet byggjer på tilsvarende avsnitt i utkast til ordning ved Det medisinske fakultet, som igjen ser ut til å byggja på ordninga ved Det psykologiske fakultet. Kulepunkt nummer fire under kva søknadsdokumentet skal innehalda er lagt til ved vårt fakultet.

Søknaden skal vera på maksimalt 10 sider, med tillegg av ein relevant innretta CV og relevante vedlegg som dokumenterer det pedagogiske kompetansenivået til søkjaren, inkludert dokumentasjon på oppnådd pedagogisk basiskompetanse.

Søknaden som heilskap skal gjennom eigenrefleksjon og vedlagt dokumentasjon, visa korleis søkjaren innfrir dei fire hovudkriteria som er prinsippa innan Scholarship of Teaching and Learning (SoTL)²²: 1) Ein kollegial haldning og praksis, 2) Fokus på studentane si læring, 3) Ei forskande tilnærming og 4) Ei klar utvikling over tid.

Søknaden skal innehalda:

- Ei skildring av søkjaren sitt pedagogiske grunnsyn. Det vil seia ei reflekterande framstilling av korleis undervisaren forstår læring i sitt fag, og korleis søkjaren forstår rolla si som tilretteleggjar for læring i eigen undervisningspraksis og/eller annan pedagogisk praksis.
- Døme frå eigen utdanningspraksis som viser breidde og djupne i den pedagogiske kompetansen til søkjaren, samt refleksjon kring korleis og kvifor undervisninga vart gjennomført slik ho vart, og korleis desse vala og denne undervisningspraksisen står opp under læringa til studentane. Søkjaren må grunngje utvalet av døme, og døma skal belysa og utdjupa tema og forhold som ut frå det pedagogiske grunnsynet framstår som viktige.
- Ei reflektert og drøftande framstilling av korleis søkjaren har utvikla seg som undervisar, og som aktør i anna pedagogisk arbeid, og kva planar søkjaren har for vidare utvikling.
- Skildring av, og døme på, korleis søkjaren har bidrege til å utvikla undervisninga og undervisningskvaliteten ved fakultetet eller ved institusjonen gjennom å dela erfaringar med andre og samhandla konstruktivt med kollegaer, inkludert arbeidsgruppeleiarar, storgruppeleiarar og studieadministrasjon. I tillegg skal vidare planar for erfaringsdeling og bidrag til kompetanseutvikling i kollegiet skildrast.

CV-en skal innehalda oversikt over:²³

- søkjaren si utdanning og arbeidserfaring/tilsetjingsforhold, under dette oversikt over søkjaren si pedagogiske utdanning (universitetspedagogikk og eventuell anna pedagogisk utdanning)
- søkjaren si undervisningsverksemd (på ulike nivå og i ulike former)
- erfaring med eksamensarbeid
- utdanningsfaglege eller fagdidaktiske publikasjonar
- utarbeidde lærebøker og andre læringsverkty
- formidlingsarbeid og/eller erfaringsdeling i relasjon til utdanning
- utmerkingar og prisar i relasjon til utdanning
- rettleiing på master- og doktorgradsnivå
- arbeid med utvikling, revisjon og fornying av studieplanar og undervisningsopplegg
- deltaking i evaluering av utdanning og utdanningskvalitet ved eige fakultet eller ved andre institusjonar
- leiing av, og deltaking på konferansar av fagdidaktisk karakter og som forfattar, referee eller redaksjonsmedarbeidar i fagdidaktiske tidsskrift

Aktuelle vedlegg:

²² Dei fire kriteria blir nærare forklart under avsnittet vurderingskriterier.

²³ Lista viser kva som kan vera relevant å føra opp i CV-en. Lista må ikkje forståast som at ein er nøydd til å kunna føra opp noko under *alle* desse punkta for å kunna søkja om merittering. Lista tek opp i seg framlegget til dokumentasjonskrav i relasjon til tilsetjing og opprykk som for tida er på høyring hos fakulteta.

Vedlegga skal dokumentera det søkjaren skriv i søknaden. Døme på aktuelle vedlegg kan vera kursbevis, artiklar, emneevalueringar (både studentevalueringar og kursansvarleg sin kursrapport), rapportar og saker til studieutvalet som viser utvikling av studietilbodet, til dømes endring av emneskildring. Lista er ikkje uttømmende.

3.3 Vurderingskriterier

Då lærarkollegiet drøfta merittering av undervisning på fakultetsseminar i oktober, kom det tydelege innspel om at det er den *kollektive* innsatsen som bør honorerast og løftast fram, heller enn einskildpersonar. Som svar på dei tydelege signala frå lærarkollegiet vart det i drøftingssaka i desember føreslått at det ved vårt fakultet bør vera ein *føresetnad* at ein ved søknad om merittering som framifrå undervisar kan visa til at ein har samarbeidd med ein eller fleire kollegaer om å forbetra eller utvikla undervisninga ved fakultetet. Eit av spørsmåla som kom fram under drøftingane i studieutvalet og fakultetsstyret var kva som eigentleg vert meint med «kollektiv innsats og samarbeid».

Etter nærare vurderingar har vi kome fram til at «kollektiv innsats og samarbeid» vert dekt i kriteria som alt er utarbeidde ved dei andre fakulteta under overskrifta «kollegial holdning og praksis» og at det ikkje er behov for å utdjupe eller innskjerpa kriteria ved vårt fakultet for å fanga opp dette. Å ha ein kollegial haldning og praksis tyder mellom anna at ein deler erfaringar og utviklar idear saman med kollegaer, både kollegaer i studieadministrasjonen og kollegaer utanfor og innanfor undervisningsteamet. Dersom ein er kursansvarleg på obligatoriske emne, vil døme på ein kollegial haldning og praksis vera at ein inkluderer arbeidsgruppeleiarar og storgruppeleiarar i det pedagogiske arbeidet både ved å trekka vekslar på deira erfaring og kompetanse, og ved å dela eigen erfaring og kompetanse med dei. I tillegg vil initiativ til å dela erfaringar også utanfor undervisningsteamet vera prov på kollegial haldning og praksis. Seminarrekka «Fagvafler og fredagspedagogikk» er eit ferskt døme på utvilsamt kollegial haldning og praksis. I framlegget til innhald i søknadsdokumentet er kulepunkt nummer fire lagt til ved vårt fakultet for å understreka det kollegiale/kollektive aspektet.

Med unntak av Det humanistiske fakultet (heretter HF) som har utforma eigne, enklare kriteria for tildeling, er kriteria som er vedtekne eller føreslegne ved dei andre fakulteta nærast like, med berre små justeringar i ordval og rekkefølge. Også kriteria ved HF inneheld i hovudsak det same som kriteria ved ei andre fakulteta, men HF har valt å skriva om til ei enklare form. Ved PSYK har dei valt å endra rekkefølga på dei fire hovudkriteria slik at «En kollegial holdning og praksis» blir løfta fram som det første kriteriet.

Med signala frå lærarkollegiet om at *det kollektive* skal vektleggjast, har vi teke utgangspunkt i PSYK sine kriteria der «en kollegial holdning og praksis» kjem som det første kriteriet. Vi sluttar oss til kriteria som med berre små variasjonar er vedtekne eller føreslegne ved dei andre fakulteta, og føreslår at dei same kan gjelda ved Det juridiske fakultet. Nokre mindre justeringar er gjort også ved vårt fakultet.

Kriterier for tildeling av status som Fremragende underviser (FUND) ved Det juridiske fakultet:²⁴

Status som *Fremragende underviser* tildeles undervisere i fast stilling på bakgrunn av søknad og en påfølgende vurdering foretatt av en bedømmelseskomité. Pedagogisk basiskompetanse er en forutsetning for å kunne søke. Søkeren skal i søknaden og i vedleggene dokumentere et systematisk og målrettet

²⁴ Kriteria byggjer på kriteria som er vedtekne ved PSYK. PSYK sine kriterier har tydeleg utgangspunkt i kriteria som er vedtekne først ved MN og deretter, med små justeringar, ved SV.

arbeid med utdanningskvalitet inn mot fire kriterieområder forankret i prinsippene bak Scholarship of Teaching and Learning (SoTL):

1. En kollegial holdning og praksis

- Søkeren bidrar til å utvikle undervisningen og undervisningskvaliteten gjennom å dele erfaringer med andre og samhandle konstruktivt med studenter og kollegaer.
- Søkeren engasjerer seg i og samhandler med andre gjennom gjensidig erfaringsutveksling, for eksempel i diskusjoner, på konferanser og gjennom publikasjoner.
- Søkeren bidrar til å utvikle institusjonens strategiske mål for utdanningskvalitet.
- Søkeren bidrar aktivt i fora og utvalg for å utvikle studieprogrammene ved fakultetet eller har gjort en særlig innsats for å utvikle ett eller flere enkeltemner i studieprogrammene ved fakultetet.

2. Fokus på studentenes læring

- Søkeren viser engasjement for studentene og har et tydelig fokus på studentenes læring i all sin undervisningsvirksomhet.
- Søkeren har et bevisst forhold til sammenhengen mellom undervisningsform, læringsutbytte, vurderingsform, og typer av læring.
- Det er en tydelig og begrunnet sammenheng mellom søkerens grunnleggende forståelse av undervisning og læring, og undervisningsvirksomhet.
- Søkeren etterspør og reagerer konstruktivt på tilbakemeldinger fra studentene. Søkeren viser til konkrete studentevalueringer og egen refleksjon knyttet til tilbakemeldinger fra studentene.

3. En forskende tilnærming

- Søkeren planlegger, kartlegger, vurderer og modifiserer sin undervisningspraksis med henblikk på hva og hvordan en best støtter opp under studentenes læring.
- Søkeren reflekterer over sin egen undervisningsvirksomhet i lys av universitetspedagogisk teori og fagdidaktisk kunnskap.²⁵
- Søkeren driver forskningsbasert undervisning, både i form av at det faglige innholdet er basert på oppdatert og aktuell forskning i faget, og at studentene lærer å ha en forskende tilnærming til sin egen læring.

4. En klar utvikling over tid

- Søkeren har bevisst og systematisk tilstrebet å videreutvikle undervisningens hensikt, form og innhold for å støtte opp om studentenes læring.
- Søkeren har idéer og planer for fortsatt utviklingsarbeid og videreutvikling av sin egen undervisningskompetanse og praksis i fremtiden.

3.4 Søknadsprosess og sammansetting av vurderingskomité

Ved fleire av dei andre fakulteta er det bestemt, eller gjort framlegg om, at potensielle søkjarar vil få tilbod om støtte og rettleiing i søknadsprosessen til dømes i form av arbeidsseminar, workshops og opplæring. Vi ser ikkje at vi har den naudsynte kompetansen eller erfaringa ved vårt fakultet til å arrangera seminar eller tilby støtte i søknadsprosessen, i alle fall ikkje ved den første utlysinga.

²⁵ Med universitetspedagogisk teori og forskning menes forskning som er gjort på forholdet mellom læring og undervisning/læring i høyere utdanning.

Søknadsprosessen vil dermed vera den einskilde søkjar sitt ansvar. Med dei detaljerte skildringane av kva søknaden skal innehalda under overskrifta «Korleis søkja?» reknar vi med at aktuelle søkjarar skal kunna utvikla ein søknad med naudsynte vedlegg på eiga hand.

Samstundes er det slik at vegen til dels må bli til medan vi går når vi skal innføra ei ny ordning. Dermed vil søkjarane ved første gongs utlysinga bli prøvekaninar som går opp stigen for framtidige søkjarar.

Sidan vi er eit lite fakultet med få tilsette reknar vi ikkje med meir enn maks ei handfull søkjarar til kvar utlysing. Dermed er det tvilsamt om det vil vera føremålstenleg å arrangera seminar for søkjarane. I vidare søknadsrundar vil allereie meritterte undervisarar kunna rettleia eller gje tips til kommande søkjarar til dømes om oppsett av pedagogisk CV og aktuelle vedlegg, ut over det som står skildra under «korleis søkja?». Planar om å søkja merittering som framifrå undervisar vil vera eit naturleg tema for medarbeidarsamtalen. Dermed vil dekanen få kunnskap om kven som planlegg å søkja, og kan eventuelt organisera ein fadder eller mentor for kommande søkjarar frå utvalet av allereie meritterte undervisarar.

Etter søknadsfristen set dekanen ned ein vurderingskomité. Det er viktig at komiteen har medlemmer både med kjennskap til rettsvitenskap og med universitetspedagogisk kompetanse. I tillegg bør komiteen ha ein ekstern medlem.

Vårt framlegg er at vurderingskomiteen vert leia av studiedekanen og i tillegg skal bestå av følgjande:

- 1 representant frå eit anna juridisk fakultet i Norden som har dokumentert kompetanse/erfaring innan kvalitetsutvikling av utdanning
- 1 representant frå institutt frå pedagogikk²⁶
- 1 representant for studieseksjonen
- 1 studentrepresentant

Ved seinare utlysingar kan komiteen i tillegg bestå av ein allereie merittert undervisar ved fakultetet. Når ein i framtida veit meir om kor mange meritterte undervisarar fakultetet får, kan ein gjera vurderingar om korleis ein best nyttar kompetansen og erfaringa frå dei meritterte undervisarane, om det er i søknadsfasen eller om det er i vurderingsfasen.

Så langt det er mogleg, bør ein eller fleire medlemmer av vurderingskomiteen ved første søknadsrunde også delta i vurderingskomiteen ved seinare utlysingar. Då kan ein sikra stabilitet og likskap i vurderingane på tvers av dei første søknadsrundane, og erfaring frå vurdering av pedagogisk kompetanse og merittering kan opparbeidast og vidareformidlast.

Grunnlaget for vurderinga av søknadene om merittering, er undervisaren sin søknad og portefølje slik den går fram av CV-en og andre vedlegg, halde opp mot Kriterier for tildeling av status som Fremragende underviser (FUND) ved Det juridiske fakultet.

Komiteen leverer ei skriftleg innstilling som vert lagt fram for fakultetsstyret for endeleg vedtak.

3.5 Kva vil det seia å bli merittert som framifrå undervisar/fremragende underviser?

²⁶ Her må vi ta atterhald om at det vil koma an på om representantar frå institutt for pedagogikk har kapasitet til å bidra. Dei fleste fakulteta legg opp til deltaking frå pedagogikkmiljøet i vurderingskomiteane sine, og vi kan ikkje sjå det som sjølvstøtt at pedagogikkmiljøet har kapasitet til å vera representerte i alle komitear. Dersom pedagogikkmiljøet ikkje har høve til å bidra, kan ein representant med erfaring frå vurdering av søknader om merittering av undervisarar ved eitt av dei andre fakulteta ved UiB vera eit alternativ.

3.5.1 Ein permanent eller mellombels status?

Eit av spørsmåla som vart løfta fram i drøftingssaka i desember var korvidt statusen som merittert undervisar skal vera mellombels eller permanent. I diskusjonen var fakultetsstyret delt i synet på dette. Med unntak av HF-fakultetet si ordning for merittering av Fremragende undervisningsmiljø, der miljøa får statusen for tre år, legg ein ved dei andre fakulteta ved UiB opp til at meritteringa er permanent. Også ved UiT og NTNU er meritteringa permanent, mens ved UiO legg ein opp til ei treårig merittering.

Etter å høyrte argumenta for og i mot i fakultetsstyret, og tenkt vidare på korvidt meritteringa bør vera mellombels eller permanent, har vi kome fram til at meritteringa bør vera mellombels. Vi held fast ved at ein som er ein framifrå undervisar i 2018 ikkje nødvendigvis framleis vil vera det i 2048, på same måte som ein som vart oppfatta som framifrå undervisar i 1989 kanskje ikkje blir rekna som det etter 2019-standard. Undervisning og læring er eit eige fagfelt i stadig utvikling, og for å vera ein framifrå undervisar må ein henga med på, og oppdatera seg i, denne utviklinga. Det er det ingen garanti for at ein vil halda fram med å gjera i all æva, sjølv om ein på eit gitt tidspunkt blir tildelt status som merittert undervisar.

Etter modell av ordninga for Senter for framifrå utdanning (SFU) føreslår vi at ein blir tildelt status som framifrå undervisar for seks år, med høve til forlenging i ytterlegare fire år etter ei midtvegsevaluering/søknad om «reakreditering».²⁷

Søknad om forlenging

Søknaden om forlenging av statusen treng ikkje vera like omfattande som den første søknaden, men søkjaren må visa at ein har halde fram å utvikla og oppdatera både eigen pedagogisk kompetanse, og undervisninga ein gjev, i tillegg til å oppfylle dei framtidsplanane som vart skisserte i den opphavlege søknaden.

Evalueringa av søknadar om forlenging blir gjort av den same vurderingskomiteen som vurderer nye søknader om merittering som framifrå undervisar, og komiteen må sjå tilbake til den opphavlege søknaden for å vurdera om søkjaren har oppfylt det som vart skrive i søknadsdokumentet om planar for vidare utvikling både av eigen pedagogiske kompetanse, eiga undervisning og bidrag til å utvikla kollegiet og undervisninga elles ved fakultetet. I tillegg skal komiteen vurdera planane for den neste fireårsperioden, før komiteen sender ei innstilling til fakultetsstyret om statusen skal forlengast eller ikkje.

3.5.2 Lønnsauke

Felles for alle fakulteta ved UiB og dei andre institusjonane vi har gjort oss kjend med innhaldet i ordninga til (UiO, UiT, NTNU) er at meritterte undervisarar vert gjeve ei lønnsauke, anten på 1-3 lønstrinn eller på inntil kr 50 000. Ved UiB ligg det an til at dei meritterte undervisarane automatisk vert tildelt lønsauken som følgje av meritteringa, medan ved dei andre institusjonane vil lønnsauke på bakgrunn av status som merittert undervisar bli gjeve som del av dei ordinære lønsforhandlingane.

Vi gjer framlegg om at den som oppnår status som merittert undervisar ved vårt fakultet får ein lønnsauke på 50 000.

Ettersom vi føreslår at meritteringa skal vera tidsavgrensa, vel vi å føreslå at også den ekstra løna skal vera tidsavgrensa. Dette gjev den meritterte undervisaren eit insentiv til å halda fram det gode arbeidet for slik å kvalifisera for forlenging for ytterlegare fire år etter at den første perioden på seks år er over.

²⁷ Status som Senter for framifrå undervisning blir tildelt for 5+5 år. For at søknad om «reakreditering» som framifrå undervisar skal passa inn med utlysing annakvart år, der den same komiteen som vurderer nye søknader og kan vurdera søknader om forlenging av statusen, føreslår vi i staden 6+4 år for status som Framifrå undervisar.

I tillegg kan lønsauken seest som ein kompensasjon for dei pliktene (sjå under) som følgjer med status som framifrå undervisar.

3.5.3 Driftsmidlar/utviklingsmidlar

I tillegg til lønsauken føreslår vi at meritterte undervisarar blir tildelt personlege driftsmidlar kvart år i meritteringsperioden i same storleik som forskargruppeleiarar.²⁸ Driftsmidla kan nyttast etter same retningslinjer som forskargruppeleiararmidla, så langt desse høver.²⁹ Om naudsynt kan det utarbeidast eigne, tilpassa retningslinjer for driftsmidlar for meritterte undervisarar.

Ved at meritterte undervisarar får driftsmidlar, legg fakultetet mellom anna til rette for at undervisaren kan halda fram med å utvikla den pedagogiske kompetansen sin og halda seg oppdatert på utviklinga innan forskning på undervisning og læring ved å delta på konferansar og liknande, utan å måtte søka fakultetet særskilt om reisestønad til dette. Å lata undervisaren sjølv kunna disponera over midlar til mellom anna slik bruk er eit uttrykk for tillit frå fakultetet til undervisaren. Samstundes er dette ein måte å sidestilla undervisning og forskning ved at dei som legg ned ein ekstra innsats på utdanningssida også får personlege driftsmidlar, ikkje berre dei som legg ned ein ekstra innsats på forskningssida ved å ta på seg å leia ei forskargruppe.

Den faktiske kostnaden ved å innføra slike driftsmidlar vil vera lågare enn summen av at t.d. tre meritterte undervisarar som årleg får disponera inntil kr 25 000 kvar. Det er fordi midla til ein viss grad vil bli brukt til aktivitetar som ville funne stad også utan at undervisaren hadde personlege driftsmidlar. Skilnaden er berre at undervisaren i så fall ville måtte søkja studieutvalet eller leiinga om stønad til den planlagde aktiviteten. Vidare er erfaringa frå forskargruppeleiararmidla at ikkje alle forskargruppeleiarar brukar opp potten kvart år. Det same vil truleg bli tilfelle med driftsmidla til dei meritterte undervisarane.

3.5.4 Plikt til å vera ein ressursperson for kvalitetsutvikling av utdanning ved fakultetet i meritteringsperioden

Ved MN, som var det første fakultetet ved UiB som innførte ordning for merittering av undervisarar, har dei òg oppretta ei Pedagogisk akademi som dei meritterte undervisarane vert medlem av og som er forventa å bidra til fakultetets og fagmiljøets pedagogiske arbeid. Ved SV og HF er ikkje pedagogisk akademi del av ordninga, ved PSYK er avgjerda utsett medan ein ventar på nærare utgreiing av oppgåvene til det pedagogiske akademiet. I høyringsutkastet ved MED vert det gjort framlegg om oppretting av eit pedagogisk akademi, og MED er det fakultetet som har gått lengst i å definera aktuelle oppgåver for medlemmer av det Pedagogiske Akademi.

På vårt fakultetet er miljøet så lite at vi ikkje ser det som føremålstenleg å oppretta eit slikt akademi eller forum for dei som oppnår status som framifrå undervisar. Det er likevel aktuelt å forventa, eller å krevja at den som oppnår status som framifrå undervisar skal vera ein ressurs i fagmiljøet den perioden ein er merittert. Men denne plikta er det nok ein grunn til å gjera meritteringa mellombels.

For døme på kva ein kan vera forventa å gjera som merittert undervisar kan vi henta inspirasjon frå MED og oppgåver for medlemmer av deira Pedagogiske Akademi:

- Bidra som ressurs, og gjennomføra og initiera kompetansehevande tiltak for kollegaer på fakultetet til dømes i samarbeid med undervisningsdekanen.

²⁸ Kvar forskargruppeleiar får inntil kr. 25000 til drift per år. Der to deler leiarvervet disponerer dei inntil 20000 kvar. Ubrukte midlar vert ikkje overførte til neste år.

²⁹ For retningslinjer for forskargruppeleiararmidla, sjå

https://wiki.uib.no/juransatte/img_auth.php/8/8a/Retningslinjer_forskergruppeledermidler.pdf

- Yta støtte til miljø og kollegaer som driv pedagogiske utviklingsprosjekt eller emnerevisjonar.
- Delta i utdanningsrelevante komitear slik som til dømes å vurdere søknader om merittering eller godkjenna pedagogisk basiskompetanse.
- Bidra i evaluering av fakultetets studieprogram og emne.

3.5.5 Fritak frå forventning om forskingssøknader

Eit anna mogleg gode som kan følgja med å vera merittert som framifrå undervisar vil vera at ein er friteken frå forventninga om å utvikla og levera prosjektsøknader som gjeld forskning. Som framifrå undervisar gjev ein eit tydeleg signal om at ein er oppteken med å utvikla god undervisning, og difor ikkje kan forventast å samstundes hala i land ein NFR- eller EU-søknad. Så lenge ein har status som framifrå undervisar skal ein bidra til å løfta undervisningskvaliteten, og då er ein skjerma frå forskingsdekanens forventning om prosjektsøknader.³⁰

3.6 Utlysing og fristar

Utlysing må komma i tilstrekkeleg god tid før søknadsfristen til at aktuelle søkjarar kan samla dokumentasjon og utforma søknadsdokumentet sitt. Ordninga vert føreslått lyst ut første gong hausten 2019 (cirka 1. september) med søknadsfrist tidleg 2020 (cirka 15. januar). Utlysinga vert kunngjort i Fakultetsnytt, i tillegg til at det vil liggja informasjon om ordninga enten på fakultetets nettsider eller på tilsettewikien.

Dei første framifrå undervisarane kan verta meritterte i løpet av våren 2020.

Etter første gongs utlysing vil ordninga bli lyst ut annakvart år, neste gong i 2021 og deretter i 2023. I framhaldet vil ordninga ha søknadsfrist 15. september som er same frist som søknad om opprykk til professor. Ved å nytta same søknadsdato blir det lett å hugsa fristen der ein kan søkja opprykk anten til professor eller til merittert undervisar (eller begge). Datoalet er eit lite men symboltungt bidrag til å sidestilla undervisning og forskning. Med same frist (anna)kvart år, vil potensielle søkjarar kunna samla dokumentasjon fortløpande og byrja å førebu søknadsdokumentet sitt i god tid.

Årsaka til at ordninga berre vil lysast ut kvart andre år i staden for kvart år, er at det også vil krevja ressursar å vurdere søknadene. I tillegg er det få tilsette ved fakultetet, slik at ved å lysa ut sjeldnare vil vi kunna få fleire aktuelle kandidatar til kvar utlysing.³¹

Etter at søknadsfristen har gått ut skal vurderingskomiteen på plass innan utgangen av den månaden søknadsfristen var. Kor lang tid komiteen treng på å vurdere og bedømme aktuelle kandidatar vil avhenga av talet på søkjarar, men vi legg til grunn at komiteen normalt vil kunna innstilla kvalifiserte undervisarar innan tre månader.

Innstillinga vert lagt fram for fakultetsstyret som godkjenner (eller avviser) framlegget om merittering som framifrå undervisar.

Den eller dei undervisarane som vert meritterte vert heidra ved første passande høve, til dømes i samband med eit fakultetsseminar eller ved eit eige «lunsjseminar» der den meritterte også får høve til å

³⁰ Det er sjølvsagt ikkje noko til hinder for at ein, dersom ein ønskjer det, også kan bidra til forskingssøknader. Men medan ein har status som framifrå undervisar skal ein ikkje møte dette som ei forventning. Det er legitimt å prioritera undervisning.

³¹ Også Det samfunnsvitskaplege fakultet vil lysa ut kvart andre år. Det medisinske fakultet vil lysa ut kvart år dei tre første åra, og deretter anna kvart år. Dei andre fakulteta, med unntak av KMD som vi ikkje har kunnskap om, vil lysa ut kvart år.

dela erfaringar med kollegaer. Tid, stad og form for korleis den/dei meritterte skal heidrast vert ikkje vedteke som del av ordninga men må tilpassast planane elles ved fakultetet i den aktuelle perioden/det aktuelle året.

I tillegg skal meritteringa omtalast i både fakultetsnytt, på fakultetets nettsider og i sosiale media. På skiltet på kontordøra og på personsida på internett skal tittelen framifrå undervisar/fremragende underviser leggjast til.

4. Prosessen vidare

Dekan og studiedekan, vil på bakgrunn av utkastet som ligg føre samt innspel frå studieutvalet, førebu ei vedtakssak til fakultetsstyret. Denne vil bli lagt fram for fakultetsstyret i møtet 4. juni.

Når ordninga er endeleg vedteken av fakultetstyret tek ein sikte på første gongs utlysing i løpet av hausten 2019 med søknadsfrist tidleg i 2020 og merittering av dei første framifrå undervisarane før sommaren 2020. Tidsplanen er òg berre eit framlegg, og kan endrast på bakgrunn av innspel og synspunkt i høyringsrunden.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 29/19**Adgang til undervisning i godkjente emner**

Spørsmålet er aktualisert ved at seminarundervisningen på fjerde studieår ser en ikke ubetydelig tilstrømming av studenter som har fått kursgjennomføringen godkjent tidligere år og i de fleste tilfellene også har bestått eksamen, men som ønsker å gjenta seminarundervisningen med sikte på gjentak av eksamen.

Seminarundervisningen er lukket i den forstand at det kreves studierett til programmet for å delta på den. De aktuelle studentene har slik studierett. Det er av interesse for fakultetet å kunne avgrense adgangen til undervisningen ettersom seminarundervisning er en knapp ressurs som må forvaltes på mest mulig forsvarlig måte og i overensstemmelse med formålet med den.

I Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen § 5.3 Undervisningstilbud heter det i pkt. (4): «Fakultetet kan i studieplanen fastsette at det ordinært ikke er adgang til gjentak av undervisningsaktivitet med begrenset kapasitet tilhørende studieprogrammet eller emnet.» Fakultetet har altså hjemmel for å begrense adgangen til seminarundervisningen.

For *obligatorisk undervisning* er adgangen begrenset for dem som har godkjent kurs (men ikke bestått eksamen), jf. § 3-4 nr. 1 bokstav b) pkt. iii i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet: «*Etter søknad kan studenten gjennomføre de obligatoriske undervisningsaktivitetene på nytt. Når slik søknad er innvilget, faller tidligere godkjenning bort, og man deltar på samme betingelser som studenter som ikke før har fått kurset godkjent. Alle obligatoriske skriftlige arbeider i kurset skal skrives på nytt. Tidligere leverte besvarelser kan benyttes som utgangspunkt for fornyet innlevering, men det kreves at besvarelsene bearbeides. I tilfeller hvor besvarelsen representerer en omskriving av en tidligere levert besvarelse, vil kravet til nyskriving bare bli ansett oppfylt dersom studenten i en avsluttende merknad redegjør for hvilke forbedringer som er foretatt, og hvorfor visse deler av besvarelsen eventuelt er uforandret. Der kravet til nyskriving ikke er oppfylt, kan besvarelsen underkjennes.*» Denne bestemmelsen treffer ikke emner på fjerde år, ettersom den bare gjelder obligatoriske undervisningsaktiviteter og seminarundervisningen er ikke obligatorisk.

For all undervisning (unntatt forelesninger) er adgangen begrenset for dem som har bestått emnet (dvs. også bestått eksamen), jf. § 3-4 nr. 1 bokstav c) pkt. i: «Studenten kan ikke delta på nytt i undervisningen utover forelesninger.» Denne bestemmelsen treffer også fjerdeårsemner for studenter som har bestått eksamen. Utfordringen her er at vi ikke har praksis for å bortvise studenter som har bestått – vi har tvert imot praksis for å se mellom fingrene med slik deltakelse.

Våren 2019 var det i alt 40 studenter meldt til seminarundervisning i JUS243 Alminnelig formuerett, som har kurset godkjent. Av dem har 23 også bestått eksamen. Det utgjør nokså nøyaktig en hel seminargruppe ekstra.

Dette er ikke en kostnad fakultetet uten videre bør bære.

For de 23 som har bestått eksamen, har vi altså en bestemmelse i Utfyllende regler som vi kan bruke til å avskjære slik deltakelse. Siden denne bestemmelsen ikke har vært håndhevet på fjerde studieår, er det nødvendig at (i alle fall) SU tar stilling til hvordan denne bestemmelsen skal forstås og håndheves for disse tre emnene.

For de 17 som ikke har bestått eksamen har vi ingen bestemmelse pr i dag. Det kan være grunner til å vurdere om de bør få tilgang til undervisningen: 9 av de 17 har strøket en eller flere ganger til eksamen og kan ha legitime behov for undervisningen. Det vil i praksis antakelig være vanskelig å skille mellom de som har strøket og de som for eksempel har avbrutt eksamen eller «bare» ikke møtt med eller uten gyldig

forfall – det taler for å ha samme regel og praksis for alle som ikke har bestått eksamen. Dette kan løses ved at bestemmelsen i § 3-4 nr. 1 bokstav b) pkt. iii i Utfyllende regler gjøres gjeldende for all undervisning (unntatt forelesninger), ikke bare obligatorisk undervisning slik tilfellet er nå. Det innebærer at de som har fått kurset godkjent, må søke om å få delta på nytt i seminarundervisningen. De samme hensynene som begrunner begrensning i adgangen til obligatorisk undervisning, begrunner begrensning i adgangen til all lukket undervisning. Siden seminarundervisningen ikke er obligatorisk, er det likevel spørsmål om vi bør gjøre vilkåret om at tidligere godkjenning bortfaller, gjeldende også for disse emnene. Godkjenningen har lite og ingenting med seminarundervisningen å gjøre. En søknad vil gjøre det mulig å «filtrere» gjentatt deltakelse, for eksempel til å gjelde bare dem som har strøket minst en gang på eksamen – et slikt vilkår må eventuelt inn i bestemmelsen.

Forslaget har vært på høring hos de emneansvarlige på fjerde studieår.

JUS241 Strafferett: Erling Johannes Husabø slutter seg til betraktningene fra JUS242 Rettergang.

JUS242 Rettergang: Ørnulf Øyen uttaler at han slutter seg til pkt. 1 i forslaget. For pkt. 2 anser han at det bør åpnes for at studenter som ikke har bestått eksamen, gis tilgang til seminarundervisningen av hensyn til deres utsikter til å fullføre kurset og studiet. I alle fall studenter som har strøket både på ordinær eksamen og på kontinuasjonseksamen, bør ha tilgang til undervisningen. Modellen for regulering og praksis må også ta hensyn til administrative innretninger for å håndtere vilkår og søknader.

JUS243 Alminnelig formuerett: Hans Fredrik Marthinussen slutter seg til forslaget slik det foreligger.

Det er altså enighet om at studenter **som har bestått eksamen** ikke gis tilgang til ny seminarundervisning. Dette har vi allerede hjemmel for å avskjære i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3-4 nr. 1 bokstav c pkt. i. En melding i MittUiB ved semesterstart høsten 2019 med henvisning til behandlingen av saken her, vil aktivere den reguleringen og endre gjeldende praksis.

Studenter som **ikke har bestått eksamen, men har fått godkjent kursgjennomføringen**, er det springende punktet. En innretning med søknad som behandles manuelt, vil antakelig i alle tilfeller være prosedyren. Spørsmålet er hvilke vilkår som skal legges til grunn for at man kan få innvilget deltakelse:

- a) Studenter som har **strøket** minst én gang til eksamen
- b) Studenter som har **avbrutt eksamen** minst én gang
- c) Studenter som har minst én forekomst av **Ikke møtt** til eksamen
- d) Studenter som hadde **gyldig forfall** til eksamen

Forslaget under går ut på at gruppene a) og b) vil kvalifisere til gjentak av undervisning, men ikke gruppe c) og d). Hensynet bak forskjellen er at a) og b) har vist at de har et reelt behov for undervisning for å komme gjennom emnet. (Hvis man er i gruppe a eller b, vil det ikke være diskvalifiserende at man også er i c eller d.)

Forslag:

4. Fra og med studieåret 2019/2020 gis ikke tilgang til seminarundervisning på fjerde studieår for studenter som har bestått eksamen. En orientering om dette, med henvisning til § 3-4 nr. 1 bokstav c pkt. i, publiseres i MittUiB.
5. Fra og med studieåret 2019/2020, gis tilgang til seminarundervisning på fjerde studieår for studenter som har godkjent kurs, men ikke bestått eksamen, bare etter søknad. Vilkår for å få innvilget slik tilgang, er at man har strøket til eksamen minst en gang. Likt med stryk regnes avbrutt eksamen (ikke levert besvarelse). Manglende oppmøte til eksamen – uansett grunn – gir ikke slik tilgang til ny undervisning.
6. § 3-4 nr. 1 bokstav b pkt. iii endres slik (endringer i fet skrift):

iii. **Første, andre og tredje studieår:** Etter søknad kan studenten gjennomføre de obligatoriske undervisningsaktivitetene på nytt. Når slik søknad er innvilget, faller tidligere godkjenning bort, og man deltar på samme betingelser som studenter som ikke før har fått kurset godkjent. Alle obligatoriske skriftlige arbeider i kurset skal skrives på nytt. Tidligere leverte besvarelser kan benyttes som utgangspunkt for fornyet innlevering, men det kreves at besvarelsene bearbeides. I tilfeller hvor besvarelsen representerer en omskriving av en tidligere levert besvarelse, vil kravet til nyskriving bare bli ansett oppfylt dersom studenten i en avsluttende merknad redegjør for hvilke forbedringer som er foretatt, og hvorfor visse deler av besvarelsen eventuelt er uforandret. Der kravet til nyskriving ikke er oppfylt, kan besvarelsen underkjennes. **Fjerde studieår: Etter søknad kan studenten gjennomføre lukket undervisning (seminarundervisning) på nytt. Søknad innvilges bare der studenten har strøket til eksamen. Likt med stryk regnes avbrutt eksamen, men ikke manglende oppmøte (uansett grunn).**

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 30/19**Fordeling av studieplasser i toårig master**

Viser til opptakseglementet³² for MAJUR-2, der det går fram av § 5 at våre 30 studieplasser fordeles mellom de tre institusjonene etter en bestemt orden. Antallet studieplasser til hver av dem er basert på antallet studieplasser de selv hadde i bachelorprogrammene sine *tre år tidligere*. Tallene for studieplasser i bachelorprogrammene er hentet fra DBH³³.

I sak 17/18-2 (fullmaktsvedtak) ble plassene for H20 fordelt. Antallet studieplasser på de tre institusjonene er de samme til høsten som de var i fjor høst. Også vår opptaksramme er uforandret. Det vil si at fordelingen av studieplasser høsten 2021 blir som for høsten 2020.

	Antall studieplasser	Opptak her	Antall studieplasser	Opptak her	Antall studieplasser	Opptak her	Antall studieplasser	Opptak her
	H15	H18	H16	H19	H17	H20	H18	H21
Høgskolen i Innlandet	110	17	120	16	120	15	120	15
Universitetet i Stavanger	35	5	45	6	58	7,5	58	7,5
Universitetet i Agder	55	8	55	8	55	7,1	55	7,1
Samlet	200	30	220	30	233	30	233	30
Antall plasser hos oss:	30							

Vi ser av den nøyaktige utregningen at Agder og Stavanger har nokså like tall. Alminnelige regler for forhøyning, tilsier at Stavangers 7,5 plasser forhøyes til 8, mens Agders 7,1 plasser avkortes til 7.

I § 5 i opptaksreglementet er framtidige opptakskvoter opplyst så langt vi har sikkert grunnlag for å regne det ut. Det er ønskelig å sette inn tallene for opptaket høsten 21, samt å ta ut tallene for høsten 18, ettersom de nå anses å bare ha historisk interesse.

På denne bakgrunnen framsettes følgende

forslag til vedtak:

Bokstav b) i § 5 i Opptaksreglement for opptak til toårig mastergrad i rettsvitenskap skal lyde:

b) Opptaket deles inn i tre opptaksgrupper, definert ut fra lærestedene som søkerne kan ha utdanningen sin fra. Studieplassene fordeles slik:

Høsten 2019:

- Høgskolen i Innlandet: 16 plasser
- Universitetet i Agder: 8 plasser
- Universitetet i Stavanger: 6 plasser

Høsten 2020:

³² <https://www.uib.no/jur/122813/opptak-til-to%C3%A5rig-master-ved-det-juridiske-fakultet#opptaksreglement-for-opptak-til-to-rig-mastergrad-i-rettsvitenskap>

³³

https://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visningId=249&visKode=false&admdebug=false&columns=arstall&index=5&formel=1005&hier=insttype!9!instkode!9!fakkode!9!ufakkode!9!progkode!9!modellkode!9!studtypekode&sti=Statlige%20h%C3%B8yskoler!9!H%C3%B8gskolen%20i%20Innlandet!9!Handelsh%C3%B8gskolen%20i%20Innlandet%20-%20Fakultet%20for%20%C3%B8konomi%20og%20samfunnsvitenskap!9!Institutt%20for%20rettsvitenskap¶m=fakkode%3D440!9!ufakkode%3D200!9!insttype%3D02!9!arstall%3D2019!8!2018!8!2017!9!dep_id%3D1!9!instkode%3D0264

- Høgskolen i Innlandet: 15 plasser
- Universitetet i Agder: 7 plasser
- Universitetet i Stavanger: 8 plasser

Høsten 2021:

- Høgskolen i Innlandet: 15 plasser
- Universitetet i Agder: 7 plasser
- Universitetet i Stavanger: 8 plasser

Søkere med utdanning fra de forskjellige lærestedene konkurrerer om studieplassene i opptaksgruppen de tilhører.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 31/19

Det juridiske fakultet
v/Studieutvalget

Endring i beskrivelsen av læringsutbytte, i pensum og av emneansvarlig i faget JUS242 Rettergang

Som emneansvarlig i faget JUS242 Rettergang fremmer jeg forslag til Studieutvalget om tre endringer: én om endringer i beskrivelsen av kravene til «Kunnskap» i beskrivelsen av læringsutbytte, én om pensumangivelsen og én om hvem som er emneansvarlig. Magne Strandberg, som også er emneansvarlig i faget Rettergang, er kjent med forslagene, og har tatt initiativ til det siste forslaget.

De to første endringene foreslås gjort med virkning fra og med studieåret 2019/2020, likevel slik at de ikke gjelder for utsatt prøve i begynnelsen av august 2019 (som vel er en del av studieåret 2019/2020). På den måten unngås det at endringene skaper usikkerhet i forbindelse med utsatt prøve.

Den siste endringen foreslås gjort med virkning fra og med 1. august 2019. Denne dagen tiltrer Magne Strandberg som undervisningsdekan.

1. Endring i beskrivelsen av læringsutbytte

Dagens beskrivelse av krav til «Kunnskap» under «Læringsutbyt[t]e» (merk skrivefeilen i ordet læringsutbytte) er slik:

«Læringsutbytte**KUNNSKAP**

Etter at kurset er gjennomført skal studenten kunne redegjøre for sentrale og aktuelle prosessuelle problemstillinger, prosessrettens plass i rettssystemet, prosessrettens kilder og innholdet i og rekkevidden av de prosessuelle hovedprinsippene for så vel sivile saker som straffesaker.

På et overordnet plan skal studenten ha kunnskap om og forståelse av

- retten til domstolsbehandling
- kravet om en forsvarlig saksbehandling og kontradiksjon
- prinsipper om rettens styring av sakens behandling
- prinsippene for rettens forhold til partenes prosesshandlinger, herunder disposisjons-, forhandlings- og anklageprinsippet
- prinsippene for bevisførsel, beviskrav og bevisbedømmelse, og prinsippene om muntlig, umiddelbar og offentlig behandling.
- hvordan nasjonale rettergangsregler påvirkes og suppleres av internasjonale rettssystemer, særlig av menneskerettighetene

Med utgangspunkt i tvisteloven av 2005, skal studenten kunne anvende reglene om allmennprosess og småkravsprosess i tingretten, med særlig vekt på

- vilkår for å reise sak, slik som kravene til søksmålgjenstand, søksmålsituasjon og tilknytning, partsevne og prosessdyktighet, forutgående forliksrådsbehandling
- reglene om saksforberedelse og hovedforhandling/avsluttende rettsmøte
- partenes rådighet over saken og de prosessuelle virkninger av at partenes rådighet eventuelt er begrenset
- reglene for valg av rettsspor (allmennprosess eller småkravsprosess)
- reglene om bevisførselen og de enkelte bevismidler, i første rekke knyttet til vitne- og dokumentbevis
- innhold, form og virkning av rettslige avgjørelser
- reglene om rettskraft

Studenten skal dessuten kunne redegjøre for hovedtrekkene i reglene for verneting, objektiv og subjektiv kumulasjon, reglene om prosessuell preklusjon og bevisavskjæring, fraværdom, rettsmekling, saksomkostninger og anke.

I straffeprosessen skal studenten kunne redegjøre for:

- hvilke saker som behandles etter straffeprosessloven
- reglene om partene i straffesaken og deres rettigheter og plikter, herunder oppbygging og kompetansespørsmål innen påtalemyndigheten
- reglene om bevisførselen under hovedforhandling, spesielt avhøring av vitner
- sontringen mellom skyld- og straffespørsmålet samt forholdet mellom tiltalebeslutning og dom
- behandlingen av tilståelsessaker
- vilkårene for pågripelse og varetektsfengsling»

Fra studenthold har det jevnlig kommet innspille som går på at beskrivelsen under «Kunnskap» er for uklar, og spørsmål om hva som egentlig faller inn under beskrivelsen. Særlig gjelder dette for beskrivelsen av kunnskapskravene i straffeprosessdelen av faget. En nærmere konkretisering er til nå gjort gjennom hva som vektlegges på forelesninger og i seminarundervisningen, og gjennom oppføringen av pensumlitteratur. Slik må det fortsatt langt på vei være, men visse presiseringer bør gjøres i beskrivelsen av kunnskapskravene, først og fremst i straffeprosessdelen av faget. Nedenfor har jeg utformet et forslag til ny beskrivelse av kravene til «Kunnskap».

De mindre endringer som er gjort i den felles beskrivelsen av kunnskapskravene i sivilprosess og straffeprosess og i den særlige beskrivelsen i sivilprosess er først og fremst gjort for at innholdet skal beskrives på en bedre eller mer dekkende måte språklig sett. Tilføyselsen som omhandler Grunnloven skyldes derimot at menneskerettighetene i kapittel E etter hvert har fått en fremskutt plass.

Endringene i den særlige beskrivelsen i straffeprosess er tilsynelatende omfattende. Men enkelte endringer består bare i en flytting eller delvis omformulering av dagens tekst. Det som er «nytt» er fjerde kulepunkt og første del av femte kulepunkt samt det siste avsnittet. Disse tilføyselsene stemmer godt med den presiseringen av dagens kunnskapskrav som undervisningen bygger på, og som pensumangivelsen forutsetter. Etter min vurdering er det derfor ikke tale om noen reell endring eller utvidelse av kravene til «Kunnskap».

Det foreslås at beskrivelsen under «Kunnskap» utformes slik (endringene er understreket):

Læringsutbytte

KUNNSKAP

Etter at kurset er gjennomført skal studenten kunne redegjøre for sentrale og aktuelle prosessuelle problemstillinger, prosessrettens plass i rettssystemet, prosessrettens kilder og innholdet i og rekkevidden av de prosessuelle hovedprinsippene for så vel sivile saker som straffesaker.

På et overordnet plan skal studenten ha kunnskap om og forståelse av

- retten til domstolsbehandling, herunder ved uavhengige og upartiske domstoler og dommere
- kravet om en forsvarlig saksbehandling, herunder om kontradiksjon
- prinsippene for rettens styring av sakens behandling
- regelverket om rettens forhold til partenes prosesshandlinger, herunder disposisjons-, forhandlings- og anklageprinsippet
- regelverket om bevisførsel, beviskrav og bevisbedømmelse, og om muntlig, umiddelbar og offentlig behandling.
- hvordan de norske rettergangsreglene påvirkes og suppleres av internasjonale rettssystemer og Grunnloven, særlig av menneskerettighetene

Med utgangspunkt i tvisteloven av 2005, skal studenten kunne anvende reglene om allmennprosess og småkravsprosess i tingretten, med særlig vekt på

- vilkår for å reise sak, slik som kravene til søksmålgjenstand, søksmålsituasjon og tilknytning, partsevne og prosessdyktighet, forutgående forliksrådsbehandling
- reglene om saksforberedelse og hovedforhandling/avsluttende rettsmøte
- partenes rådighet over saken og de prosessuelle virkninger av at partenes rådighet eventuelt er begrenset
- reglene for valg av rettsspor (allmennprosess eller småkravsprosess)
- reglene om bevisføring og de enkelte bevismidler, i første rekke knyttet til vitne- og dokumentbevis
- innhold, form og virkning av rettslige avgjørelser
- reglene om rettskraft

Studenten skal dessuten kunne redegjøre for hovedtrekkene i reglene for vernetting, objektiv og subjektiv kumulasjon, reglene om prosessuell preklusjon og bevisavskjæring, fraværdom, rettsmekling, saksomkostninger og anke.

I straffeprosessen skal studenten kunne redegjøre for:

- hvilke saker som behandles etter straffeprosessloven
- reglene om partene i straffesaken og deres rettigheter og plikter, herunder oppbygging og kompetansespørsmål innen påtalemyndigheten
- reglene om pågrepelse og varetektsfengsling
- allmenne regler om tingrettens avgjørelsesgrunnlag, bevisføringen i tingretten og bevisavskjæring
- reglene om tiltalebeslutninger og om forholdet mellom tiltalebeslutning og dom
- reglene om bevisføring under hovedforhandlinger, i første rekke knyttet til vitne- og dokumentbevis
- behandlingen av tilståelsessaker, herunder sondringen mellom skyld- og straffespørsmålet

Studenten skal dessuten kunne redegjøre for hovedtrekkene i regelverket om etterforskning og bevissikring, bruk av tvangsmidler, påtaleavgjørelsen, forberedelse og gjennomføring av hovedforhandlinger, anke, rettslige avgjørelser, gjenåpning og skranker for gjentatt straffeforfølgning, samt om rettsstillingen til fornærmede og etterlatte.

2. *Endring i pensum*

I straffeprosessdelen av faget Rettergang er følgende bok pensum: Ørnulf Øyen, Straffeprosess, Fagbokforlaget 2016. Hele boka er pensum.

I slutten av forrige uke ble manuset til 2. utgave sendt til forlaget, og den nye utgaven ventes utgitt slutten av juli eller i begynnelsen av august 2019. Boken innebærer ingen vesentlig endring med hensyn til hvilke temaer som omtales eller hvor grundig ulike temaer omtales. Det foreslås at derfor at pensum under «Straffeprosess» endres til

«a) Ørnulf Øyen, Straffeprosess, 2. utgave, Fagbokforlaget 2019 (hele boken).»

3. *Endring av kursansvarlig*

De senere studieårene er det Magne Strandberg og undertegnede som sammen har hatt emneansvaret i faget JUS242 Rettergang. Som kjent tiltrer Strandberg den 1. august 2019 som studiedekan. I den anledning har han ytret ønske overfor meg om å fratre som emneansvarlig, noe jeg selvsagt har stor forståelse for.

Ut fra situasjonen i dag er det ikke noe problem for meg å være emneansvarlig i faget Rettergang alene. Reelt sett hadde jeg også ansvaret alene i hele 2018 fordi Strandberg hadde forskningsfri. Og noe av begrunnelsen for fakultetets ønske om to kursansvarlige er nettopp robusthet mot «forfall» som følge av forskningsfri, vev i ledelsen mv.

På denne bakgrunn foreslår jeg at Studieutvalget treffer følgende vedtak:

«Ørnulf Øyen er emneansvarlig i faget JUS242 Rettergang fra og med 1. august 2019»

Bergen, 12. april 2019

Ørnulf Øyen
Emneansvarlig, JUS242 Rettergang

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 32/19

Mal for sensorveiledninger til ordinære eksamener i obligatoriske emner på 1. – 4. studieår

I sitt møte den 20. mars 2019 fattet Studieutvalget vedtak (sak 21/19) om mal for sensorveiledning for spesialeksamen og kontinuasjonseksamen – det vil si eksamener som primært har én kommisjon. Vi hadde allerede et vedtak om «forenklet» sensorveiledning for disse eksamenene (fakultetsstyresak 69/18 fra 30. oktober 2018), og saken nå gjaldt en utdyping og videreføring av dette.

I arbeidet med denne saken kom studieutvalget til at en standardtekst om anvendelsen av sensorveiledninger, samt en momentliste til innholdet i den, vil være godt egnet også i de «ordinære» sensorveiledningene. For dette formålet ble det utarbeidet et utkast som ble sendt på høring til alle emneansvarlige på 1. – 4. studieår den 29. mars, med svarfrist 22. april 2019.

Tekstboksen på side 1 er utarbeidet med sikte på å gjøre tydelig for sensorer og studenter hva sensorveiledningen tar sikte på og hvordan den kan anvendes – herunder hvilke begrensninger den har.

Selve teksten i veiledningen må i stor grad være opp til de enkelte forfattere. Det er likevel enkelte momenter som bør med, her nevnes for eksempel et punkt som erfaringsmessig er viktig for studentene, nemlig at det går fram om en referanse til litteraturen i emnet gjelder hovedlitteratur eller tilleggslitteratur. De momentene malen peker på har alle det til felles at de anses å bidra til høy kvalitet på veiledningene. I den forbindelse skal det nevnes at Kunnskapsdepartementet har lagt stor vekt på nettopp *gode sensorveiledninger*³⁴ for å kvalitetssikre sensuren.

Det kom én merknad til malen:

Maria Veia Lund peker på utfordringen med å vektlegge *skrivestil*. Hun viser til avsnittet om «at det ikke er slik at det finnes ett og bare ett «riktig» oppsett» og det påfølgende avsnittet som setter «et enkelt, klart og effektivt språk» som en målsetning. Hun oppsummerer selv merknaden sin:

Etter mitt syn bør budskapet på dette punktet komme enda tydelegare fram, til dømes ved at det i setninga som nemner «oppsett» også blir tatt med at det heller ikkje finst ein «riktig» skrivestil og at vanlege normer for godt språk, inkludert bruk av avsnitt, gjeld for praktikumsoppgåver på same måte som for andre (fag)tekstar.

Endeleg nemner eg at rettesnoren i teksten sitert ovanfor (med føreslått tillegg) er særleg viktig å kommunisere til eksterne sensorar som skal kommentere kursoppgåver. Motstridande beskjedar frå tilsette og eksterne oppgåverettarar om oppsett og skrivestil skapar unødvendig stress og frustrasjon for studentane den siste tida før eksamen.

Forslaget er ikke innarbeidet i malen her, men kan gi grunnlag for diskusjon i møtet.

Forslag til vedtak:

Studieutvalget ber om at vedlagte mal legges til grunn for alle sensorveiledninger som utarbeides til ordinære eksamener i obligatoriske emner på 1. – 4. studieår ved Det juridiske fakultet i Bergen fra og med studieåret 2019/2020.

³⁴ I [Prop.64.L\(2017-2018\)](#) er ordet «sensorveiledning» nevnt 94 ganger! Det er forarbeid til lovendringen som påbyr sensorveiledninger til alle eksamener, og her uttrykkes stor tillit til at gode sensorveiledninger er nøkkelen til «riktig» sensur. Eksempel fra side 7, første spalte: «Systematisk bruk av sensorveiledning er antatt å bidra til bedre kvalitetssikring av det fastsatte læringsutbyttet og til å redusere ulikhet i sensur mellom sensorer.»

Sensorveiledning til ordinære eksamener i obligatoriske emner.

Til sensorene:

Karakterfastsettelsen skal skje på grunnlag av «Utfyllende retningslinjer for karakterfastsettelse i juridiske fag», fastsatt av Det nasjonale fakultetsmøtet, som er gjengitt senere i denne sensorveiledningen. Studentenes prestasjon skal vurderes som et hele, basert på kriteriene for karakterfastsettelse. Det skal ikke normalfordeles i den enkelte kommisjon. For bedømmelser av praktikumsoppgaver vil imidlertid fakultetet gjøre særskilt oppmerksom på at det i de senere år har vært observert en uheldig tendens til at en del studenter bruker mye plass innledningsvis på standardiserte fraser som ikke knyttes opp til den konkrete eksamensoppgaven. Formålet med praktikumsoppgaver er å teste studentenes evne til å løse praktiske oppgaver, herunder å koble sammen juss og faktum på en skjønnsom måte. Metodiske ferdigheter skal stå sentralt i bedømmelsen. Slike demonstreres først og fremst gjennom den konkrete rettsbruken, ikke gjennom generelle og standardiserte innledninger. Det er først og fremst studentens evne til å anvende rettsreglene på det konkrete faktum som skal belønnes i sensuren. Studenter som bruker mye tid og plass på selvfølgeligheter og standardiserte fraser, og som ikke kommer nok i dybden på drøftelsene av oppgavens sentrale spørsmål, bør trekkes for dette.

Fakultetet finner også grunn til å understreke at det ikke er slik at det finnes ett og bare ett «riktig» oppsett for enhver praktikumsbesvarelse. Avvik fra sensorenes foretrukne oppsett skal ikke i seg selv gi utslag i sensuren.

Å formidle gode juridiske resonnmener krever et enkelt, klart og effektivt språk. Studenter som skriver lettfattelig, presist og poengtert skal få uttelling for dette. Upresise og omstendelige drøftelser skal gi trekk. Særlig for de mest omfangsrrike besvarelsene må sensorene være oppmerksomme på dette – dersom alle de ekstra ordene ikke tilfører noe særlig til drøftelsene, skal dette gi trekk. Overdreven bruk av avsnitt bør gi trekk dersom det stykker opp drøftelsene på et vis som gjør det vanskelig for leseren å få grep om helheten i studentens resonnement.

Til studenter som leser sensorveiledningen i et læringsperspektiv:

Denne sensorveiledningen er utformet for å gi retningslinjer for sensorenes vurdering av eksamensbesvarelser i lys av læringsutbyttebeskrivelsen for emnet. Sensorene er høyt kvalifiserte jurister, med materielle og metodiske forkunnskaper på et høyere nivå enn studenter som har eller skal avlegge eksamen i dette emnet. ~~Sensorene forutsettes dessuten å ha særlig kjennskap til de rettsområdene som de sensurer innenfor.~~ Av denne grunn er det ikke gitt at alle forhold for sensuren av eksamensbesvarelsene er omtalt i denne veiledningen. Særlig gjelder dette «juridisk allmennkunnskap» som sensorene forutsettes å kjenne til, herunder den betydning som metodiske ferdigheter, skjønnsmessig disponering av den tilgjengelige tiden og plassen, hensiktsmessig struktur, presis begrepsbruk, godt språk mv. alltid vil ha for vurderingen av en eksamensbesvarelse. En sensorveiledning kan ikke leses som en oppskrift på hvordan en god eksamensbesvarelse bør se ut.

Å arbeide med tidligere eksamensoppgaver kan være et nyttig innslag i læringsprosessen i et emne. Læringsutbyttet begrenses imidlertid betydelig dersom man ser på sensorveiledningen for tidlig i prosessen, fordi man da undergraver den problembaserte tilnærmingen som er en forutsetning for å løse nye juridiske problemstillinger. Det er først etter at man har gjort et reelt forsøk på å løse oppgaven selv at det kan være nyttig å se på sensorveiledningen, som et hjelpemiddel til å vurdere styrker og svakheter med egen besvarelse.

Sensorveiledning for eksamen i [EMNE] – [SEMESTER]

Eksamensbesvarelsene skal vurderes ut fra karakterskalaen A-F. [EVT. BESTÅTT/IKKE BESTÅTT]

Generell, kvalitativ, beskrivelse av de ulike bokstavkarakterene

- A Fremragende: Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
- B Meget god: Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
- C God: Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
- D Nokså god: En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
- E Tilstrekkelig: Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
- F Ikke bestått: Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Karakterfastsettelsen skal skje på grunnlag av følgende formulering i "Utfyllende retningslinjer for karakterfastsettelse i juridiske fag", fastsatt av Det nasjonale fakultetsmøtet:

Måling av juridiske egenskaper og ferdigheter skjer etter en sammensatt vurdering av ulike kvaliteter. Det avgjørende for karakterfastsettelsen skal være totalinntrykket av kandidatens prestasjoner, sett i forhold til oppgaven som er gitt. Ulike besvarelser av samme oppgave kan således ha hver sine sterke og svake sider, og likevel bli ansett som likeverdige ved totalvurderingen. På bakgrunn av dette angis det ikke fagspesifikke beskrivelser i form av faste regler om hva som kjennetegner det enkelte karaktertrinn eller hvilke egenskaper som teller mest.

Ved vurderingen av hvilke karaktertrinn som skal gis, ut fra de ovennevnte generelle beskrivelsene, vil det legges vekt på følgende ferdigheter i den totalvurderingen som skal foretas:

- Kunnskaper om og oversikt over oppgavens tema og relevant bakgrunnsstoff;
- Evne til å finne frem til og formulere rettslige problemstillinger, herunder skille mellom ulike problemer, prinsipale og subsidiære spørsmål, samt evne til å sette spørsmålene inn i sin rette sammenheng;
- Evne til å drøfte spørsmål på en faglig forsvarlig og skjønnsom måte, og utnytte det foreliggende rettsstoff og faktum i samsvar med fagets metodiske prinsipper. Til dette hører også blick for hva som er vesentlig i forhold til det som er uvesentlig eller irrelevant, til å skille mellom det sikre og det tvilsomme, samt til å dimensjonere stoffvalg og proporsjoner i besvarelsen fornuftig;
- Blick for rettspolitiske dimensjoner innenfor oppgavens tema, dog uten å tape av syne grensen mellom vurderingers betydning de lege lata og de lege ferenda;
- Selvstendighet ved evne til å resonnerer kritisk og uavhengig i forhold til foreliggende læremidler og undervisning;
- Språkbeherskelse, fremstillingsevne, presisjonsnivå og systematisk ryddighet ved skriftlig og muntlig redegjørelse for fagjuridiske emner.

Ferdighetene vil i varierende grad inngå ved den faglige totalvurderingen, og er ikke uttømmende angitt eller prioritert.

Vurderingen av eksamensprestasjonene skal ta utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsen.

[SETT INN LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSEN FOR DET AKTUELLE EMNET HER]

[FØLG OPP MED EN (KORT) OMTALE AV HVILKE DELER AV LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSEN SOM ANSES SÆRLIG RELEVANT FOR DEN AKTUELLE SENSUREN]

Kort om prøvingsformen

[SKOLEEKSAMEN, HJEMMEEKSAMEN, VARIGHET, TILGANG PÅ KILDER/HJELPEMIDLER]

Kort om den aktuelle eksamensoppgaven

[FORHOLDET TIL HOVEDLITTERATUR, TILLEGGLITTERATUR, LÆRINGSAKTIVITETER MV.]

[SETT INN LITTERATURLISTEN FOR EMNET HER]

[STIKKORDSMESSIG OMTALE AV MATERIELLE ELLER METODISKE POENG SOM ANTAS Å VÆRE SÆRLIG RELEVANTE FOR SENSUREN. FOR OPPGAVER MED FLERE DELER/DELSPØRSMÅL BØR DET SIES LITT OM HVER AV DELENE/SPØRSMÅLENE. DERSOM SPØRSMÅL SOM STILLES I OPPGAVEN KAN LØSES PÅ ULIKE MÅTER OG MED ULIKE INNFALLSVINKLER, SKAL DETTE OMTALES. DERSOM DET HENVISES TIL LITTERATUR SOM IKKE ER HOVEDLITTERATUR, SKAL DETTE FRAMGÅ.]

[SÆRLIG OMTALE AV FORHOLD AV BETYDNING VED TVILSTILFELLER, ISÆR I FORHOLD TIL STRYKGRENSEN.]

[SÆRSKILT FOR HJEMMEEKSAMENER: OMTALE AV HVILKEN VEKT SOM SKAL LEGGES PÅ HENVISNINGER, KILDETLIFANG, LITTERATURLISTE MV.]

[SÆRSKILT FOR ENGELSKSPRÅKLIGE EKSAMENER: MINDRE VEKT PÅ SPRÅK ENN FOR EKSAMENSBEVARELSER I NORSKSPRÅKLIGE EMNER]

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 33/19

Fra studieseksjonen (v/KJESO)
Til Studieutvalget

13. mars 2019

Aktivitetsplan (eksamensplan) for Det juridiske fakultet *Studieåret 2019/2020*

Vedlagt er aktivitetsplan for Det juridiske fakultet for kommende studieår.

Studieåret begynner i uke 33 og slutter i uke 24.

Planen har som alltid sitt utgangspunkt i foregående studieårs eksamensplan. Dette betyr at eksamener³⁵, obligatoriske oppgaver og andre aktiviteter så langt det er mulig er plassert i samme uke som foregående år. Datoene kan altså variere, men ukenumrene aktivitetene er plassert i forblir de samme³⁶. Eksamensdagene for våremnene kan variere noe fra år til år, da man på den siden av kalenderen ofte må ta hensyn til mange hellig- og fridager.

Det er satt av tre uker til eksamener i spesielemner i slutten av hvert semester; og i desember er det lagt til to ekstra eksamensdager i uke 47. Dette gjøres fordi det ikke avholdes eksamener i spesielemner fredag i uke 49 og onsdag i uke 50 grunnet eksamen i hhv JUS132 og JUS124. Eksakte datoer for spesielemneeksamenene tildeles av Studieadministrativ avdeling (SA) på et senere tidspunkt.

Kontinuasjoneksamenene i JUS134 Rettshistorie og komparativ rett, JUS134-KINA og JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner er alle hjemmeeksamener. Disse eksamenene er plassert i uka før selve kontinuasjonssuka (som alltid er uke 32) for å unngå at disse kolliderer med alle andre kontinuasjonseksamener.

³⁵ Det juridiske fakultet er det eneste fakultetet som setter sine eksamensdatoer selv – for de andre fakultetene er det SA som plasserer eksamenene. Årsaken til dette er studiets rigide struktur, med lite rom for endringer.

³⁶ Med forbehold om bevegelige helligdager, særskilte omstendigheter, SA sine eksamensfrie uker og lignende

AKTIVITETSPLAN

DET JURIDISKE FAKULTET, STUDIEÅRET 2019/2020

inkludert obligatoriske oppgaver

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
33 (12. – 16.8.)	15.00: VELKOMST-SEREMONI PÅ MUSÉPLASS	OPPSTART JUS122 OG JUS241		OPPSTART JUS131	
	OPPSTART EXPHIL OG EXFAC				
34 (19. – 23.8.)	OPPSTART JUS111 (Bli kjent-samling)				
35 (26 – 30.8.)	E K S A M E N S F R I U K E (S A)				
36 (2. – 6.9.)					
37 (9. – 13.9.)	Oblig publiseres JUS122				Innleveringsfrist oblig JUS122
38 (16. – 20.9.)	Oblig publiseres JUS131 og JUS241			Innleveringsfrist oblig JUS131	Innleveringsfrist oblig JUS241
39 (23.9. – 27.9.)					
40 (30.10. – 4.10.)					KUNNSKAPSTEST EXFAC
41 (7. – 11.10.)	Innleveringsfrist seminaroppgave EXFAC			EKSAMEN JUS122	
42 (14. – 18.10.)	OPPSTART JUS124				EKSAMEN JUS131
43 (21. – 25.10.)		OPPSTART JUS132			
44 (28.10. – 1.11.)	E K S A M E N S F R I U K E (S A)				
45 (4. – 8.11.)	Oblig publiseres JUS124			EKSAMEN EXPHIL-JUEKS	Innleveringsfrist oblig JUS124
					EKSAMEN JUS241
46 (11. – 15.11.)	JUSETIKK	JUSETIKK	OPPSTART JUS242	Innleveringsfrist oblig JUS132	
	Oblig publiseres JUS132	OPPSTART JUS111			
47 (18. – 22.11.)				EKSAMENS DAGER SPESIALEMNER ¹	
48 (25. – 29.11.)	E K S A M E N S U K E S P E S I A L E M N E R				

¹ To dager i uke 47 er lagt til eksamensukene pga. overlapp med eksamen i hhv JUS132 og JUS124 i uke 49 og 50.

49 (2. – 6.12.)	EKSAMENSUKE SPESIALEMNER ²				
					Oblig publiseres JUS111
					EKSAMEN JUS132 (Ingen eksamener i spesialemler i dag)
50 (9. – 13.12.)	EKSAMENSUKE SPESIALEMNER				
	OPPSTART JUS135	INNLEVERING MASTEROPPGAVE	EKSAMEN JUS124 9.00 – 15.00 (Ingen eksamener i spesialemler i dag)	Innleveringsfrist oblig JUS111	
				OPPSTART JUS121	
51 – 1	J U L O G N Y T T Å R				
2 (6. – 10.1.)					
3 (13. – 17.1.)	I N T E R N A S J O N A L U K E				
				INTERNASJONAL DAG	EKSAMEN JUS111
4 (20. – 24.1.)	Oblig publiseres JUS242				Innleveringsfrist oblig JUS242
	OPPSTART JUS114				
5 (27. – 31.1.)	E K S A M E N S F R I U K E (S A)				
	Oblig publiseres JUS135			Innleveringsfrist oblig JUS135	FAGLIG- PEDAGOGISK DAG
6 (3. – 7.2.)					
7 (10. – 14.2.)					
8 (17. – 21.2.)					EKSAMEN JUS114
9 (24. – 28.2.)	OPPSTART JUS113				EKSAMEN JUS242 9.00 – 15.00
10 (2. – 6.3.)	JUSETIKK	JUSETIKK	OPPSTART JUS243	Eksamensoppgave publiseres: JUS329	
	EKSAMEN JUS135 9.00 – 15.00	OPPSTART JUS133		FAGKRITISK DAG	
11 (9. – 13.3.)	HJEMMEEKSAMEN ³ JUS121				
				Oblig publiseres JUS113	
12 (16. – 20.3.)	OPPSTART JUS123		Innleveringsfrist oblig JUS113		
13 (23. – 27.3.)					
14 (30.3. – 3.4.)	Oblig publiseres JUS133			Innleveringsfrist oblig JUS133	
	E K S A M E N S F R I U K E (S A) ⁴				

² Det avholdes ikke eksamener i spesialemler fredag i uke 49 og onsdag i uke 50 grunnet overlapp med eksamen i hhv JUS132 og JUS124. For å kompensere for dette er det lagt til to eksamensdager i U47.

³ Mandag 9.3. kl. 9.00 – fredag 13.3. kl. 13.00.

⁴ Ikke avklart pr. februar 2019, men Studieadministrativ avdeling (SA) plasserer som regel en eksamensfri uke rett før påske.

15 (6. – 10.4.)				SKJÆRTORS DAG	LANGFREDAG
16 (13. – 17.4.)	2. PÅSKEDAG				EKSAMEN JUS113
17 (20. – 24.4.)	OPPSTART JUS112				EKSAMEN JUS133
	Oblig publiseres JUS243				
18 (27.4. – 1.5.)	Oblig publiseres JUS123				1. MAI
	OPPSTART JUS134				
	Innleveringsfrist oblig JUS243				
19 (4. – 8.5.)	Innleveringsfrist oblig JUS123				
20 (11. – 15.5.)	INNLEVERING MASTEROPPGAVE		Oblig publiseres JUS112		
21 (18. – 22.5.)	EKSAMENS- FRI DAG (SA)	EKSAMENSUKE SPESIALEMNER			
			Innleveringsfrist oblig JUS112	KRISTI HIMMELFARTSDAG	
22 (25. – 29.5.)	Innleveringsfrist hjemmeksamen JUS329	EKSAMENSUKE SPESIALEMNER			
23 (1. – 5.6.)	2. PINSEDAG	EKSAMENSUKE SPESIALEMNER			
24 (8. – 12.6.)	EKSAMEN JUS123 9.00 – 15.00		EKSAMEN JUS243 9.00 – 15.00		EKSAMEN JUS112
		HJEMMEEKSAMEN JUS134 ⁵ (9.6. kl. 8.00 – 12.6. kl. 14.30)			
25 (15. – 19.6.)					
26 (22. – 26.6.)	HJEMMEEKSAMEN JUS134-KINA (22.6. kl. 8.00 – 25.6. kl. 14.30)				

KONTINUASJONSEKSAMENER HØSTEN 2020

	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
UKE 31 (27. – 31.7.)	HJEMMEEKSAMEN JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner (27.7. kl. 9.00 – 31.7. kl. 13.00)				
	HJEMMEEKSAMEN JUS134 og JUS134-KINA (begge 28.7. kl. 8.00 – fredag 31.7. kl. 14.30)				
UKE 32 (3. – 7.8.)	EXFAC JUS131 JUS241	JUS111 JUS122 JUS132 JUS242	JUS112 JUS123 JUS133 JUS243	JUS113 JUS124 JUS135	JUS114

⁵ Eksamenstiden for JUS134 kan utvides med 8 timer for studenter som både har dette emnet og JUS243 i utdanningsplanen det aktuelle semesteret.

Sak 34/19***Godskriving i timeregnskapet for ekstern undervisning.***

Fakultetet mottar fra tid til annen henvendelser fra andre fakulteter om å bidra med undervisning/forelesere på ulike tverrfaglige satsinger, typisk relatert til klima, FNs bærekraftsmål o.l.

Vi ønsker på den ene siden å være restriktive med bruk av undervisningstimer, siden det er en svært knapp ressurs på fakultetet.

På den annen side ønsker vi klart nok å delta i universitetets tverrfaglige aktiviteter, der de berører våre fagområder. Praksis frem til nå har vært en forsiktig linje, men likevel slik at slik ekstern undervisning i noen tilfeller blir godkjent for godskriving i fakultetets timeregnskap; det gjelder også for tiltak der ingen jusstudenter deltar.

Vi bør opprettholde en ordning der det kreves særskilt godkjenning av dekan eller studiedekan for at ekstern undervisning kan godskrives.

Videre må det være et vilkår at undervisningen har en påviselig side til den aktuelle underviserens forskning.

Forutsatt at det er tale om underviserens aktuelle forskning, bør godskrivingsfaktoren kunne settes til 3:

- For de aktuelle lærerne er det snakk om å forelese over tema som ligger i kjerneområdet av deres forskningskompetanse, og som de altså forutsetningsvis behersker meget godt.
- Fakultetet pålegger aldri noen av våre lærere å delta i tverrfaglige emner, det er lærerne selv om ønsker å bidra.
- Alternativer til en lavere omregningsnøkkel enn den interne vil i mange tilfeller være at godskrivingen ikke godkjennes for internt timeregnskap.

Faktoren settes for enkelthets skyld likt for alle kategorier av lærere (også postdoktorer og stipendiater).

Forslag til vedtak:

Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret:

1. Forelesninger eller annen undervisning ved UiB utenfor Det juridiske fakultet kan etter søknad godskrives i timeregnskapet ved fakultetet.
2. Bare undervisning med en påviselig side til den aktuelle underviserens aktuelle forskning kan godskrives.
3. Slik undervisning godskrives eventuelt med faktor 3 for alle kategorier vitenskapelig ansatte.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 35/18**Notat om retningslinjer for karaktervurdering og sensorveiledning for JUS 397 (70 studiepoeng)**

Karakterbedømmelse for emner ved Det juridiske fakultet i Bergen har hjemmel i Universitetslovens § 3-9, 6 ledd, som fastsetter at vurderingsuttrykket ved eksamen kan være bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E og F for ikke bestått.

Med hjemmel i Universitetsloven har universitetsstyret ved Universitetet i Bergen 16.2.2012 fastsatt Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen (sist endret 27.11.2017). I denne forskriftens § 7-1 fremkommer retningslinjer for det kvalitative innholdet i karaktertrinnene nevnt ovenfor.

Det følger av bestemmelsens annet ledd at man her følger UHRs generelle kvalitative beskrivelser, jf. «Karaktersystemet – generelle, kvalitative beskrivelser» (utarbeidet av Universitets og Høgskolerådet jf. brev av 10.mai 20004, bekreftet av Utdannings- og Forskningsdepartementet).

Andre relevante regelsett er som følger:

1. Retningslinjer for karakterfastsetjing (vedteke av Styret for Det juridiske fakultet 5. desember 2003. Sist endra av Fakultetsstyret 11. juni 2013.)³⁷
2. Instruks for veiledning og sensur på JUS 399 masteroppgave (vedtatt i fakultetsstyret 9. juni 2015)

Som det fremgår, er instruksene nevnt under punkt 2 laget for JUS 399. For JUS 397 skal det lages en egen instruks som fungerer parallelt ved siden av den som gjelder for JUS 399. Som følge av at det bør være en viss sammenheng i regelverket, er instruksene vedrørende JUS 399 likevel *relevant* for utformingen av den instruks som skal være spesialtilpasset JUS 397.

Karakterbedømmelse og sensorveiledning må nødvendigvis til en viss grad knyttes opp mot emnets *læringsmål*. Dette er det lang praksis for, og instruksene for karakterbedømmelse knyttet til JUS 399 nevner spesifikt denne korrelasjonen. Innarbeidelse i praksis og hensyn til et konsistent regelverk taler dermed for å legge den samme korrelasjonen til grunn for JUS 397.

Siden læringsmålene for JUS 397 er noe forskjellige fra de som gjelder for JUS 399, er det naturlig å tilpasse den generelle sensorveiledningen til læringsmålene. Samtidig er store deler av veiledningen for JUS 399 orientert mot alminnelige kvalitetsstandarder for rettsvitenskapelige tekster, som har gyldighet også for JUS 397. Mye av instruksene for JUS 399 kan derfor med fordel anvendes også for JUS 397. Forskjellen mellom de to emnenes innretning og ambisjonsnivå kan kort og upresist forklares ved å peke på at JUS 397 streber mot et mål om å produsere rettsforskning og rettsforskere, mens JUS 397 ikke i samme grad har denne ambisjonen. Forskjellen bør gjenspeiles i sensorveiledningen for emnet.

Den mer vitenskapelig orienterte innretningen på JUS 397 medfører at emnet i større grad enn JUS 399 tiltrekker seg studenter som skriver innenfor andre rettsvitenskapelige sjangre enn rettsdogmatikk. Det finnes eksempler på at studenter på JUS 397 har skrevet masteroppgaver innenfor emner som rettsfilosofi og rettsteori. Sensorveiledningen bør være slik formulert at den gir relevante vurderingskriterier også for slike oppgaver.

Etter dette skal retningslinjer for karakterbedømmelse ved kurset tilfredsstillende rammedokumentene som er gjengitt ovenfor og samtidig integrere de kriterier som naturlig følger av læringsmålene. En enkel og

³⁷ I henhold til opplysninger fra Johanne Spjelkavik er det her vedtatt visse endringer i møte av 12. mars 2019.

transparent fremgangsmåte for å etablere en egnet sensorveiledning er å ta utgangspunkt i de alminnelige retningslinjene som gjelder for 30 poengs kurs og gjøre visse tilpasninger som er styrt av det spesielle hva gjelder ambisjonsnivå og innretning for kurset JUS 397. I det følgende presenteres et utkast til en slik tilpasset veiledning.

Til orientering nevnes først at læringsmålene er for JUS 397 beskrevet slik:

«Etter kurset skal studentane ha fått inngående kunnskap om sitt fagfelt og det å skriva vitenskaplege tekstar.

Dei skal ha oppnådd ferdigheiter i å handtera store mengder kunnskap, identifisere komplekse problemstillingar, nytta juridisk metode på eit vitenskapleg nivå, og å produsera vitenskaplege løysingar.

Gjennom å presentera eige prosjekt og diskutera eige og andre sine prosjekt, samt vitenskaplege tekstar, skal studentane ha fått generell kompetanse i å delta i kompleks juridisk og vitenskapleg diskusjon.»

En naturlig strategi i denne sammenheng er som nevnt å ta utgangspunkt i de retningslinjer som gjelder for JUS 399 og gjøre visse tilføyelser som ivaretar korrelasjonen med læringsmålene nevnt ovenfor.

Retningslinjene for JUS 399 lyder som følger:

« Instruks for sensorer

Masteroppgave sensureres av to sensorer. Dersom sensorene ikke blir enige om vurderingen, skal leder av Studieutvalget utnevne en tredje sensor til å delta ved sensuren.

Veileder deltar som hovedregel ikke i sensur av masteroppgaver på 30 studiepoeng, og aldri i sensur av masteroppgaver på 60 studiepoeng.

Vurderingen av masteroppgaven skal knyttes nært til læringsmålene.

Momenter knyttet til metode og kildebruk skal tillegges større vekt – i begge retninger – enn de materielle momentene. For bestått karakter er det likevel et krav at masteroppgaven avdekker avansert kunnskap innen temaet, eller innen deler av det.

Evne til å finne frem til og formulere rettslige problemstillinger, herunder skille mellom ulike problemer, prinsipale og subsidiære spørsmål, samt evne til å sette spørsmålene inn i sin rette sammenheng vektlegges i begge retninger.

Momenter som avdekker selvstendighet skal belønnes. Det gjelder for eksempel der studenten behandler et tema som ikke har god dekning i litteraturen, forutsatt at det gjøres på en faglig forsvarlig måte, eller der studenten reiser eller belyser problemstillinger på interessante måter, forutsatt at det gjøres på en faglig forsvarlig måte.

Momenter som viser at studenten har vært i stand til selv å se faglige eller metodiske sammenhenger som ikke leses direkte ut av litteratur eller andre kilder, belønnes. Herunder også blikk for rettspolitiske dimensjoner innenfor oppgavens tema, dog uten å tape av syne grensen mellom vurderingers betydning de lege lata og de lege ferenda.

Evne til å drøfte spørsmål på en faglig forsvarlig og skjønnsom måte, og utnytte det foreliggende rettsstoff og faktum i samsvar med fagets metodiske prinsipper, har også betydning for bedømmelsen. Til dette hører også blikk for hva som er vesentlig i forhold til det som er uvesentlig eller irrelevant, å skille mellom det sikre og det tvilsomme, samt å dimensjonere stoffvalg og proporsjoner i besvarelsen fornuftig.

Der avgrensning er gjort eksplisitt og godt begrunnet, skal det ikke trekkes for manglende behandling av temaer det er avgrenset mot. Dette henger sammen med de begrensninger som ligger i rammen for masteroppgaven.

Evne til framstilling og formidling er et selvstendig mål med oppgaven: Språkbeherskelse, fremstillingsevne, klarhet, oversiktighet, presisjon og systematisk ryddighet, herunder ryddige kildehenvisninger vektlegges i begge retninger.

Det skal ikke avholdes muntlig prøve uten at sensorene finner grunn til det. Ved den muntlige prøven eksaminerer begge sensorene studenten i tema som har tilknytning til oppgaven eller til det tema oppgaven gjelder. Muntlig prøve kan også brukes til å kontrollere at oppgaven er et selvstendig arbeid fra studenten

Karakterbeskrivelser for sensur av masteroppgaver

Alle læringsmålenes momenter skal vurderes, med mindre enkelte unntaksvis er mindre relevante i enkelte typer oppgaver.

A. En fremragende prestasjon. Alle aktuelle momenter i læringsmålene er dokumentert nådd, oppgaven representerer overbevisende argumentasjon og meget god forståelse av fagfeltets tradisjoner. Oppgaven preges av konsistens, god oversikt og språklig klarhet.

B. En meget god prestasjon. Alle aktuelle momenter i læringsmålene er dokumentert nådd. Oppgaven representerer god argumentasjon, og innsikt i fagfeltets forskningstradisjoner. Oppgaven er oversiktlig og preget av språklig klarhet.

C. En god prestasjon. De fleste momentene i læringsmålene er dokumentert nådd, og det er ingen alvorlige mangler i forhold til de øvrige.

D. En prestasjon som preges av mangler med hensyn til selvstendighet og evne til å se sammenhenger. Det kan være mangler ved alle momentene i læringsmålene, men ingen av dem må være alvorlige.

E. En prestasjon preget av alvorlige mangler, men der det likevel er dokumentert kunnskaper, forståelse og ferdigheter over et visst minimum i alle læringsmålene.

F. En prestasjon som ikke oppfyller minstekravene i ett eller flere av læringsmålene.»

I det følgende presenteres et forslag til retningslinjer som er tilpasset læringsmålene i JUS 397. Avvik fra retningslinjene for JUS 399 er markert med gult.

Instruks for sensorer JUS397

Masteroppgave sensureres av to sensorer. Dersom sensorene ikke blir enige om vurderingen, skal leder av Studieutvalget utnevne en tredje sensor til å delta ved

sensuren.

Veileder deltar ikke i sensur av masteroppgaver på 70 studiepoeng.

Vurderingen av masteroppgaven skal knyttes nært til læringsmålene for kurset, som lyder som følger:

”Etter kurset skal studentane ha fått inngående kunnskap om sitt fagfelt og det å skriva vitenskaplege tekstar.

Dei skal ha oppnådd ferdigheiter i å handtera store mengder kunnskap, identifisere komplekse problemstillingar, nytta juridisk metode på eit vitenskapleg nivå, og å produsera vitenskaplege løysingar.

Gjennom å presentera eige prosjekt og diskutera eige og andre sine prosjekt, samt vitenskaplege tekstar, skal studentane ha fått generell kompetanse i å delta i kompleks juridisk og vitenskapleg diskusjon.»

Vurderingen skal ta hensyn til at arbeidet med oppgaven er normert til to semester, med et vårsemester som avsluttes i uke 25.

Momenter knyttet til metode og kildebruk skal tillegges større vekt – i begge retninger – enn de materielle momentene. For 70 poengs masteroppgave kreves at tilnærmingen kan betegnes som rettsvitenskapelig. For oppgaver om rettsdogmatiske emner skal det i tillegg legges vekt på om arbeidet bidrar til ny kunnskap eller er egnet til å utfylle eksisterende kunnskap. Det vitenskapelige elementet kan også dokumenteres i andre former for rettsvitenskap enn rettsdogmatikk. For oppgaver om rettsfilosofi, rettsøkonomi, retts sosiologi og andre særdisipliner innenfor rettsvitenskapen, må sensuren se hen til de respektive forskerfellesskapenes omforente standarder for kvalitet.

For bestått karakter er det et krav at masteroppgaven avdekker avansert kunnskap innen temaet, eller innen deler av det.

Evne til å finne frem til og formulere rettslige problemstillinger, herunder skille mellom ulike problemer, prinsipale og subsidiære spørsmål, samt evne til å sette spørsmålene inn i sin rette sammenheng vektlegges i begge retninger.

Momenter som avdekker selvstendighet skal belønnes. Det gjelder for eksempel der studenten behandler et tema som ikke har god dekning i litteraturen, forutsatt at det gjøres på en faglig forsvarlig måte, eller der studenten reiser eller belyser problemstillinger på interessante måter, forutsatt at det gjøres på en faglig forsvarlig måte.

Momenter som viser at studenten har vært i stand til selv å se faglige eller metodiske sammenhenger som ikke leses direkte ut av litteratur eller andre kilder, belønnes. Herunder også blikk for rettspolitiske dimensjoner innenfor oppgavens tema, dog uten å tape av syne grensen mellom vurderingers betydning de lege lata og de lege ferenda.

Evne til å drøfte spørsmål på en faglig forsvarlig og skjønnsom måte, og utnytte det foreliggende rettsstoff og faktum i samsvar med fagets metodiske prinsipper, har også betydning for bedømmelsen. Til dette hører også blikk for hva som er vesentlig i forhold til det som er uvesentlig eller irrelevant, å skille mellom det sikre og det

tvilsomme, samt å dimensjonere stoffvalg og proporsjoner i besvarelsen fornuftig.

Der avgrensing er gjort eksplisitt og godt begrunnet, skal det ikke trekkes for manglende behandling av temaer det er avgrenset mot. Dette henger sammen med de begrensinger som ligger i rammen for masteroppgaven.

Evne til framstilling og formidling er et selvstendig mål med oppgaven: Språkbeherskelse, framstillingsevne, klarhet, oversiktlig, presisjon og systematisk ryddighet, herunder ryddige kildehenvisninger vektlegges i begge retninger.

Det skal ikke avholdes muntlig prøve uten at sensorene finner grunn til det. Ved den muntlige prøven eksaminerer begge sensorene studenten i tema som har tilknytning til oppgaven eller til det tema oppgaven gjelder. Muntlig prøve kan også brukes til å kontrollere at oppgaven er et selvstendig arbeid fra studenten

Karakterbeskrivelser for sensur av masteroppgaver JUS397

Læringsmålenes momenter skal vurderes, med mindre enkelte unntaksvis er mindre relevante i enkelte typer oppgaver. **Læringsmålet knyttet til deltakelse i vitenskapelig diskusjon, er ikke relevant for karaktervurderingen for skriftlig arbeid.**

A. En fremragende prestasjon. Alle aktuelle momenter i læringsmålene er dokumentert nådd, oppgaven representerer overbevisende argumentasjon og meget god forståelse av fagfeltets tradisjoner. Oppgaven preges av konsistens, god oversikt og språklig klarhet.

B. En meget god prestasjon. Alle aktuelle momenter i læringsmålene er dokumentert nådd. Oppgaven representerer god argumentasjon, og innsikt i fagfeltets forskningstradisjoner. Oppgaven er oversiktlig og preget av språklig klarhet.

C. En god prestasjon. De fleste momentene i læringsmålene er dokumentert nådd, og det er ingen alvorlige mangler i forhold til de øvrige.

D. En prestasjon som preges av mangler med hensyn til selvstendighet og evne til å se sammenhenger. Det kan være mangler ved alle momentene i læringsmålene, men ingen av dem må være alvorlige.

E. En prestasjon preget av alvorlige mangler, men der det likevel er dokumentert kunnskaper, forståelse og ferdigheter over et visst minimum i alle læringsmålene.

F. En prestasjon som ikke oppfyller minstekravene i ett eller flere av læringsmålene.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 36/19

JUS131 Kontraktsrett II Emneansvar

Erik Monsen og Arnt Skjefstad er oppnevnt som emneansvarlige for JUS131 Kontraktsrett II med virkning fra V18.

Erik Monsen er nå i permisjon, Arnt Skjefstad har forskningstermin ut juni 2019. Det betyr at vi ikke har noen til å håndtere kontinuasjonseksamen i JUS131 Kontraktsrett II i sommer – det gjelder hele prosessen fra oppgaveutvalg til og med eventuelt klagekommisjoner etter klagesensur.

Professor Johan Giertsen har sagt seg villig til å ta på seg vervet som sette-emneansvarlig for JUS131 Kontraktsrett II med øyeblikkelig virkning.

Forslag til vedtak:

Professor Johan Giertsen oppnevnes som sette-emneansvarlig for JUS131 Kontraktsrett II fram til starten av høstsemesteret 2019, likevel sånn at alt arbeidet med kontinuasjonseksamen 2019 omfattes.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 37/19**Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 5-4 nr. 1 bokstav e.**

Vi har fått en henvendelse fra Universitetet i Stavanger der de opplyser at de har fått et internt pålegg om å sørge for at det gis mulighet for utveksling også i bachelorprogrammet i jus. De har inngått avtale med Kozminski University i Polen og med Münster University i Tyskland. Avtalene og studieprogrammet åpner for at de reiser ut i tredje eller femte semester. De har bedt oss vurdere hvordan en grad som inneholder utveksling, eventuelt kan godskrives hos oss.

Fakultetet har vurdert den modellen Universitetet i Stavanger skisserer, samt de emnene det er åpnet for at studentene kan ta i utvekslingsoppholdet sitt. Dekan og studiedekan er kommet til at det ikke åpnes for å godkjenne grader som har utveksling på tredje semester – det ville innebære at Norske og internasjonale rettslige institusjoner, Rettsstat og menneskerettigheter samt Rettskultur og komparativ rett ble erstattet av utveksling. Det anses ikke tilfredsstillende i en grad hos oss at NIRI-delen om norske institusjoner utgår – det vil heller ikke kunne erstattes med et emne i utveksling.

For femte semester ser det imidlertid annerledes ut. Emnene som da erstattes av utveksling er Juridisk metode II, Selskapsrett samt Skatterett I. De to siste emnene har vi ikke, det første setter vi krav om kompensasjon for i utvekslingsporteføljen studenten har.

Etter dette trenger vi en tilføyelse til bestemmelsen om godskriving av BA fra Universitetet i Stavanger i våre utfyllende regler.

Forslag til vedtak – endring i fet skrift

e) Emner fra Universitetet i Stavanger godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen:

Bachelorgrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Stavanger godskrives som 1., 2. og 3. studieår. **Graden kan inneholde utveksling bare på femte semester og i utvekslingsemnene må minst 10 studiepoeng metode inngå.**

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 38/19

Nytt spesialemne JUS276-2-C Human Rights Policies

Vi har mottatt en henvendelse fra emneansvarlig Henriette Sinding Aasen, der hun foreslår at spesialemnet JUS276-2-A på 20 studiepoeng legges på is inntil videre (se egen sak om det), og erstattes av et nytt emne på 10 studiepoeng. Begrunnelsen er tilgangen på undervisningskrefter.

Emnemal til det nye emnet er vedlagt.

Forslag til vedtak:

SU innstiller overfor fakultetsstyret på at spesialemnet JUS276-2-C Human Rights Policies opprettes med virkning fra H19.

Det er et vilkår at JUS276-2-A legges «på is» i den perioden JUS276-2-C tilbys.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 39/19

JUS276-2-A Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights legges «på is» inntil videre.

Emneansvarlig Henriette Sinding Aasen har bedt om at spesialemnet JUS276-2-A Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights (20 studiepoeng) legges på is inntil videre.

I stedet tilbys spesialemnet JUS276-2-C Human Rights Policies fra høsten 2019.

Forslag til vedtak:

Spesialemnet JUS276-2-A Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights (20 studiepoeng) legges på is inntil videre.

Det kan ikke reaktiveres samtidig med at spesialemnet JUS276-2-C Human Rights Policies er aktivt.

[Tilbake til saklisten](#)

JUS291-2-A EU and EEA State Aid Law. Emneansvarlig.

Professor Christian Franklin er emneansvarlig for JUS291-2-A, med postdoktor Malgorzata Agnieszka Cydecka som underviser.

Malgorzata Agnieszka Cydecka er nå tilsatt i fast stilling (førsteamanuensis) og oppfyller vilkåret for å ha emneansvar. Forslaget er at hun overtar som emneansvarlig med umiddelbar virkning. Franklin støtter forslaget.

Forslag til vedtak:

Førsteamanuensis Malgorzata Agnieszka Cydecka overtar som emneansvarlig for JUS291-2-A EU and EEA State Aid Law med umiddelbar virkning.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 41/19

JUS397 Masteroppgave forskerlinje. Emneansvarlig.

Vi har mottatt en henvendelse fra forskningsdekan Anne Marie Frøseth:

Emneansvarlig for JUS 397, Bjarte Askeland, sluttet ved fakultetet 1. april, og forskningsdekanen har siden fungert som emneansvarlig. Det er ønskelig at hun følger 2018/19-kullet.

Som ny emneansvarlig for JUS 397 fra og med 2019/2020, ønskes Synne Sæther Mæhle.

Forslag til vedtak:

Anne Marie Frøseth beholder emneansvaret for JUS397 for så vidt gjelder 2018/2019-kullet.

Synne Sæther Mæhle overtar emneansvaret for JUS397 fra og med 2019/2020-kullet.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 42/19***JUS397 Masteroppgave forskerlinjen. Emnebeskrivelse.***

Studieutvalget, UiB

v/ studiedekanen

6. mai 2019

Anmodning om endring av emnebeskrivelsen i JUS 397 – forskerlinje

Forskerlinjen ble opprettet ved fakultetet våren 2017. Fra høsten 2018 har den vært en del av et program i Norges Forskningsråd, og som et ledd i dette programmet får studentene som gjennomfører forskerlinjen et stipend på kr 25 000. Flere av studentene søker også stipend fra andre finansieringskilder, som fakultetet lyser ut på forskerlinjen. Fakultetet har etablert en forskerlinje som gir mulighet til å ta opp 15 studenter. I 2017 ble det imidlertid bare tatt opp 5 studenter. I 2018 ble det tatt opp 6 studenter. Opptak på forskerlinjen krever høyt faglig nivå, og at studenter har sitt faste tilholdssted i Bergen. Det er imidlertid mulig med kortere praksisopphold i løpet av året, dersom studenten gjennomfører den obligatoriske undervisningen. De andre forskerlinjene i Norge har et tilsvarende studenttall – 6-7 studenter. De tilbyr også færre plasser.

Det har vært gjennomført to evalueringer av forskerlinjeopplegget. En formell våren 2018, og en uformell våren 2019, som senere vil bli fulgt opp med et formelt referansegruppemøte. For kullet som har tatt forskerlinjen høsten 2018/våren 2019, har fakultetet ikke deltatt på det nasjonale seminaret i Oslo, se vedlegg. Det internasjonale seminaret som står beskrevet i emnebeskrivelsen, se vedlegg, ble gjennomført i Bergen våren 2019, der studenter fra Aberdeen – LLM by research – ble invitert. Det var ingen studenter som meldte seg fra Aberdeen. Men det deltok to stipendiater fra fakultetets (vårt) doktorgradsprogram.

For kullet som skal tas opp våren 2019 (for gjennomføring høsten 2019/våren 2020) ønsker den emneansvarlige og påtroppende emneansvarlige (se sak under eventuelt) å gjøre følgende endringer basert på evalueringene og den praktiske erfaringen med kurset:

Studentene har gitt tilbakemelding på at deler av undervisningsopplegget kommer for tett rundt årsskiftet. De har også gitt uttrykk for at utbyttet av workshopen og det nasjonale seminaret har vært noe begrenset. Det har videre kommet tilbakemelding på at utbyttet av det internasjonale seminaret i Aberdeen var begrenset, og at det deltok få studenter, også fra Aberdeen.

Når det gjelder workshopen som tidligere har vært avholdt i oktober, se vedlegg, mener den emneansvarlige at det vil være en fordel om opplegget kunne kobles noe tydeligere til doktorgradsprogrammet. Dette blant annet fordi Forskningsrådet forutsetter en tilknytning til fakultetets ph.d.-program. Det foreslås derfor at studentene deltar på fakultetets David Doublet-seminar, der sentrale deler av programmet handler om en prosjektfremleggelse. Stipendiatene legger frem prosjektene sine, kommenterer hverandre og får kommentarer fra en eller flere seniorer. I tillegg

presenteres allment interessante foredrag om rettsvitenskap, metode, forskerrollen og skriveprosessen. Seminaret arrangeres over 1 ½ dag på Voss i november eller februar.

Dersom denne endringen gjøres, og Doublet-seminaret avvikles i februar, vil veileder som regel ikke være tilstede ved den første fremleggelsen. Veileder er imidlertid til stede ved prosjektfremleggelsen i forskergruppen 6 til 8 uker etterpå. Vi foreslår at studentene har sin egen diskusjonsgruppe på Voss, men at de deltar på felles foredrag og i de sosiale samlingene på seminaret.

Når det gjelder det nasjonale seminaret, som foregår i Oslo i desember fordi Oslo-studentene starter opp i oktober, foreslår den emneansvarlige at dette går ut som semi-obligatorisk element. Det har vært en utfordring å få studentene til å reise til Oslo, også på grunn av arbeidsbyrden for øvrig på kurset i samme periode, og fordi det totalt sett er få studenter på forskerlinjen (de kan velge det internasjonale seminaret som alternativ). Det arbeides med å lage et frivillig tilbud til studentene i samarbeid med Oslo og Tromsø, og om det kan være et alternativ at Oslo, Bergen og Tromsø bytter på å arrangere seminaret.

Det foreslås også at det internasjonale seminaret utgår som et semi-obligatorisk element, men at det innføres et lokalt internasjonalt seminar, som bruker de ressursene som fakultetets gjesteforskere representerer. Gjesteforskerne søker om å få komme til fakultetet i god tid på forhånd, gjerne året før. De tilbyr seg ofte å ha undervisning eller foredrag. Egnende forskere kan tilbys å ha et opplegg for forskerlinjestudentene der studentene presenterer temaet sitt på engelsk. I tillegg kan forskere ha et foredrag, og kommentere prosjektene. Den emneansvarlige kan avtale et samarbeid mellom flere gjesteforskere eller ansatte med utenlandsk bakgrunn på fakultetet, dersom det blir så mange studenter at det er behov for flere kommentatorer. Man kan fortsette å invitere studenter fra Aberdeen. Det foreslås at det internasjonale (lokale) seminaret gjøres obligatorisk. Det foreslås også at omfanget av teksten som skal presenteres reduseres og at omfanget av den muntlige presentasjonen reduseres, blant annet fordi seminaret skal gå over 1 dag istedenfor 2 dager.

Oppsummeringsvis foreslås det at de to semi-obligatoriske elementene i kurset utgår, og erstattes med et obligatorisk element som er det internasjonale seminaret som arrangeres lokalt i Bergen. Det foreslås også at workshopen i oktober erstattes med David Doublet seminaret på fakultetets ph.d. program i rettsvitenskap. Deltagelse på Doublet-seminaret skal være obligatorisk.

For øvrig vil tidspunktene for gjennomføring av modulene bli justert slik at undervisningen ikke kommer for tett, særlig rundt årsskiftet.

På bakgrunn av dette foreslås det følgende endringer i de obligatoriske modulene på kurset JUS 397:

2. David Doublet seminar – fremleggelse av eige prosjekt (november eller februar). Erstatte workshop

I oktober i haustsemesteret (alternativt januar i vårsemesteret) leverer studentane eit utdrag av masteroppgåva på opp til 20 sider. Dei les kvarandre sine utdrag som førebuing til Doublet-seminaret. På seminaret presenterer dei prosjektet sitt i løpet av 20 minutt. Deretter vert prosjektet kommentert av ein medstudent og ein seniorforskar og presentasjonen diskutert i 20 minutt.

3. Tekstskvalitetskurs (mars). Endring av tidspunkt.

Kurset startar med 2 timar førelesing om tekstskvalitet. Studentane skal deretter levere tekst på maksimalt 15 sider frå masteroppgåva. Tekstane blir diskutert i smågrupper under leiing av ein seniorforskar.

4. Nasjonalt seminar (desember). Utgår som semi-obligatorisk element.

Dette er eit felles seminar mellom studentar som skriv stor masteroppgåve ved dei juridiske fakulteta i Bergen, Oslo og Tromsø. Her skal kvar av dei til saman 30 studentane delast opp i grupper etter tema for deira masteroppgåve. To veker før seminaret skal dei sende ut eit opp til 15 sider langt utdrag frå masteroppgåva, som kan vere det same som teksten brukt i undervisningsaktivitet 3. På seminaret skal dei så presentera si oppgåve for dei andre studentane i gruppa og ein seniorforskarar, før oppgåva vert diskutert basert på utdraget og presentasjonen. Dette er eit tillegg til tekstkvalitetsførelesinga og -diskusjonen på fakultetet

.

6. Forskargruppepresentasjon (november/desember eller februar). Endring av tidspunkt.

I det semesteret der det ikkje er Doublet-seminar, skal studentane presentera prosjektet sitt for forskargruppa deier knytt til. Dei skal før presentasjonen levera eit utdrag av masteroppgåva på opp til 20 sider, som vert lest av alle eller nokre utvalde forskargruppemedlemmar. På eit lunsjseminar i forskargruppa presenterer så studentane sine prosjekt i omlag 30 minutt, etterfølgt av 40 minutt med førebudde kommentarar og diskusjon.

7. Internasjonalt seminar (april) – innføres som obligatorisk element

I april skal det arrangerast eit 1 dags seminar av ein eller fleire av fakultetets gjesteforskarar for forskerlinestudentene. Fakultetet vil også invitere studentar på eit LLM by research-program eller anna tilsvarende program ved ein utanlandsk institusjon. To veker før seminaret skal kvar student levera eit utdrag på 3-5 sider frå masteroppgåva på engelsk, som blir distribuert til andre studentar og lese som førebuing til seminaret. På seminaret skal oppgåva presenterast i 10 minutt for dei andre studentane, samt gjesteforskaren, før den vert diskutert basert på utdraget og presentasjonen.

Anne Marie Frøseth

Emneansvarlig JUS 397

Vedlegg:

Emnebeskrivelsen JUS 397 Forskerlinjen med innarbeidede revisjonsforslag basert på notatet her.

Studienivå (studiesyklus)

Master

Undervisningssemester

Haust og vår.

Undervisningsstad

Det juridiske fakultet, UiB

Mål og innhald

Føremålet med **f**Forskarlinja er å

- identifisera og utvikla studentar med eit forskartalent og -interesse med tanke på rekruttering til PhD-programmet
- utdanna studentar med ei viss forskningserfaring som kan nyttiggjera seg denne med tanke på problemløysing i det praktiske rettslivet
- tilby studentane eit studium på eit høgare akademisk nivå som minskar avstanden mellom profesjonsstudiet og praksis og, samt heva kunnskapsnivået i rettssystemet og det praktiske rettslivet for øvrig.
- gjera dei juridiske kandidatane betre i stand til å utfordra etablert kunnskap og praksis på fagområdet, slik at dei er førebudd på å bidra til innovasjon i academia og i praksis.
- verke til at studentane tileignar seg kunnskap om ulike metodetilnærmingar innanfor rettsvitenskapen, og at dei på ein slik bakgrunn kan gjera eit informert val av metode til handtering av eige kjeldemateriale.

Læringsutbyte

Etter kurset skal studentane ha fått inngåande kunnskap om sitt fagfelt og det å skriva vitenskaplege tekstar.

Dei skal ha oppnådd ferdigheiter i å handtera store mengder kunnskap, identifisere komplekse problemstillingar, nytta juridisk metode på eit vitenskapleg nivå, og å produsera vitenskaplege løysingar.

Gjennom å presentera eige prosjekt og diskutera eige og andre sine prosjekt, samt vitenskaplege tekstar, skal studentane ha fått generell kompetanse i å delta i kompleks juridisk og vitenskapleg diskusjon.

Krav til forkunnskapar

- Bestått alle emne dei fire første åra av masterstudiet i rettsvitenskap.
- Høgt fagleg nivå, svarande til det som vert stilt for opptak til PhD-programmet.
- Prosjektskisse på minst 3 A-4 sider (retningslinjer gis saman med informasjon om opptak)

CV skal leggjast ved søknad, slik at andre aspekt ved søkjar og prosjektet kan vurderast.

Tilrådte forkunnskapar

Ingen

Krav til studierett

[MAJUR](#) eller [MAJUR-2](#).

Inntil 15 studentar vert tekne opp kvar haust.

Søknadsfrist: **15. mai**.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

For å sikra at studentane har tilstrekkeleg kunnskap til å skriva masteroppgåve på vitskapelege nivå er følgjande undervisningsaktivitetar gjort obligatorisk:

1. Lunchseminar

Det vert gjennom heile året arrangert inntil 10 lunchseminar totalt, men slik at berre fem av desse er obligatoriske for kvar student. Som hovudregel startar kvart lunchseminar med ei førelesing om eit emne som er relevant for det stadiet av skriveprosessen studentane er inne i. Deretter diskuterar studentane under leiing av emneansvarleg.

2. David Doublet-seminar (november eller februar) Workshop: fremleggelse av eige prosjekt

~~Før seminaret i oktober i haustsemesteret~~ leverer studentane eit utdrag av masteroppgåva på opp til 20 sider ~~workshopnotat på opp til 15 sider basert på masteroppgåva så langt den no er skriven~~. Dei les kvarandre sine notat som førebuing til ~~seminaret~~ workshopen. På ~~seminaret~~ workshopen presenterer dei prosjektet sitt i løpet av 20 minutt. Deretter vert prosjektet kommentert av ein medstudent og ein seniorforskar, ~~og presentasjonen vert diskutert i (ytterligere 20 minutt)~~.

3. Tekstkvalitetskurs (mars)

Kurset startar med 2 timar førelesing om tekstkvalitet. Studentane skal ~~deretter i november~~ leverer ~~deretter~~ tekst på maksimalt 15 sider frå masteroppgåva. Tekstane blir diskutert i smågrupper under leiing av seniorforskar ~~lærer~~.

~~4. Nasjonalt seminar~~

~~(Alternativ til internasjonalt kurs, sjå nr. 7 nedanfor)~~

~~Dette er eit felles seminar mellom studentar som skriv stor masteroppgåve ved dei juridiske fakulteta i Bergen, Oslo og Tromsø. Her skal kvar av dei til saman 30 studentane delast opp i grupper etter tema for deira masteroppgåve. To veker før seminaret skal dei sende ut eit opp til 15 sider langt utdrag frå masteroppgåva, som kan vere det same som teksten brukt i undervisningsaktivitet 3. På seminaret skal dei så presentera si oppgåve for dei andre studentane i gruppa og ein seniorforskarar, før oppgåva vert diskutert basert på utdraget og presentasjonen.~~

~~Dette er eit framhald av tekstkvalitetsførelesinga og diskusjonen som har skjedd på fakultetet (undervisningsaktivitet 3).~~

4.5. Rettsvitenskaplig metode og akademisk skriving

Studentane får metodisk opplæring i eit samarbeid med doktorgradsprogrammet, gjennom ein kombinasjon av tre førelesingar om metodiske tema à to timar, etterfølgd av tre diskusjonsmøte à to timar om dei same tema, der studentane blir delt opp i mindre diskusjonsgrupper under leiing av ein Phd-kandidat. Kvar av studentane må førebu eit innlegg på 10 minutt til eitt av diskusjonsmøta^[SSM1].

Litteratur:

~~Bjarte Askeland: Om rettsdogmatisk metode og sammenligning, i: Søvig, Karl Harald/Schütz, Sigrid Eskeland /Rasmussen, Ørnulf (red.): Undring og erkjennelse, Festskrift til Jan Fridthjof Bernt, Bergen 2013, s. 15-25.~~

~~Hans Petter Graver: Vanlig juridisk metode? Om rettsdogmatikken som juridisk sjanger, Tfr 2008 s. 249-278~~

~~Hans Petter Graver: Rettsforskerens oppgaver og rettsvitenskapens autonomi, Tfr 2011 s 230-249.~~

~~Rob van Gestel and Hans-Wolfgang Micklitz: Why Methods Matter in European Legal Scholarship, European Law Journal Vol 20 no 3, May 2014 pp 292-316.~~

~~Nils Jareborg: Rättsdogmatikk som vetenskap, SvJT 2004 s. 1-10.~~

~~Glaes Sandgren: Om teoribildning och rättsvetenskap, JT 2004-2005 s. 297-333~~

~~Synne Sæther Mæhle: Gjelder det andre regler for rettslig argumentasjon i rettsdogmatikken enn for domstolene? JV 2004 s. 329-342~~

~~Ronald Zweigert and Hein Kötz: Introduction to comparative law (2nd ed. Oxford 1998) s. 32-47.~~

6. Forskargruppepresentasjon (november / desember eller februar)

I det semesteret der det ikkje er David Doublet-seminar~~desember eller januar~~ skal studentane presentera prosjektet sitt for forskargruppa dei er knytt til. Dei skal før presentasjonen levera eit utdrag av masteroppgåva på opp til 20 sider, som vert lest av alle eller nokre utvalde forskargruppemedlemmar. På eit lunsjseminar i forskargruppa presenterer så studentane sine prosjekt i omlag 30 minutt, etterfølgd av 40 minutt med førebudde kommentarar og diskusjon.

7. Internasjonalt seminar (april)

(Alternativ til Nasjonalt seminar, sjå nr. 4 ovanfor)

I april~~mars~~ skal det arrangerast eit 1 dags seminar av ein eller fleire av fakultetets gjesteforskarar for forskerlinestudentene. Fakultetet vil også invitere studantar på eit LLM by research-program eller anna tilsvarende program ved ein utanlandsk institusjon. To veker før seminaret skal kvar student levera eit utdrag på 3-5 sider

frå masteroppgåva på engelsk, som blir distribuert til andre studentar og lese som førebuing til seminaret. På seminaret skal oppgåva presenterast i 10 minutt for dei andre studentane, samt gjesteforskaren frå Bergen, før den vert diskutert basert på utdraget og presentasjonen.

~~felles seminar mellom dei som skriv masteroppgåve 70 sp i Bergen og studentar på eit LLM by research program eller anna tilsvarende program ved ein utanlandsk institusjon. To veker før seminaret skal kvar student levera eit 10 sider langt utdrag frå masteroppgåva på engelsk som blir distribuert til andre studentar og lese som førebuing til seminaret. . På seminaret skal oppgåva presenterast i 20 minutt for dei andre studentane, samt ein seniorforskarar frå Bergen og ein frå samarbeidsinstitusjonen, før den vert diskutert basert på utdraget og presentasjonen.~~

8. Sluttseminar

+ april/mai vert det arrangert eit sluttseminaret for kvar einskild student.

Studentenane presenterer utdrag frå avhandlingsteksten som viser kva metode som er nytta, og som gjev grunnlag for diskusjon av metodiske spørsmål i grupper. Diskusjonen skal dels referera til dei emna som vart presenterte i undervisinga med doktorgradstilknytning, sjå punkt 6 ovanfor. Studentane sine Utdraget blir kommenterte av ein seniorforskar. Seminaret skal fungera som ei kvalitetssikring før ferdigstilling av avhandling for innlevering. Det vert leia av studenten sin rettleier.

Det vert arrangert eit frivillig kurs i kjeldesøk og bruk av Endnote.

Vurderingsformer

Masteroppgåve på maksimalt 37 500 ord.

Innleveringsfrist: fredag i uke 25.

- Fot- og sluttnoter skal reknas med. Forord, forside, innhaldsforteikning, registre, litteraturliste og vedlegg reknast ikkje med.
- Oppgåve som overskrid ordgrensa vert ikkje sensurert.
- Obligatoriske undervisningsaktiviteter er vilkår for å levere oppgåve, og inngår difor i sertifiseringsgrunnlaget.
- Metodekunnskapen som studentane skal ha tileigna seg vert vurdert som del av vurderinga av masteravhandlinga

Karakterskala

A til E for bestått og F for ikke bestått.

Vurderingssemester

Haust og vår.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 43/19**MBLSP Maritime Bergen Law Summer Programme. Litteratur.**

Vi har mottatt følgende forslag til litteraturliste for MBLSP Maritime Bergen Law Summer Programme:

- Maritime Bergen Law Summer Programme 2019, litteraturliste

Topic: The Maritime Business Sector – Essential features

Required reading:

Tenold, S. and Theotokas, I. (2013), "Shipping Innovation: The different paths of Greece and Norway", International Journal of Decision Science, Risk and Management, vol. 5, no.2, 142-160. (20 s)

<P:\Studieseksjonen\Utenlandsstudier\Maritime Bergen Law Summer Program\2018 Suggested reading>

Topic: Competition Law and the Maritime Sector

Required reading:

On general competition law:

- [Slaugther and May: An Overview of the EU Competition Rules \(June 2016\) \(24 s\)](#)
- [Herrera Anchustegui, Ignacio. Competition Law Through an Ordoliberal Lens. Oslo Law Review \(2015\) \(36 s\)](#)
- [Slaughter and May, Competition Law in China \(November 2016\) \(32 s\)](#)

On competition law and the maritime sector:

- [Vestager, Margrethe \(European Commissioner for Competition\). Competition in maritime transport. \(October 2015\) \(3 s\)](#)
- [Per Kr. Bryng; Martin Jonassen. Maritime transport services to be governed by general antitrust rules \(4 s\)](#)
- [Philip Bentley, QC, Wilko van Weert and Philipp Werner. Maritime transport subject to EU general competition law guidelines from 26 September 2013. Lexology \(2013\)](#)

Topic: Contracts for the carriage of goods and passengers.

Course material:

Athens Convention relation to the carriage of passengers and their luggage by sea, 2002 available at:

<https://docs.google.com/file/d/0BwbYpXqDcubhc0phYmNuazh4ZzA/edit> (22 s)

Topic: Liability for Damage, Loss and Delay

Course material:

<https://www.skuld.com/>

<https://www.skuld.com/topics/>

<https://www.skuld.com/topics/cargo/general-cargo/the-eems-solar-a-lesson-to-be-learned-about-stowage-responsibility/>

<https://www.skuld.com/topics/cargo/liquid-bulk/crude-and-water/>

Topic: Marine Insurance

Course material:

www.nordicplan.org

http://www.gard.no/Content/24908198/Rules_2018_web.pdf [MHL2]

Topic: Environmental Law and Marine Pollution

Required reading:

SCHÜTZ, Sigrid Eskeland. Marine Spatial Planning – Prospects for the Arctic. **Arctic Review**, [S.l.], v. 9, p. 44-66, feb. 2018. ISSN 2387-4562. (22 s)

Available at: <https://arcticreview.no/index.php/arctic/article/view/899>

Topic: Jurisdiction and Choice of Law

Required reading:

- HUO, Zhengxi: Highlights of Chinas's New Private International Law Act: From the Perspective of Comparative Law in **Revue Juridique Themis**, vol. 45 (2011), no. 3, pp. 669. Available at https://ssl.editionsthemis.com/uploaded/revue/article/5973_45-3%20Huo.pdf (48 s)
- Konow, Berte-Elen: Laws relating to dispute resolution concerning foreign entities, pp 73-89 in [National Belt and Road Report from Norway](#). (s 15)

Course material:

- [Convention on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters \(the Lugano Convention\) in the Official Journal of the European Union 21.12.2007](#) (39 s)
- [Law of the People's Republic of China on the Laws applicable to foreign-related civil relations \(Act No 26 of 28.10.2010\)](#) (7 s)

Topic: Nordic Arbitration

Required reading:

- [Article by Geir Gustafson in Marius 2015](#) (8 s)
- An overview of NOMA by Georg Scheel: <https://www.jus.uio.no/nifs/forskning/arrangementer/gjesteforelesninger-seminarer/sjorett/2018/georg-scheel-nordic-arbitration.pdf> (12 s)

Course material:

- Norwegian Arbitration Act: <https://lovdata.no/pro/#document/NLE/lov/2004-05-14-25>
- UNCITRAL model law with explanatory notes and amendments 2006: http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-arb/07-86998_Ebook.pdf (56 s)
- SCC Arbitration Rules: <http://www.sccinstitute.com/dispute-resolution/rules/>
- Rules and guidelines for Nordic Maritime & Offshore Arbitration: <https://www.nordicarbitration.org/>

Topic: Maritime Liability: An Overview

Required reading:

- [The integration of unmanned ships into the lex maritima, by Robert Veal and Michael Tsimplis](#) (s 33)

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 44/18***Periodisk emneevaluering – oppstart.***

Implementering av nytt evalueringsopplegg ved Det juridiske fakultet

Studieutvalget besluttet i mai 2016 å endre emneevalueringen ved Det juridiske fakultet (se sak [37/16](#)).

Administrasjonen har nå, i samarbeid med undervisningsdekanen, utarbeidet et nytt evalueringsopplegg der 1/3 av fakultetets emner skal evalueres grundig hvert år, i overensstemmelse med vedtaket fra 2016 samt [UiBs kvalitetshandbok](#). Ny ordning er grundig beskrevet i fakultetets [wiki for emneansvarlige, undervisere og andre fagpersoner](#).

Dagens ordning med årlig evaluering av alle (ordinære) emner med referansegruppemøte og kursrapport skulle etter planen avvikles våren 2019 og bli erstattet av det nye evalueringsopplegget. Vi ser nå at det vil være langt heldigere å implementere ordningen fra og med studieåret 2019/2020 fremfor å iverksette midt i et semester, da dette vil gi en langt ryddigere oppstart.

For å berede grunnen for overgangen til nytt evalueringssystem vil den generelle informasjonen til de emneansvarlige sendes ut allerede i løpet av våren.

Forslag til vedtak:

Modellen for periodisk emneevaluering, vedtatt i 2016, iverksettes med virkning fra H19.

[Tilbake til saklisten](#)